

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
670

Subotica, 19. veljače 2016. Cijena 50 dinara

Korizmeni običaji
u Monoštoru

Dobra uprava
i javne politike

Nogometni turnir
srijemskih udruga

INTERVJU
Dinko Gruhonjić

Asimilacija a ne integracija

Ključne reči

TRAŽI

ILI

Brzo, **besplatno**
& jednostavnoPOSTAVI
NOV OGLASProbajte
naš novi
sajt!

www.svastara.rs

Nekretnine

Vozila

Elektronika

Poslovi

Kuća i bašta

Poljoprivreda

Industrijske
mašine, oprema

Usluge

Mama i beba

Kućni ljubimci

Igračke

Knjige, školski
pribor

Sport i hobi

Moda i odeća

Lični kontakti

Razno

Zdravlje i medicina

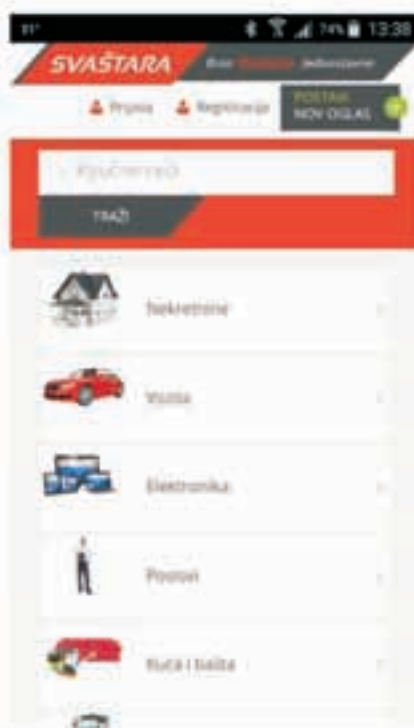
Biznis

Muzika - Filmovi

Besplatno

SADRŽAJ

TEMA

10-11

Novine u vođenju podataka o zaposlenima
**RADNE KNJIŽICE ZAMIJENIO
ELEKTRONIČKI ZAPIS**

INTERVJU

12-13

Dinko Gruhonjić, predsjednik Nezavisnog
društva novinara Vojvodine
**NE DOPUSTITE DA BUDETE
ZASTRAŠENI**

SUBOTICA

18-19

Marija Čović, cvjećarka
**CVIJEĆE SE KUPUJE ZNATNO MANJE
NEGO PRIJE**

RAZGOVOR POVODOM

21

Davor Bašić Palković, urednik časopisa Kužiš?!
**PROSTOR ZA INFORMIRANJE,
ALI I KREATIVNO IZRAŽAVANJE**

KULTURA

33

Novi, »specijalni« svezak časopisa Klasje naših
ravni
**BIBLIOGRAFIJA POVODOM 80.
ROĐENDANA**

SPORT

55

Goran Matić, sportski radnik iz Sonte
NAJBOLJI

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARAĐORĐEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Asimilacija umjesto integracije

Tvrđnja da manjine dijele poteškoće svih stanovnika države čiji su državljani često se može čuti. I to je u velikoj mjeri istinita tvrdnja. Manjine ne žive u nekom zrakopraznom prostoru već uvijek u nekom konkretnom društvu, mjestu, susjedstvu... zajednici. Međutim, ipak ima i nekih razlika. Ima razlike recimo u tome što nitko u Srbiji neće reći za većinski narod da su svi fašisti, četnici, zločinci i ubojice dok dobacivanje Hrvatima da su svi (manje-više) sumnjivi na ustaštvo, fašistoidni, ustašoidni i tome slično može se čuti od najviših dužnosnika naše, domicilne, države i pročitati u utjecajnim, čitanim medijima svako malo. I što je još gore, nitko od srpske elite, intelektualaca, političara na to ne reagira u većini slučajeva. To se valjda smatra normalnim i uobičajenim načinom »člašćenja« cijelog jednog naroda. A kako su i Hrvati u Srbiji dio tog istog naroda ne tako davno u medijima su i pojedini pripadnici hrvatske manjine morali dokazivati i opravdavati sami sebe da nisu »ustaše«. Zato, tvrdim, nije isto biti pripadnik većine ili pripadnik manjine – pogotovu ne hrvatske manjine u Srbiji.

Naravno, svakoga u Srbiji se dotiče i činjenica da vladavina zakona ne funkcionira kako bi to bilo normalno u jednoj demokratski ustrojenoj zemlji. Svakoga se dotiče činjenica da tek svaki peti poreski obveznik plaća porez na imovinu (kako su rekli na B92), da nekima isključuju struju poslije prvog neplaćenog računa dok drugi imaju milijunske dugove koji im se na koncu balade oproste i tako dalje i tako dalje. Ali, nepoštovanje zakona i bilateralnih sporazuma manjine dotiče dodatno. Tako su, na primjer, Srbija i Crna Gora s Hrvatskom zaključili Sporazum o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj davne 2004. godine. Zakon o ratifikaciji ovoga Sporazuma pak proglašen je ukazom 2005. godine. U Članku 9. ovoga Sporazuma strane ugovornice su potpisale i ratificirale u svojim parlamentima da će omogućiti sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u donošenju odluka koje se odnose na njihova prava i položaj na lokalnom, pokrajinskom i republičkom nivou, omogućavajući osnivanje političkih stranaka i sudjelovanje u predstavničkim i izvršnim tijelima na način da će unutrašnjim zakonodavstvom osigurati – zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima na lokalnom, pokrajinskom i republičkom nivou.

I dok je Hrvatska ispoštovala Sporazum, te Srbi u Hrvatskoj imaju tri garantirana zastupnička mjesta odnosno tri svoja zastupnika u Hrvatskom saboru dotle je u Srbiji ovaj Sporazum ostao mrtvo slovo na papiru, a hrvatska manjina bez svojega zastupnika na pokrajinskom i republičkom nivou.

Na ovu činjenicu, nepoštivanje Sporazuma, često su upozoravali predstavnici hrvatske manjine u Srbiji, upozorili su nedavno i eurozastupnici kao i novi ministar vanjskih poslova Hrvatske. No, za sada malo tko se na to obazire, pogotovu ne oni koji bi to i trebali. Namjesto toga u Srbiji se vode beskonačne rasprave o tomu je li bolji multikulturalizam ili interkulturalizam što za manjine ne znači ništa. Dok se usuglase gledišta po ovome pitanju u Srbiji pojedinih manjina više neće ni biti, jer će asimilacija učiniti svoje. A da je i državna politika usmjerena prije na asimilaciju, a manje na integraciju manjina složili su se i predstavnici manjina na nedavno održanom skupu o političkoj zastupljenosti manjina u tijelima vlasti.

J. D.

GRAĐANSKA VOJVODINA:

Opravađavanje devedesetih

Rehabilitacije nacista i fašista imaju za cilj opravdanje zločinačke politike Srbije devedesetih.

Koalicija nevladinih organizacija *Građanska Vojvodina* smatra da bi rehabilitacija kvislinga, nacističkog suradnika **Milana Nedića** »definitivno potvrdila da se država Srbija, bez obzira na retoričko-marketingo zalaganje za europske integracije, nalazi na putu fašizma«.

»Odnos prema prošlosti uvijek jasno određuje političku sadašnjicu, namjere i ciljeve onih koji donose odluke u političkom i društvenom životu«, navodi se u priopćenju grupe nevladinih organizacija iz Vojvodine.

Građanska Vojvodina smatra da bi rehabilitacija Milana

Nedića »bila i logična posljedica rehabilitacije fašiste **Draže Mihailovića**, kojom se Srbija i službeno odrekla antifašizma i opravdala brojne zločine koje su srpske kvinsliške snage počinile na prostoru bivše Jugoslavije tijekom Drugog svjetskog rata.

Rehabilitacije nacista i fašista, smatramo, imaju za cilj da se opravdaju zločinačka politika Srbije devedesetih i strašni zločini koje su u ime te politike učinjeni u ratovima na prostoru bivše SFRJ. Ove rehabilitacije predstavljaju pripremu terena za rehabilitaciju ratnih zločinaca koji su osuđeni pred Haškim tribunalom. Osim toga, rehabilitacije legitimiziraju i unutarnju politiku, odnosno uspostavljanje autoritarno-nacionalističke pira-

mide vlasti«, navodi se u saopćenju koalicije.

Građanska Vojvodina upozorava da sadašnja vlast svoju politiku gradi na »nedemokratskim, autoritarnim, nacionalističkim temeljima«, i da »o tome govore ne samo rehabilitacije i progon političkih neistomišljenika«, nego i veliki broj pripadnika ekstremističkih pokreta koji su pušteni iz zatvora ili oslobođeni kaznenog gonjenja, ili su »na druge načine nagrađeni u razdoblju od 2012. godine do danas«.

»Ekstremisti se, uz dozvolu vlasti i pratnju policije, slobodno šetaju ulicama, oni vrše nasilje nad pripadnicima drugih nacionalnosti, kao što je to bilo slučaj u Vojvodini poslije slučaja 'dron'«, navodi se u priopćenju.

Koalicija ukazuje da su rehabilitacije posljedica i politike koju su stranke demokratske provenijencije vodile u razdoblju poslije 2000. godine, odnosno »sramnog, zakonskog izjednačavanja partizanskog i četničkog pokreta«.

Građansku Vojvodinu čine Centar za regionalizam, Građanska akcija Pančevo, Zelena mreža Vojvodine, Nezavisno društvo novinara Vojvodine, Centar za razvoj civilnog društva, Građanski fond *Panonija*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Centar za interkulturalnu komunikaciju, Vojvođanski građanski centar i Centar građanskih vrednosti iz Subotice.

DSHV: Suradnja s DS-om u Somboru

Usklopu priprema za najavljene izbore u središnjici Gradskog odbora Demokratske stranke u Somboru održan je 12. veljače radni sastanak s temom međusobne suradnje ove stranke i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini na predstojećim lokalnim izborima.

Izaslanstvo DSHV-a činili su izaslanici Predsjednika DSHV-a **Tomislava Žigmanova**, **Petar Kuntić** i **Darko Sarić Lukendić**, predsjednik podružnice DSHV-a Sombor **Antun Borovac**, te dopredsjednica podružnice DSHV-a Sombor **Snežana Periškić**.

Domaćine sastanka predvodio je predsjednik Gradskog odbora DS-a **Siniša Lazić**, bivši gradonačelnik Sombora **Nemanja Delić**, te šef skupine vijećnika DS-a u Skupštini Grada Sombor **Vlada Kuzmanov**. Tijekom sastanka od početka obostrano je pokazan interes za zajednički nastup na predstojećim izborima, dogovoreni su konkretni koraci koje treba povlačiti u budućnosti kako bi se ostvario cilj koji je u slučaju DSHV-a najmanje dva vijećnika u budućem sazivu gradske Skupštine Sombor. Razgovori se nastavljaju početkom ožujka, navodi se u priopćenju DSHV-a.

Proglas o bošnjačkom jedinstvu

Na nedavnoj konferenciji Bošnjačkog nacionalnog vijeća za medije predstavljen je Proglas kojim Vijeće poziva sve bošnjačke političke stranke na bošnjačko jedinstvo na sljedećim općim izborima.

Predsjednik Vijeća dr. **Sulejman Ugljanin** obrazlažući ovaj Proglas je istaknuo da BNV, kao najviše predstavničko tijelo Bošnjaka u Republici Srbiji, izdaje proglas kojim poziva sve bošnjačke političke stranke, bošnjačke nacionalne institucije i organizacije da formiraju zajednički bošnjački blok radi jedinstvenog sudjelovanja na predstojećim izborima u Republici Srbiji.

Predsjednik je završio svoj govor sljedećim riječima:

»Bošnjaci, podržite bošnjačko jedinstvo i kulturu dijaloga, odbacite stranke i pojednce koji šire govor mržnje, klevete, laži i uvrede i sve drugo što unosi nemir u Vaša srca i Vaše domove. Građani, imajte u vidu, Vi ste glavni sudije koji svojim glasanjem donosite konačnu odluku o pobjedi na ovim izborima. Učinimo sve da izbori budu svečanost, a glasanje na izborima svečani čin«, rekao je Ugljanin.

Ugljaninov dopis Backoviću

Predsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća dr. **Sulejman Ugljanin** uputio je dopis pomoćniku ministra pravde Republike Srbije i predsjedniku Radne grupe za izradu Akcijskog plana (AP) za ostvarivanje prava manjina **Čedomiru Backoviću**, zbog, kako se navodi, Backovićevog »ignoriranja prijedloga BNV-a u postupku izrade Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji.

BNV je još jednom zatražio da se njihovi prijedlozi sa sjednice Vijeća od 30. studenoga 2015. godine, uvrste u tekst Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji.

Važni konstruktivni odnosi sa Srbijom

Hrvatska želi konstruktivne odnose sa Srbijom, rekao je predsjednik Hrvatskog sabora **Željko Reiner** primajući u prvi posjet veleposlanicu Srbije **Miru Nikolić**. Reiner je izjavio da se to prvenstveno odnosi na rješavanje pitanja nestalih i zatočenih, završetka procesa vraćanja imovine

i arhivske građe, vraćanja kulturnog blaga i rješavanje pitanja granice na Dunavu, navodi se u priopćenju Sabora.

Predsjednik Sabora je ukazao i na važnost rješavanja položaja hrvatske manjine u Srbiji u skladu sa Sporazumom o zaštiti manjina iz 2004. godine. »Formiranjem nove skupštine i vlade nakon parlamentarnih izbora u Srbiji, koji su predviđeni u travnju ove godine, nadamo se da će se ove teme naći u središtu naših bilateralnih razgovora«, ističe Reiner. »Srbija je svjesna potrebe rješavanja otvorenih pitanja«, rekla je veleposlanica Nikolić i izrazila nadu da će se dosadašnja suradnja i stručna pomoć koju je Hrvatska pružila Srbiji na početku njenog pregovaračkog procesa s Europskom unijom i dalje nastaviti.

Pásztor: Spremamo se za suradnju sa SNS-om

Predsjednik Skupštine Vojvodine i lider Saveza vojvođanskih Mađara **István Pásztor** izjavio je za Radio-televiziju Vojvodine da se ta stranka u predstojećoj izbornoj kampanji sprema za suradnju sa Srpskom naprednom strankom na svim razinama. On je u emisiji *Pravi ugao* RTV rekao i da je 24. travanj mogući datum održavanja izbora na svim razinama

Na pitanje je li SVM jedini pobjednik predstojećih pokrajinskih izbora, jer može surađivati sa svim političkim akterima nakon izbora, odnosno i sa SNS-om i s DS-om, on je kazao da je u tom pogledu ključan izborni rezultat.

»Mi imamo generalni stav da na političkoj sceni ne možemo surađivati samo sa strankama krajnje desnice. A u bliskoj budućnosti, poptuno je relano da se spremamo za suradnju sa SNS-om na svim razinama«, rekao je Pásztor.

Upitan hoće li biti dobro ako se vlast s republičke razine preslika po vertikali i na Pokrajinu i na većinu lokalnih samouprava, on je kazao da će tu odluku donijeti građani, uz opasku da će to preslikavanje vlasti »biti dobro, ako je bilo dobro i 2008. godine, odnosno da, ako tad nije bilo dobro, neće ni sad«.

Pásztor je dodao da funkcioniranje i komunikacija između različitih razina vlasti ipak nije uvjetovana stranačkim pitanjem, jer, kako je naveo, problema u komunikaciji između Pokrajine i centralne vlasti bilo je i kad je vlast bila stranački ista po vertikali i sad kad to nije slučaj.

Upitan u kojoj mjeri je strategija SVM-a da i na pokrajinskoj i na republičkoj razini bude uz najjaču stranku pridonijela formiranju Mađarskog pokreta, odgovorio je da u SVM-u sigurno ima ljudi kojima smeta suradnja sa SNS-om, što nisu ni krili, ali da odluka o toj suradnji nije njegova, već stranačka.

Za vijeća nacionalnih manjina u Srbiji 245 milijuna

Za financiranje rada nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u Srbiji iz proračuna je za 2016. godinu izdvojeno 245 milijuna dinara, izjavila je direktorica vladine Kancelarije za ljudska i manjinska prava dr. **Suzana Paunović**, prenosi RTV. Hrvatsko nacionalno vijeće po ovom će osnovu dobiti 13 milijuna dinara.

Prije sastanka s predstavnicima nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, Paunović je novinarima u Beogradu rekla da je za najmnogobrojniju nacionalnu manjinu – mađarsko vijeće, izdvojen 61 milijun dinara, dok će bošnjačko vijeće dobiti 26,6 milijuna, a romsko 22,1 milijun. Bunjevačko vijeće, kao i makedonsko, dobit će sedam milijuna dinara. Albansko će dobiti 13,1 milijun, rumunjsko 1,3 milijuna, slovačko 18,4 milijuna dinara. Savez židovskih općina Srbije dobit će 3,8 milijuna dinara, rusinsko vijeće 9,2 milijuna, aškalijsko 3,6, bugarsko 7,7 milijuna dinara, vlaško 7,5 milijuna, češko četiri, grčko 3,5 milijuna, egipatsko 3,7 milijuna, njemačko i slovensko po 4,1 milijun, ukrajinsko 4,6 milijuna i crnogorsko 7,7 milijuna dinara.

INICIJATIVNI ODBOR HGS-A U SOMBORU

I građanski i nacionalno orijentirani

Hrvatski građanski savez održao je u petak, 12. veljače, sjednicu Inicijativnog odbora u Somboru. Poslije Subotice, Novog Sada i Beograda Sombor je četvrti grad u kome je održan Inicijativni odbor, a narednih dana Inicijativni odbor sastat će se i u Vršcu i Srijemskoj Mitrovici.

»Nezadovoljni smo načinom na koji su nas naši lideri zastupali u prethodnih 20 godina. Hrvatska zajednica ima dva saziva liderstva. Jedan je trajao 18, a drugi traje sedam godina, pa bi po tome trebalo još 11 godina da damo ovoj postojećoj garnituri da producira nešto dobro. Mi ne želimo razdvajati građansku od nacionalne svijesti, a nama su sve ove godine te dvije stvari umjetno odvajali i mogli ste biti ili nacionalno ili građanski orijentirani. Mnogo pristojnog, normalnog i umjerenog svijeta prepoznaje našu ideju. Pomenuo bih Novi Sad i Beograd, gdje su tamošnji Hrvati bili u hrvatskoj zajednici skrajnuti«, kaže osnivač HGS-a **Tomislav Stantić** i dodaje da će osnivačka skupština biti održana 27. veljače na Paliću. Na pitanje o sudjelovanju HGS-a na predstojećim izborima Stantić odgovara da na ovim izborima najvjerojatnije neće sudjelovati.

»Budemo li imali korektnog partnera, odlično: idemo zajedno na izbore da ostvarimo te ciljeve. Ali ja takvog partnera danas ne vidim«, kazao je Stantić.

Z. V.

SKUP O POLITIČKOJ ZASTUPLJENOSTI NACIONALNIH MANJINA U TIJELIMA VLASTI

Država nezainteresirana, manjine rascjepkane

*Ne postoji politička volja države da kroz zastupljenost u tijelima vlasti nacionalne manjine integrira u društvo, zajednička je ocjena malobrojnih sudionika razgovora * Osim toga, i rascjepkanost unutar nacionalnomanjinskih zajednica najviše na ruku ide upravo državi*

»U ovome trenutku nije moguće provesti integraciju manjinskih zajednica u društvo, jer za to ne postoji politička volja niti u ovoj državi niti u Europskoj uniji«, izjavio je **Goran Bašić** iz Centra za istraživanje etniciteta na razgovoru s predstavnicima nacionalnih manjina koji je prošloga petka, 12. veljače, održan u Hrvatskom nacionalnom vijeću.

SPORAZUM O IZVRDAVANJU POTPISA

Povod za ovaj sastanak bilo je istraživanje Centra o zastupljenosti nacionalnih manjina u tijelima lokalne, pokrajinske i republičke vlasti, a koje za cilj ima – kako je navedeno – da se utvrdi stanje i predlože moguća rješenja glede ovog pitanja.

A politička zastupljenost u tijelima vlasti, o čemu je zapravo najmanje i bilo riječi na skupu, po riječima predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slavena Bačića** od ključne je važnosti za nacionalne manjine, jer samo na taj način – posredno ili neposredno – mogu biti uključeni u proces odlučivanja o pitanjima koja se tiču njih samih. Problem je, međutim, po riječima **Ivana Ušumovića** iz Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini što Srbija i pored Sporazuma o međusobnoj zaštiti

ti Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji u praksi ne provodi ono što su njezini predstavnici na papiru potpisali. On je dodao kako niti

ka nacionalnih manjina u životu zajednice, te njihovom odnosu s takozvanim većinskim strankama.

Bajić rekao je kako ne smatra dobrim načinom da njihove interese zastupaju predstavnici »većinskih stranaka«. S tim

Sudionici su ustvrdili da cilj zakonodavca nije da nacionalna vijeća zastupaju interese nacionalnih manjina nego da ih preko njih kontroliraju.

uoči predstojećih izbora ne očekuje promjenu koja bi Hrvatima u Skupštini Srbije omogućila jedno zastupničko mjesto, koje je Sporazumom garantirano.

Drugi, i mnogo duži, dio dvosatnog razgovora bio je posvećen ulozi političkih strana-

SPEKTAR MEHANIZAMA ASIMILACIJE

Ističući da je »građanizacija« stranaka nacionalnih manjina najveći problem, predsjednika Saveza bačkih Bunjevaca **Mirko**

u vezi, on je postavio pitanje s kojim ciljevima se to radi i čiji se interesi na taj način zastupaju, dodajući da bi prvi korak k integraciji nacionalnih manjina u društvo trebala biti suradnja na ravnopravnim osnovama njihovih političkih predstavnika s

većinskim strankama. Ako se Bajić i zaustavio na retoričkom pitanju o tome koji su ciljevi većinskih stranaka u »zastupanju interesa« nacionalnih manjina, Ušumović je dao jednoznačan odgovor: one (većinske stranke) koriste svoje široke potencijale kako bi ušle u nacionalna vijeća i na taj način »kontrolirale manjine«. Na istom fonu, bar što se ovog pitanja tiče, bio je i **Tomislav Stantić** iz Hrvatskog građanskog saveza, koji je istaknuo kako se većinske stranke nacionalnih manjina »sjete« samo uoči izbora.

Još decidiraniji u odgovoru – istina o odnosu države prema

društvu. Ovaj problem Stantić je proširio i na odnose unutar samih nacionalnomanjinskih zajednica riječima kako se i tamo »podizuju zidovi« spram liberalnijih opcija. On je, međutim, rekao kako državi upravo rascjepkanost unutar nacionalnih manjina najviše odgovara, navodeći kao primjer za to posljednju podjelu unutar vojvođanskih Mađara kao politički najjače (i najorganiziranije, prim. a.) manjinske zajednice. Ne sporeći da i unutar samih nacionalnomanjinskih zajednica ima segregacije, Bačić je rekao kako se ne može od njih tražiti da budu »demokracije od same drža-

nacionalnim manjinama – bio je **Csaba Sepsey** iz Demokratske stranke vojvođanskih Mađara. Po njegovim riječima, politika svih dosadašnjih garnitura na vlasti u Srbiji bila je vrlo jasna: asimilacija nacionalnih manjina. Svoju tvrdnju on je potkrijepio činjenicom o konstantnom padu broja pripadnika nacionalnih manjina desetljećima unazad. Slično Ušumoviću, i on je ustvrdio kako cilj zakonodavca nije da nacionalna vijeća zastupaju interese nacionalnih manjina nego da ih preko njih kontroliraju.

Ovakva politika države prema nacionalnim manjinama – a s čim su se u manjoj ili većoj mjeri složili svi sudionici razgovora – po riječima Bačića rezultira njihovom segregacijom i diskriminacijom u

ve«. Drugim riječima, on je rekao kako je koncept centralizacije države prenesen i na nacionalna vijeća.

Na koncu, recimo i to kako je upravo ovaj skup (još jednom) na najbolji način pokazao pravi odnos koji u društvu vlada prema problematici nacionalnih manjina (a samim tim i njihovoj zastupljenosti u tijelima vlasti), a koji se može podijeliti na dvije ravni. Prva se tiče novinara koji su pratili ovaj skup, a druga samih predstavnika nacionalnih manjina. Prvih je u posljednjem slučaju bilo manje od broja prstiju na jednoj ruci, a kod drugih je bio očljiv izostanak onih koji imaju bogato iskustvo u tijelima vlasti, od republičke do lokalne razine.

Z. R.

Csaba Sepsey: Politika svih dosadašnjih garnitura na vlasti u Srbiji bila je vrlo jasna: asimilacija nacionalnih manjina.

...

Slaven Bačić: Politička zastupljenost u tijelima vlasti je od ključne je važnosti za nacionalne manjine, jer samo na taj način – posredno ili neposredno – mogu biti uključeni u proces odlučivanja o pitanjima koja se tiču njih samih.

...

Ivan Ušumović: Srbija i pored Sporazuma o međusobnoj zaštiti Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji u praksi ne provodi ono što su njezini predstavnici na papiru potpisali.

...

Mirko Bajić: »Građanizacija« stranaka nacionalnih manjina je najveći problem.

...

Tomislav Stantić: Većinske stranke se nacionalnih manjina »sjete« samo uoči izbora.

...

Goran Bačić: Ovakva politika države prema nacionalnim manjinama rezultira njihovom segregacijom i diskriminacijom u društvu.

NOVINE U VOĐENJU PODATAKA O ZAPOSLENIMA

Radne knjižice zamijenio elektronički zapis

*Od početka ove godine podaci o zaposlenima vode se u elektroničkom obliku *
Stare radne knjižice njihovi vlasnici trebaju čuvati kao svoja osobna dokumenta*

Radna knjižica desetljećima je bila dokument koji je imao svaki zaposleni i ne samo zaposleni već svatko onaj tko se prijavio na burzu rada. Vodila se u radnoj knjižici evidencija poslodavaca kod kojih je zaposleni bio angažiran i ostvarenog radnog staža kod tih poslodavaca. Posljednjih dvadesetak godina pokazalo je, na žalost, da se upisani radni staž ne

radne knjižice postale dio povijesti i nije bila vijest broj jedan, jer je ukidanje radnih knjižica propisano Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu, koji je na snagu stupio 29. lipnja 2014. godine. Naime, tim zakonskim izmjenama definirano je da se od prvog siječnja 2016. podaci o zaposlenima vode elektroničkim putem. Ravnateljica PIO Fonda, Filijala Sombor **Jasna Miljenović**

prestanu radnog odnosa dolazi u Fond PIO ili Republički zavod za zdravstveno osiguranje gdje će biti izvršeno elektroničko evidentiranje prijave.

»Elektronička uprava preuzima odgovornost i pojedinci ne bi trebali biti opterećeni podacima i evidencijama koje institucije vode i međusobno razmjenjuju. Elektronička evidencija, arhiviranje i razmjena podataka je kompletna, zaštićena i čuvana u više institucija, pa je time papirnat dokument prevaziđen«, kaže Miljenović.

Ona dodaje da kod zaposlenih ne bi trebalo biti nikakvog straha od toga da će se negdje zagubiti ili krivo voditi podaci o njima.

»Ukidanje radnih knjižica nema nikakvih negativnih posljedica, s obzirom na to da su, u međuvremenu, sva tijela i organizacije usuglasili svoje propise i prešli na elektroničku upravu. Ukoliko su zaposlenom potrebni podaci iz osiguranja, mogu dobiti uvjerenja u Fondu PIO i to o svim periodima zaposlenja, odnosno osiguranja. Podaci o osiguranju koji su registrirani u elektroničkoj bazi podataka Fonda PIO dostupni su svakog trenutka osiguranicima, koji uz PIN (koji se dobiva u Filijali Fonda PIO) mogu i sami elektronički pratiti i provjeravati svoje podatke«, kaže Miljenović.

NA BURZU UZ OSOBNU I DIPLOMU

Iz gore iznesenog proizlazi da odlazak radnih knjižica u povi-

jest praktički ne donosi nikakve promjene samim zaposlenicima. Njih će poslodavac elektroničkim putem ili na šalterima Fonda prijaviti ili odjaviti, a sve ostalo odradit će umreženi elektronički sustav povezanih institucija. Bez radne knjižice, koju je do sada imao svaki uposlenik, i to još od trenutka kada se nakon okončanja školovanja prijavljivao na burzu rada. Za one koji sada dolaze prijaviti se na burzu rada potrebna je samo osobna iskaznica i diploma o školskoj spremi, doznajemo u Nacionalnoj službi za zapošljavanje.

»Postojeće radne knjižice njihovi vlasnici trebaju sačuvati. Naime, Zakonom je propisano da se radne knjižice izdane zaključno s 31. prosincem prošle godine nastavljaju koristiti kao javne isprave. Podaci iz radne knjižice kao dokumenta mogu se dalje u nekim slučajevima koristiti kao dokaz o osiguranju u prethodnom razdoblju i to za ostvarivanje prava iz radnog staža, mirovinskog i invalidskog osiguranja i drugih prava«, kaže Miljenović.

Radne knjižice koje zaposleni imaju kod svojih poslodavaca bit će im predane, a njihovi vlasnici trebaju ih čuvati kao i svoju drugu osobnu dokumentaciju.

Zamjena radnih knjižica elektroničkim vođenjem u Srbiji je uvedena dvije i pol godine poslije Hrvatske. U Hrvatskoj se elektroničko vođenje podataka o zaposlenim počelo primjenjivati prvog srpnja 2013. godine.

Zlata Vasiljević

poklapa uvijek sa stvarno uplaćenim stažom, pa su mnogi neugodno bili iznenađeni kada im je pred odlazak u mirovinu neočekivano nedostajalo i po nekoliko godina staža. Ali to bi mogla biti tema za jednu drugu priču, a ovoga puta pokušali smo doznati što se to bitno promijenilo od 1. siječnja, kada je prestala uporaba radnih knjižica.

EVIDENCIJA U JEDINSTVENOM SUSTAVU

Za one koji su bolje informirani to što su prvog siječnja

pojašnjava da je poslodavac koji prijavljuje ili raskida radni odnos sa zaposlenim dužan da podnese jedinstvenu prijavu na obvezno socijalno osiguranje – obrazac M. U prijavu poslodavac unosi podatke o početku obveznog socijalnog osiguranja, promjenama u tijeku osiguranja, tako da elektronička baza matične evidencije Fonda sadrži više podataka od radne knjižice. Jedinstvenu prijavu na obvezno socijalno osiguranje podnosi poslodavac i to izravno putem portala Centralnog registra u elektroničkom obliku ili s dokazima o zasnivanju ili

NOVA KNJIGA

Od novinara do nadničara

Tri četvrtine novinara smatra kako danas ima više autocenzure nego cenzure, jer se novinari plaše da ne ostanu bez posla, dok se s tim ne slaže pet posto novinara

I uposleni i neuposleni novinari slažu se s tvrdnjom kako u Srbiji nema slobode medija. To misli tri petine ispitanika, četvrtina je neodlučna, dok samo 13 posto ispitanika smatra kako u Srbiji postoji sloboda medija – pokazuju rezultati istraživanja predstavljeni nedavno u knjizi *Od novinara do nadničara. Prekarni rad i život* koju su objavili Centar za razvoj sindikalizma, Fondacija za otvoreno društvo i Dan Graf.

Istraživanje pokazuje kako tri četvrtine novinara smatra da država kontrolira medije, samo 5 posto negira državnu kontrolu, dok je 18 posto neopredijeljeno. Tri četvrtine novinara misli i kako je autocenzura među novinarima veoma raširena, samo 5 posto odbacuje tu tvrdnju, dok je 22 posto ispitanika neodlučno. Također, tri četvrtine novinara smatra kako danas ima više autocenzure nego cenzure, jer se novinari plaše da ne ostanu bez posla; s tim se ne slaže 5 posto novinara, dok je petina neopredijeljena.

NESIGURNOST I NEIZVJESNOST POSLA

Istraživanje je tijekom lanske godine provedeno nad 1.700 ispitanika u više gradova, među kojima je i Subotica. Ono pokazuje kako bi dvije petine novinara napustilo novinarstvo kada bi moglo; a isto toliko bi ih radilo za medij u kojem mogu slobodno pisati, bez obzira na status i visinu plaće, dok bi jedna petina novinara pristala na siguran posao pod cijenu da ne piše ono što misli i sazna.

Istraživanje novinara je imalo svoju kontrolnu skupinu u fizičkim radnicima, a poseb-

na pozornost dana je prekar-nosti. To je složena, polidimenzionalna pojava koja označava različite odnose nesigurnosti i neizvjesnosti u pitanjima rada, nadoknade za rad i uposlenost. Prekar-nost se javlja kao manja ili veća nesigurnost i neizvjesnost življenja radnika i njihovih obitelji. Sumiranje rezultata devet pokazatelja prekar-nosti novinara pokazuje zabrinjavajuće podatke. Dvije petine novinara ili nisu prekarizirani ili jesu u maloj mjeri, a s druge strane nalazimo tri petine ispitanih novinara koje karakterizira zabrinjavajuća prekariziranost. Novinare u Srbiji najviše tišti pravna nesigurnost, nesigurnost

radnog vremena, radnog mesta i uvjeta rada.

Poređenje devet pokazatelja prekar-nosti medijskih i fizičkih radnika pokazuje znatne razlike. Nesigurnost zaposlenja je kod novinara osam puta manja, za pet puta je manja nesigurnost zarade i nesigurnost statusa, a dvostruko je manja nesigurnost zaštite zdravlja i sigurnosti, kao i uvjeta rada. Ovo ih čini veoma različitim skupinama. S druge strane, preostala četiri indikatora ne diferenciraju znatnije novinare i fizikalce, već ih čine sličnim: egzistencijalna nesigurnost, pravna nesigurnost, nesigurnost radnog mjesta i nesigurnost radnog vremena.

ULOGA NOVINARA?

»Uloga novinara u emancipaciji i obrani medija je pod stalnim i sve jačim pritiskom prekarizacije rada i života novinara. Teško je očekivati veći angažman medijskih radnika u situaciji kada su im ugroženi rad i zaposlenje i kada im se svakodnevno onesiguravaju uvjeti za pristojni život. Naša polazna hipoteza o povezanosti odnosa novinara prema medijima i prekarizacije novinara je većim dijelom potvrđena«, stoji u knjizi.

Autori se na koncu pitaju zašto društvo od novinara traži ono što ne tražimo ni od sebe samih:

»Tražimo da budu istinoljubivi, hrabri, pametni, kritični; da budu zastupnici javnog interesa, da kažu ono što mi ne smijemo reći. No, da ne tražimo od njih da budu sve ono što mi nismo? Kažemo, pa to je njihov posao. Ili je posao svih nas da stvaramo takve društvene uvjete u kojima javna riječ neće povlačiti posljedice po onoga koji ju je javno iznio? Ukoliko to ne učinimo, svi ćemo postati žrtve prekarizacije kao procesa prisilnog kreiranja poslušnika i doušnika, udvorica i beskičmenjaka, marioneta i statista.«

Istraživanje je obavio istraživački tim Centra za razvoj sindikalizma (CRS) u sastavu: sociolog **Srećko Mihailović**, rukovodilac istraživačkog tima sociologinja dr. **Miroslav Ružica**, novinarka **Tanja Jakobi**, sociolog **Boris Jašović**, ekonomistica dr. **Maja Jandrić**, sociolog **Gradimir Zajić**, socijalna psihologinja dr. **Mirjana Vasović**, politikolog dr. **Zoran Stojiljković**, politikolog **Vojislav Mihailović**, i sociolog **Dušan Torbica**.

N. P.

DINKO GRUHONJIĆ, PREDSEDNIK NEZAVISNOG DRUŠTVA NOVINARA VOJVODINE

Ne dopustite da budete zastrašeni

Razgovarao: Zlatko Romić

*Očekujem da će ova preizborna kampanja u smislu nasilja prevazići i one iz vremena Slobodana Miloševića, jer mi nasilju svjedočimo još od 2012. * Iako je Europska unija izrazila zabrinutost zbog nasilja na lokalnu kada je u pitanju promjena vlasti to je prešućeno u našoj javnosti*

Koncem prošlog mjeseca Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) napunilo je prvu godinu nakon četvrt vijeka postojanja. Za to vrijeme, kako je na proslavi tradicionalnog jubileja u Novom Sadu rekao *gensek* NDNV-a **Nedim Sejdinović**, nije se puno toga promijenilo: položaj novinara (i novinarstva) u Srbiji je isti kao i te, osnivačke, 1990. To isto, kao da su se dogovorili, reći će i u intervjuu za *Hrvatsku riječ* predsjednik NDNV-a **Dinko Gruhonjić**. Upravo iz tih razloga razgovor s njim skrenuli smo na posve drugu stranu: položaj medija na jezicima nacionalnih manjina, odnosno na opasnost da i oni, kao i svi do sada uspješno privatizirani mediji, uskoro krenu uskom stazom projektnog financiranja.

Što se mene tiče, ta stvar još nije došla na tapet i nije sporna tako da će nacionalna vije-

ća nastaviti s financiranjem medija čiji su osnivači i vidjet ćemo što će donijeti eventualne izmjene Zakona o nacionalnim vijećima. Sumnjam da će tu biti nekih pomjeranja u smislu da će i mediji potpasti pod odredbu projektnog financiranja. S druge strane, preporučujem svakome da se bavi i tom vrstom djelatnosti ukoliko već ova vrsta medija ne može aplicirati na projekte koji su u Republici, Pokrajini ili na razini lokalnih samouprava. Ali zato može aplicirati na projekte koje raspisuje Europska komisija ili neki drugi strani donatori.

HR: Kako inače gledate na pitanje financiranja medija čiji su osnivači nacionalna vijeća: kao na »državni posao« pod utjecajem političke moći zbog kojeg trpi profesionalnost ili kao na legitimno pravo nacionalnih manjina na medije na svom jeziku koje će, zbog toga

što su netržišni, financirati država?

Suštinski problem kod ovog pitanja leži u činjenici da su nacionalna vijeća postala partokratske organizacije koje, uz časte izuzetke, ne zastupaju interese svojih zajednica nego prije svega interese najjačih političkih elita u okviru određenih nacionalnih zajednica. Političke stranke sebe doživljavaju, što je i inače slučaj u Srbiji, kao vlasnike proračunskog novca i samim tim one se ponašaju kao cenzori, jer neprestalno prijete financiranjem sigurnih plaća iako to nije njihov novac. I to je ono što mi stalno ponavljamo: Zakon o nacionalnim vijećima, kada su mediji u pitanju, je veoma manjkav u onome što bi se moglo okarakterizirati kao obveza nacionalnih vijeća kao osnivača, gdje bi se jasno moglo ograničiti njihova vlast koju sada imaju. Dakle, njihova ovlaštenja su vrlo široko definirana kada

su u pitanju mediji i to je razlog zašto je situacija takva i zašto su mediji najčešće glasnogovornici one političke stranke koja u nacionalnom vijeću ima većinu. To se najbolje vidi na primjeru Mađarskog nacionalnog vijeća, jer je, bar kada su mediji u pitanju, tu bilo više skandaloznih odluka.

HR: Koje bi rješenje bilo zadovoljavajuće, prije svega za struku?

Nacionalne manjine su dio ovog društva i one se ne mogu nadati da će im biti bolje dok se ukupna atmosfera u društvu ne promijeni. Dakle, dokle se god država spram tzv. većinskih medija ponaša ucjenjivački i partokratski, jer vidimo da je opet javne servise uspjela satjerati u mat poziciju držeći ih na proračunu koji se koristi kao sredstvo pritiska, niti situacija u medijima na jezicima nacionalnih manjina neće biti bolja. Jednostavno,

mislim da se kuhamo u istom loncu i da je to neodvojiva stvar. Možda su nacionalne manjine za nijansu čak i u boljem položaju, jer se one trebaju i moraju pozivati na nešto što se zove stečena prava. Ali, više bih volio kada bi se na to pozivali sami novinari nego što se na to na licemjerman način pozivaju političari, koji to koriste kao još jedno od sredstava za svest u inače malom korpusu. Dakle, nema dobrog rješenja bez promjene sveukupne društvene atmosfere. Bilo bi dobro da kolege preuzmu inicijativu u svoje ruke i da, od glavnog urednika i zaposlenih, ne sjede i samo čekaju plaću, često se ponašajući kao općinski ili državni službenici nego da razmisle o tome da su novinari i da mogu učiniti nešto za sebe. Zbog toga im i savjetujem da nauče pisati projekte, jer tko zna što sutra nosi. Mi smo u proteklih sedam-osam godina o tome stalno govorili i, na žalost, nije bilo efekta zbog toga što su se i naši kolege, a prije svega rukovodstva medija koji su, na žalost, u međuvremenu ugašeni ponašali kao da su bili uvjereni da se privatizacija neće dogoditi, odnosno da država i lokalne samouprave neće izaći iz njihovog vlasništva. Da nije bilo tako, siguran sam da bi bilo daleko više kolega koji bi se odvažili da kupuju medije u kojima rade, a ne da na njih svoje prljave šape stave tajkuni bliski političarima ili da se, što je još gore, poput Radio Subotice, na sramotu svih nas, ugase.

HR: Kako gledate na pretplatu od 150 dinara za javne servise?

Ta pretplata je farsa i klasičan vučićevski populizam. Iako nisam ekonomski stručnjak, nije teško izračunati da s tom pretplatom Radio-televizija Srbije i Radio-televizija Vojvodine ne mogu pokriti niti troškove njezinog prikupljanja. Drugim riječima, oni su s pretplatom od 150 dinara od starta u gubitku, a to znači da bez proračunskih sredstava ne mogu preživjeti. To opet znači da su proračunska sredstva u Vučićevim rukama, a to

opet znači da će RTS i RTV biti pod strahovitim pritiskom što na kraju krajeva, i ja se u to uzdam, može proizvesti jednu vrstu kontraefekta. Stidljive naznake toga možda smo vidjeli u epizodi kada su se novinarkе RTS-a i RTV-a međusobno sačuvale i polemizirale s Vučićem prigodom uzimanja izjave, jer ta vrsta kinjenja u krajnoj konzekvenci, sjetimo se samo devedesetih, proizvede jednu kontrareakciju i uvjeren sam da će se to na koncu dogoditi. Ta vrsta populizma je u skladu s onim da neke ljude možete varati neko vrijeme, ali ne možete sve ljude varati sve vrijeme. Glede toga nisam iznenađen, ali sam razočaran zbog toga što mnogi ljudi ne prepoznaju tu jeftinu demagogiju koja je potpuno ista demagogiji koju je taj čovjek izgovarao s nekim drugim predznakom tijekom devedesetih.

HR: Kako gledate na smjenu ministra Bratislava Gašića: kao na Vučićevo popuštanje pred pritiskom novinarskih prosvjeda ili kao na njegovu demagogiju o dosljednosti o kojoj ste malo prije govorili?

Ono što je meni prvo upalo u oči kod tog ministra je pitanje kako se uopće takva osoba mogla naći na toj funkciji, jer je on eklatantan primjer nestručnosti za dužnost koju je obnašao. On je, u skladu sa svojim neznanjem, kao ministar napravio toliko brljotina, a koje su, prije uvrede novinarke, na žalost, neke ljude stajale i života. Kao što zbog toga Gašić nije bio smijenjen, tako zbog toga još uvijek nitko nije niti odgovarao. Osim toga, i Vučić i Gašić su se ispričali ženama, ali ne i novinarima, pokazujući na taj način da novinare patološki mrze i da ih novinari nerviraju. Sve ostalo je čisto zamajavanje javnosti, jer će Vučić Gašića, bez obzira na to što je smijenjen, pomjeriti na neku visoku stranačku funkciju. Uostalom, vidjeli smo koliko je premijer bolečiv prema toj osobi.

HR: Kako gledate na odziv novinara na prosvjede: jeste li zadovoljni

brojkom, upornošću i učincima ili je to zapravo realna slika stanja u medijima?

Ako bih tu pokušao pronaći dozu optimizma, onda bih ponovio primjer s novinarkama RTV-a i RTS-a i mislim da to jeste proizvod tih naših prosvjeda koji nisu bili masovni, niti sam to očekivao. Tu su se nalazili ljudi koji bi se i nače našli u sličnim prilikama. Dakle, ljudi koji nemaju problem s vlastitom savješću kada je novinarstvo u pitanju. A i ne možete očekivati solidarnost unutar profesije u kojoj se još uvijek ne zna tko je novinar, s obzirom na to da su svi oni koji su devedesetih sudjelovali u ratnohuškačkoj propagandi i danas visoko plasirani, a ponegdje čak i na najvišim mjestima. Uzmimo samo za primjer Vučića: u to je vrijeme bio ministar informiranja, a danas je premijer. To sve govori o tome gdje se novinarstvo danas nalazi u Srbiji i osobno bih čak bio i nesretan kada bih na prosvjedi-ma vidio Dragana Vučićevića ili Željka Mitrovića i slične koje nikada nisam doživljavao niti ću ih ikada doživljavati kao svoje kolege. Ipak, ma koliko slab odziv kolega bio, mislim da su prosvjedi bili dobri, jer mi, kao novinari, imamo kvalitetu koje druge profesije nemaju, a to je da u javnom prostoru raspravljamo o ulozi novinarstva u društvu. Istina, učinci nisu baš posebno dobri, ali bar ta debata nikada ne prestaje. Što se nesolidarnosti građana tiče, mene ovo podsjeća na 1992. ili '93., dakle na vrijeme potpune dezorijentiranosti i sludjenosti cijelog društva. Naime, sada je to društvo takvo, jer je izigrano i izgubilo je iluzije, pa je postalo inertno i prepustilo se matrici preživljavanja.

HR: Očekujete li radikalizaciju odnosa prema novinarima tijekom izborne kampanje?

Ako je izborna kampanja kod nas uopće ikada i prestala. Otkako je ova garnitura došla na vlast 2012., dvije godine kasnije već smo imali izvanredne izbore, a da nitko ne zna zbog čega. Ako

tada to nismo znali, sada znamo još manje. Vlast koja ima više od dvotrećinske većine u Skupštini raspisuje izvanredne izbore, jer se premijer naljutio zbog toga što su ga izviždali na otvorenju Europskog prvenstva u vaterpolu. Ja zaista ne znam drugo reći do zapitati se koja je to vrsta infantilnosti, ruganja demokraciji i poruke jednog čovjeka koji se i inače javnosti obraća preko »Pink« i »Informer« , a ne preko javnog servisa ili nekih ozbiljnih medija. U tom smislu očekujem da će ova preizborna kampanja u smislu nasilja prevazići i one iz vremena Slobodana Miloševića, jer mi nasilju svjedočimo još od 2012. kada je počelo »prekomponiranje« lokalnih vlasti. Vidao sam te ljude debelih vratova s kajlama i u crnim majicama koji su u crnim džipovima došli u Skupštinu Novog Sada i koji su zastrašivali vijećnike, odvođeci ih na Frušku goru u »karantenu«. Taj recept bio je primijenjen i na kasnijim izborima na svim razinama ili uopće kada su htjeli prekomponirati vlast. Nedavno smo, uostalom, takav primjer imali u Beloj Crkvi, gdje su naprednjaci od izbora 2012. s dva danas stigli do 22 vijećnika. Da ne govorimo kako je to primjećeno i u izvješću Europske komisije o napretku Srbije što je, naravno, prešućeno u našoj javnosti iako je Europska unija izrazila zabrinutost zbog nasilja na lokalnu kada je u pitanju promjena vlasti. Ono što mi znamo kao javnu tajnu jest da se te »crne trojke«, »četvorke« ili »petorke« uveliko organiziraju, napose u Vojvodini. U tom smislu zaista očekujem jednu vrstu pakla i pripremam samog sebe, a i poručujem javnosti neka se pripravi na to. Iskreno se nadam da to može proizvesti kontraefekt poput devedesetih kada je Miloševićovo nasilje dovelo do velikih prosvjeda. Naravno, ti prosvjedi ne mogu biti isti kao tada, jer ni neprijatelj nije isti: on je sad puno razuđeniji. Ali, pozivam građane da obrane svoje elementarno pravo da biraju i budu birani i da ne dopuste da budu zastrašeni.

PROJEKT »DOBRA UPRAVA I JAVNE POLITIKE U SUBOTICI«

Izdvajaju se iz prosjeka

Primjeri dobre prakse najčešće su na razini samoinicijativnosti, dobre volje i energije koju pojedinci ulažu u posao, a zarad interesa svih

Novinari *Magločistača* – portala za razvedravanje stvarnosti, **Natalija Jakovljević Ivić**, **Mirana Dmitrović** i **Zlatko Romić**, krajem 2015. godine su uz potporu Misije OEES-a u Srbiji pokrenuli projekt »Dobra uprava i javne politike u Subotici«. Prema riječima Mirane Dmitrović cilj cijelog projekta bio je skrenuti pozornost društva na pojedince koji dobro rade svoj posao, i propitati kako ti pojedinci funkcioniraju u postojećem sustavu kojim su svi nezadovoljni. Zatim, kroz razgo-

uprave, Mirana Dmitrović je odgovorila:

»Kada smo razmišljali o tome kako koncipirati projekt, shvatili smo da se trebamo baviti nekom pozitivnom temom. Naime, primijetili smo da postoji generalan otpor prema svim ljudima koji obavljaju javne funkcije, koji su naslonjeni na državni birokratski aparat bilo na lokalnoj bilo na republičkoj razini. Naša je pretpostavka bila da postoje ljudi koji su negdje uključeni u samu upravu kao birokratsko tijelo, ali se izdvajaju iz prosjeka, te zaslužuju

»Fokus u samim razgovorima bio je kako su ušli u cijelu priču, koji je motiv bio da se dodatno angažiraju, kako ne gube energiju u uvjetima kakvi jesu i kako kao pojedinci ustrajavaju u onome što rade. To su

Nelu Tonković, i ravnateljicu Osnovne škole **Matija Gubec** u Tavankutu **Stanislavu Stantić – Prčić**. Nakon toga su malo proširili koncept na ljude koji su negdje zaposleni, koji se naslanjaju na lokalnu samoupravu. Tako su

Mirana Dmitrović

Ivan Ninić i Miroslava Milenović

vore s uspješnim rukovoditeljima pričati o javnim politikama Grada Subotice iz perspektive onih koji su u prilici kreirati iste, odnosno, dati im prigodu ukazati na neke propuste u praksi, a za koje ih kao profesionalce nitko nije pitao.

DOBRA UPRAVA KAO KONCEPT

Na pitanje kako su došli na ideju tematizirati pojam dobre

biti dio priče koju smo pokrenuli. Kriterij za odabir bio je da su to pojedinci koji savjesno i odgovorno obavljaju svoj posao, odnosno za koje mi ne možemo reći da imaju neku mrlju koja bi ukaljala ono što dobro rade.»

Prva prepreka je, kaže Dmitrović, bila markiranje pojedinaca koji prema njihovoj procjeni zaslužuju biti eksponenti dobre uprave. Tako je i najteži dio posla upravo bila izrada popisa ljudi.

ljudi koji mimo radnog vremena i svog posla nastavljaju raditi. Naravno, uvijek smo u razgovorima gledali ukazati na to koja su zapravo ovlaštenja tih ljudi koji obavljaju javnu funkciju. Nekada ljudi ne razumiju da hoće li imati stomatologa u Tavankutu ili liječnika u Đurđinu, ne ovisi od lokalne samouprave i Doma zdravlja u Subotici, nego je to republička odluka i da je to razina na kojoj treba razgovarati o tom problemu.»

U prvom krugu kao reprezentante dobre uprave izdvojili su člana Gradskog vijeća zaduženog za poljoprivredu **Simona Osztrogonca**, ravnateljicu Suvremene galerije

došli do glumca u Narodnom kazalištu **Vladimira Grbića**, tehničara u Hitnoj pomoći **Zsolta Szendija** i predsjednika MZ Hajdukovo **Istvána Haskósa**, s kojima su razgovarali o dobroj upravi i što ona za njih znači.

KAKO »DOBRI UPRAVITELJI« DOŽIVLJAVAJU DOBRU UPRAVU

U sklopu projekta ekipa *Magločistača* je do sada obavila sedam razgovora, koji se mogu pročitati na njihovu portalu. O tome kako su sugovornici reagirali na vijest o tome da su prepoznati kao pozitivni primjeri, Dmitrović kaže:

»Kada smo našim sugovornicima rekli kako su prepoznati kao dobri rukovoditelji, ljudi su osobno bili iznenađeni i počastvovani što smo njih uvrstili u ovu ideju. Ono čega su se plašili je da će se ljudi upitati: zašto baš njih, ili da će netko naći neku zamjerku. Radi toga smo u uvodnom tekstu građanima otvorili mogućnost predlaganja drugih kandidata. Imali smo povratnih reakcija, što nam je bilo jako drago i te ljude ostavljamo za nastavak projekta.«

Stanislava Stantić – Prčić u razgovoru je istaknula kako je za nju »dobra uprava, dobar tim. Primjer dobre uprave je otvorenost prema svima, apolitičnost, i dobar tim uz onoga tko vodi školu, grad ili bilo što drugo. Dakle, bez tima suradnika nema dobre uprave.« Ravnateljica je navela niz različitih projekata u kojima sudjeluje škola u suradnji sa svima u selu, prije svega župnikom **Franjom Ivankovićem**, Hrvatskim kulturno-umjetničkim društvom **Matija Gubec**, Dobrovoljnim vatrogasnim društvom i drugima, a na opću dobrobit mještana Tavankuta.

Nela Tonković, ravnateljica Suvremene galerije, naglasila je kako je dobra uprava: »odgovorno gazdovanje javnim dobrom, kao i apsolutno ukidanje privilegija za one koji su na rukovodećim pozicijama. Konačno, to je mogućnost da kao rukovoditelj provedete svoju viziju, a kada se ona iscrpi, da prepustite mjesto nekome drugom.«

Razgovor s Nelom Tonković, ukazao je na probleme u kulturi i način na koji se kultura financira u gradu, odnosno na činjenicu da se ogromna suma novca na razini grada izdvaja za kulturu, ali da se taj novac rasplinjava, što u konačnici dovodi do toga da se efekti ne vide.

STAV MLADIH O JAVNOJ UPRAVI

Prepoznavanje dobre uprave uključivalo je propitivanje uprave kao pojma uopće i stavova mla-

dih o tome kako vide sadašnjost upravljanja u Srbiji. Radi toga je uz pomoć lokalne Kancelarije za mlade provedeno anketiranje u srednjim školama, a o rezultatima tog ispitivanja Mirana Dmitrović kaže kako je ideja bila uključivanje ciljnih grupa.

»Anketirali smo učenike Gimnazije *Svetozar Marković* i Srednje ekonomske škole *Bosa Milićević*. Tu su nam pomogli volonteri lokalne kancelarije za

tva u kojemu živimo, i ono što je najstrašnije je što velika većina njih ne vidi sebe u ovoj sredini. Oni žele nastaviti školovanje, a procjenjuju kako to ovdje nitko ne cijeni. Žele steći znanje, završiti fakultete, a ne kao neki kupovati diplome. To je nešto što svi znamo, a oni su mladi ljudi koji još nemaju pravo glasa, ali su svjesni situacije u kojoj se nalazimo.«

Oni kao pojedinci prolaze kroz negativne situacije, ali s pozitivnim ishodom. Misle da nešto kao pojedinci mijenjaju. Građani su se odazvali, bilo je dobrih pitanja, oni su podijelili svoje osobno iskustvo sa svima i opći dojam nakon svega je da ne treba odustajati raditi svoj posao onako kako treba, profesionalno i savjesno... iako su sve to napori pojedinaca koje sustav ne prepoznaje niti nagrađuje.«

Mladi o dobroj upravi

mlade, a zadaća je bila da učenici svojim riječima napišu što za njih znači dobra uprava. Odgovori su nam pojasnili način na koji mladi vide cjelokupnu situaciju u društvu i gdje je po njima glavni problem. Kao glavnu boljku sustava detektirali su koruptivnost upravnih tijela, nepoštovanje zakona, nestručnost. Bilo je odgovora tipa: 'Zadaća dobre uprave je da vodi brigu o problemima svih građana, a ne samo o svojim osobnim ili interesima uskih krugova ljudi' ili da 'ne smije biti korumpirana, da ljudi u upravi moraju biti stručni, da ne smiju imati iza sebe kriminalna djela, da se trebaju boriti protiv kriminala, a ne u njemu sudjelovati'. Odgovori mladih su zapravo poražavajuća slika dru-

ZAVRŠETAK PROJEKTA – TRIBINA NA TEMU KORUPCIJE

Nakon poražavajućih odgovora mladih i iskustava o kojima su svjedočili »dobri rukovoditelji« tema koja se sama nametnula bila je »korupcija u društvu«. Radi toga je u organizaciji Udruge građana Centar građanskih vrijednosti 10. veljače, održana tribina »Dobra uprava u Srbiji – stanje i perspektive« na kojoj su govorili članica Savjeta za borbu protiv korupcije **Miroslava Milenović** i izvršni direktor Centra za vladavinu prava **Ivan Ninić**.

»Naši sugovornici se već godinama unatrag bave istraživanjem koruptivnih slučajeva.

Ekipa *Magločastača* planira se i nadalje baviti problemom upravljanja. U tom kontekstu, a vezano za predstojeće izbore u Srbiji, od stranaka će zatražiti pojašnjenje programa, odnosno koje alternative oni nude građanima i kako namjeravaju riješiti probleme u kulturi, zdravlju i dr. Odnosno, da građanima objasne što bi bio motiv da glasaju za njihove kandidate.

»Mi ćemo se nastaviti baviti ovom problematikom, napose zato jer nam predstoje izbori. Kandidate na budućim izborima pitat ćemo kakav alternativni program nude? Danas stranke pozivaju građane da glasaju za njih, a nitko ne govori radi čega«, najavila je Dmitrović.

Aleksandra Prčić

JEDNO SJEĆANJE: MARIJA TURKALJ O KORIZMENIM OBIČAJIMA U MONOŠTORU

Tako je kadgod bilo

Korizmeno advensko ruvo divojaka, mladih žena i žena srednje dobi

Korizma je vrijeme četrdesetodnevne priprave za Uskrs i obilježeno je ozbiljnošću i pokorom. Kako je nekada protjecalo korizmeno vrijeme u Monoštoru? Odgovor na to potražili smo na pravome mjestu – kod **Marije Turkalj**, koja nam je prenijela priče svoje bake, majke i svoja sjećanja na korizmu. I to sve na šokačkoj, monoštorskoj ikavici, a radi autentičnosti same priče mi smo je ostavili u tekstu.

ČISTA SRIDA

Korizmeno vrijeme počinje na *Čistu sridu*, a Marija se prisjeća da su joj baka i majka stara »pripovidale da se na Čistu sridu poslije svete mise na dvoru ložila vatra«.

»U velikom starom kotlu kuvao se lug od vode i pepela. U

tom lugu oprale su se sve laboške, lonci, tepcije i tanjuri da budu čisti. Obrisale bi se i drvene stolice i stocevi, špore i rerna ako su bili masni. Ako nije bila jaka zima, mama stara znala je podmazati kujnu i metnit čiste asure. To jutro mama stara bi nas dicu i mlade opomenila da počinje korizma i da nema igranke ni prela di sviru svirači«, prisjeća se Marija kako je to nekada bilo u njenoj obitelji na *Čistu sridu*.

A vrijeme u korizmi uglavnom se provodilo kod kuće, ali žene nisu sjedile besposlene već su tkale ponjave i čilime.

»Tkale su ponjave na jabučice, jablanske, na ružice, čirake, pendžeriće. Uбирale su čilipe na rastovi list i na kalež. Tkale su i ubirale pregače, svakakve – bilu ne veliku granu, žutu i modru, nebesku, na mrtve glave, modru,

na srce, na piliće, karanfile... Digod u kućama, tamo di je bilo više cura, bile su i po dvi stative, jer svaka je morala imati svaku ku pregaču i ponjavu za poneti kada bi se udala«, prisjeća se naša sugovornica nekih davnih godina u Monoštoru.

Nisu žene samo tkale već su i necovale čipke, popletale, vezle krila okruglan.

»Ako je bila divojka četarića, morala se na Uskrs opraviti u nova krila, a vezovi obrvan, tranjavi, slavonski... To nije znao svako vesti, već žene koje nisu išle u nadnicu već su samo to radile. Nadnica im je bio kukuruz, žito, krumpir, mak koje su vezaljama donosile druge žene da bi njezinim curama izvezle nova krila«, prenosi nam Marija dio nekadašnjih monoštorskih običaja. A običaj je bio da se u korizmi

rijetko ide u selo, ali su se zato ljudi posjećivali u kućama, onako komšijski. Ali žene ni u te posjete nisu išle praznih ruku, jer svaka bi ponela *radonje*, a plele su *šule* ili zokne za njeve ljude koji su zimi išli u šumu *u fatove*.

SAT ISUSOVE MUKE I KRIŽNI PUT

Marija s nama dijeli i priču o još jednoj specifičnosti korizmenog vremena u Monoštoru, koja se održala do danas, a to je molitva Sat Isusove muke.

»U korizme se svakog četvrtka molji sat, sat Isusove muke, i to navečer od 11 do 12 sati. Ta molitva stara je priko 150 godine i ne znam u kom šokačkom selu još postoji taj običaj. Moju baku naučila je njena baka, ona moju mamu, a mene moja mama i

danas moje druge i ja moljimo svakog korizmenog četvrtka Sat Isusove muke. Sat se molji po cilom selu, skupe se komšinice, jel druge, ali ne baš u svake kuće, već u one kuće di nema čovek, tamo di je kaka stara baka ili udovica, di neće čovek gundat ili se srditi. Molitva se zove Sat Isusove muke jer vrimenski traje jedan sat. A poslije molitve bude i malo divana, uz koke i kuvani kukuruz. Žene bi se raspitivale šta ima novo u selu, ko će se udat, ko se potuko, ko se oždero, pa i ko je zdravo bolesan«, priča Marija i nastavlja priču dalje.

»Prija je u selu u Korizme svaki dan bio Križni put, u našoj crkvi u pet sati poslijepodne, petkem u tri sata, a nediljom u dva, ako je lipo vrimo onda na Kalvarije. Mi u Monoštoru imamo lipo ureditu Kalvariju. Na ulazu je Isus u Getsemanskom vrtu kako se molji, a na desnoj strani Majka Božja u krilu drži mrtvo Isusovo tilo. Krenuli bi od križa koji je na uzvišici, a sa strana imamo 14 kapelica, sa svake strane po sedam, ozidane su ciglama i u bilo oličite. U sredini je slika postaje, a na svakoj kapelici postoji i ploča, jer su se naši stari znali zavitovati, pa piše **Čatalinac Martin, Kovač Marko** i tako redom«, doznajemo od naše sugovornice.

POST

U korizmi je post bio obvezan. A Marija nam prenosi priču svoje bake.

»Najstrožija post bio je utorkem i petkem kada se ništa nije ni jilo ni pilo. Nediljom se kuvalo malo čorbe sa suvim kostima, krompirom i šagarepom, sos od paradičke i gibanice zabunite makem i pekmezem. Običnim danima gra i rizanaca, popare, zaprgane čorbe, golovrati vrabaca, suparni krompira, gomboca, makem i sirem rizanaca i sve to brez masti. U rerni bi mama stara ispekla krompira i bundive, znala nam je u starom rešetu pucat i koke na dvoru. Kuvala nam je i kukuruza i još kako nam je to bilo fino i slatko. Znala je naša

MOLITVA

Prije svakog Sata Isusove molitve moli se Pripravna molitva koja počinje riječima: »Otvori, Gospodine, usta moja, na hvalu Tvog svetog imena, očisti moje srce od svih taštih, krivih i grešnih misli, da ti se klanjam strahopočitanjem, pozornošću i nabožnošću i da me uslišiš pred licem Tvojega Božanskog veličanstva... Prikazujem Ti moju molitvu, za moje spasenje, da nikada ne sagrašim smrtno, da se tvoja volja na meni potpuno izvršuje, da danomice raste, u spoznanju i ljubavi Tvojeg uzvišenog sakramenta i da je jednom smijem pogledati licem u lice...

Vrijeme u korizmi uglavnom se provodilo kod kuće, ali žene nisu sjedile besposlene već su tkale ponjave i ćilime.

...

Mama stara bi nas dicu i mlade opomenila da počinje korizma i da nema igranke ni prela di sviru svirači.

Najstrožija post bio je utorkem i petkem kada se ništa nije ni jilo ni pilo. Nediljom se kuvalo malo čorbe sa suvim kostima, krompirom i šagarepom, sos od paradičke i gibanice zabunite makem i pekmezem.

Mlade žene su na misu nosile zelene čojane suknje na žir ili moldonske, pregače ubirane, šlurike tavnije, vizitlu, a ako je zdravo zima zagrnile bi debelu maramu.

mama reći – dico moja, kogod ni to nema«, priča nam Marija.

RUVO

U korizmi se vodilo računa i o oblačenju koje je bilo primjereno vremenu pokore, pa se oblačilo ruvo u kojem se »kajalo kad kogod umre«.

»Mlade žene su na misu nosile zelene čojane suknje na žir ili moldonske, pregače ubirane, šlurike tavnije, vizitlu, a ako je zdravo zima zagrnile bi debelu maramu. Na glavu bi povezale komošne marama, štofane, tavnije, malo tišje, a oko vrata delinske marama sa rojtama. A divojke bi oblačile krila i pavlaka pregač, ili, ako je malo veći svetac, kao što je Cvitnica ili Sveti Josip, diverski. Na glavi divojke bi imale čistu pletenicu, samo malo zrnja pri vratu i dukate, povezale bi delinsku maramu, vatreno plavu, zelenu, jel crnu, ko je kaku imo. Obule bi zelene čorape i papučice crne, na zelene piknjice izveze-ne«, priča nam sa puno emocija Marija i prisjeća se kako su nekada žene pod lampama vezle do duboko u noć.

Jednom nogom ljuljale bi »kolivku, a ruke bi vezle i popletale do kasno u noć«.

»Malo bi onda prilegle na banak, ali kratko, jer su ujutru ranile da zamise pogače i kruv i založe peč. Odma bi ošle u štalu da pomuzu kravu, jer svako voli ujutru mlika i rizanaca. Moja baka i moja mama stara učile su nas moljiti i pivati dok mi dica ne pozaspavamo. Pivale su nam pisme, onako kako je vrimo. Kada su bile žalosne pisme mi dica samo znali i zaplakati, baka nas je milovala po glavi i tišila. I sada još ositim te ruke, strpljive, nežne, a tako su težak imale život. Sada i ja ima petoro unučadi i pripovidam, pivam i moljim onako kako su mene naučile moja baka i moja mama stara. Naučili su nas naši stari da čuvamo svoje riči, običaje, to lipo šokačko ruvo, da budemo ponositi na svoje šokačko hrvatsko ime«, zaključuje Marija našu priču.

Priredila: Zlata Vasiljević

MARIJA ČOVIĆ, CVJEČARKA

Cvijeće se kupuje znatno manje nego prije

Gotovo već trideset godina **Marija Čović** se bavi cvjećarstvom u svom privatnom obrtu *Krin* koji se nalazi u neposrednoj blizini Bajskog groblja u Subotici. Ali ova priča o cvijeću i njegovoj uslužnoj svakodnevnoj primjeni ima još jednu, znatno dublju poruku. Ovo je priča o odvažnoj ženi koja je svojevremeno napravila hrabar poslovni pothvat i unatoč potencijalnom riziku njoj dotad posve nepoznate profesije, uspjela izboriti se i stvoriti respektabilno ime u cvjećarskoj ponudi najvećeg grada na sjeveru Bačke. Kako je sve to počelo prije tri desetljeća priča nam naša sugovornica u cvjetnom okruženju njezine cvjećarnice.

»Idea o otvaranju cvjećarnice potekla je ponajprije od odluke da smo željeli nešto raditi pod okriljem naše obiteljske kuće u blizini Bajskog groblja. S obzirom na lokaciju, nekako je posve logično bilo da to bude upravo cvjećarnica, pa sam sljedećih godinu i pol dana počela učiti cvjećarski zanat odlazeći na razna mjesta i pokušavajući uhvatiti tajne rada s cvijećem. Iskreno, bilo je to vrlo mukotrpno i često ne baš uspješno, ali nisam se dala i odlučila sam ustrajati«, otkriva nam Marija kako je započela njezina cvjećarska storija.

STAKLOBRUSAČICA POSTAJE CVJEČARKA

Velika zanimljivost u cijeloj priči ogleda se u činjenici kako je Marija Čović u prvom dijelu svoje poslovne karijere, točnije

punih dvadeset i tri godine radila staklobrusački posao u subotičkom *Ornamentu*. A tada su određene društvene okolnosti dovele do toga da je staklo odlučila zamijeniti cvijećem.

»Svima su poznata vremena iz posljednje četvrtine prošlog stoljeća kada su se brojna subotička poduzeća počela nalaziti u poslovnom problemu daljnjeg opstanka na sve kon-

već poznatim okolnostima sredine u kojoj smo živjeli opredijelili smo se za cvjećarnicu.«

No, početak bavljenja ovim poslom nije bio baš ružičast poput cvijeća s kojim su radili. Kako nam Marija veli bilo je i mnogo teških trenutaka.

»Prvi koraci su bili teški. U suštini, sve što smo odradili, radnju opremili i sve ostalo, radili smo u dug. A zaduženu svotu

KRIN

Tko je bio zaslužan za davanje naziva *Krin* koje cvjećarnica obitelji Čović nosi svih proteklih godina od svog otvaranja?

»Zajednički smo došli do naziva, iako je u početnom stadiju razmišljanja o potencijalnom imenu radnje moj suprug predlagao naziv *Orhideja*. Nisam se složila ukazujući mu na činjenicu kako na ovoj lokaciji to ime nikako ne paše, nego da moramo smisliti neko drugo. *Krin*, odnosno *ljiljan*, je dobro zvučalo. Kratko i efektivno. I odlučili smo se za ovaj naziv po kome smo danas već vrlo prepoznatljivi. Logo nam je dizajnirala **Zlata Rubić** i dan-danas ga koristimo kao zaštitni znak naše cvjećarnice u kojoj smo uvijek imali bogatu ponudu raznovrsnog cvijeća za svaki ukus.«

A kakav je ukus Subotičana i koje vrste cvijeća su najpopularnije otkriva nam Marija:

»Prije svega ruže i orhideje, no ipak ruža dominira. Ona je jednostavno uvijek u trendu i njezina popularnost kod cvjetnih aranžmana nikada nije dolazila u pitanje. Ali i tu moram kazati kako današnji zahtjevi naših mušterija uvijek idu u istom smjeru. Veliki su, no ako je ikako moguće za što manje novca. Očekuje se mnogo, ali... S druge strane, mi se uvijek trudimo najozbiljnije i najprofesionalnije pristupiti svakoj porudžbini i trudimo se zadovoljiti želje naših kupaca.«

Što su najzahtjevniji cvjetni aranžmani?

Cvijeće je nešto posebno i zbog njega mi je drago što sam odabrala ovaj zanat. Ovdje se dobro osjećam i uvijek sam vedra i vesela, jer ono nadahnjuje čovjeka i pored njega se ne može biti namrgođen i neraspoložen.

...

Nikada se nisam pokajala zbog svoje odluke da se počnem baviti cvjećarstvom.

kurentnijem tržištu. Tako je bilo i s *Ornamentom* u kojem sam radila, a moja plaća, kao ni muževljeva u *Integralu* nisu bile dovoljne za puno egzistiranje naše četveročlane obitelji. I tada je pala odluka da probamo s nekim privatnim poslom, koji je opet posve drugačiji od naših dotadašnjih profesija. Djeca su bila mala, pet i tri i pol godine, željela sam biti što više uz njih i s

smo trebali vratiti u roku od šest mjeseci. Dodatnih sredstava za neku i intenzivniju reklamu nismo imali, ali što je tu je, morali smo nastaviti s onim što smo započeli. U trenutku kad smo otvorili našu radnju u gradu je, osim naše, bilo svega šest cvjećarnica i tako je počela naša cvjećarska priča koja traje već tridesetak godina.«

»Najzahtjevniji su vjenčani buketi, jer oni moraju biti izuzetno precizno urađeni, najčešće od specijalno biranog cvijeća koje mora biti zdravo i nikako oštećeno. Sve mora biti na vrhunskoj razini i što je najvažnije, apsolutno svježe.«

POSLOVNE TURBULENCIJE

Kada se danas prisjeti svih proteklih godina koje je provela u cvjećarstvu, naša sugovornica se s uzdahom prisjeća brojnih turbulencija koje su, kao i vremena koja su se mijenjale, zahvaćale i njezino poslovanje.

»Jedno vrijeme je bilo nikako, pa je onda bilo malo dobro, pa onda opet slabo. Ali mislim kako nam je najbolje bilo u vrijeme Ante Markovića kada smo mogli još nešto stvoriti izuzev onoga da živimo kako se kaže 'od-do'. Čini mi se kako je ponovno došlo takvo vrijeme. Naime, u Subotici postoji velika kultura odnosa prema cvijeću i navici njegove kupovine u određenim prigodama i svrhama, ali više nema dovoljno sredstava

za tako nešto. Primjerice, u vrijeme kada je subotički Buvljak dobro radio i bilo je posla, imali smo mnogo više stranaka koje su bez problema naručivale bogatije, skuplje cvjetne aranžmane. Danas to, nažalost, više nije slučaj. Primjerice, naša prava sezona je upravo tijekom zimskog razdoblja, jer tada nema cvijeća u privatnim vrtovima. No, znate i sami kakav je siječanj, kada poslije brojnih blagdana vlada velika besparica. Sada je veljača kada se posao polako počinje buditi za Valentinovo, potom slijedi 8. ožujak. Ali sve je to znatno slabije nego prije.«

Aktualna gospodarska kriza i sve veća besparica kod velikog dijela stanovništva učinili su svoje, odražavajući se izravno na brojne restriktivne mjere minimalizacije i onih, najnužnijih životnih troškova. Kupovina cvijeća je na određeni način postala svojevrsnim luksuzom za kojim se poteže samo u određenim, posebnim prigodama.

»Istina je, cvijeće se danas najviše kupuje za rođendane,

vjenčanja, odnosno svatove, i, eventualno, za obiteljsku slavu, ali i to mnogo manje nego ranije. Naravno, i za ukope, ali to je već nešto posve drugo i spada u posve drugačije prilike. I tu se čak rade kompromisi ekonomske prirode: skupi se obitelj i zajedno naruči vijenac, što je za nas ipak poražavajuće kada se usporedi nekadašnji s današnjim obimom posla. Ima dana kada nam tijekom cijelog poslijepodneva nitko ne uđe u radnju, niti pozove telefonom i interesira se za moguću porudžbinu. Nemaš ništa naručenoga, čekaš potencijalni posao, vrijeme ide a roba je vrlo kvarljiva. Uvenulo cvijeće ide u koš, a nema mogućnosti njegovog otpisa u ukupnim troškovima.«

CVJEČARSTVO

Na koncu razgovora o cvijeću i velikoj profesionalno-životnoj promjeni koje je donijelo Mariji Čović, upitali smo je kako danas gleda na cvjećarski zanat i što bi trebalo krasiti jednu osobu koja se odluči njime baviti.

»Drago mi je što smo u našem radu uspjeli održati tradiciju koja traje već puna tri desetljeća. Zbog nje i danas uspijevamo živjeti od rada u našoj cvjećarnici. Da je nema slobodno, bismo mogli staviti ključ u bravu. Jer, zbilja se teško preživljava. A kakva bi trebala biti osoba koja se želi i namjerava baviti ovim poslom, moj odgovor je da bi prije svega, morala imati smisla za aranžiranje i sastavljanje boja, odabir materijala i možda najvažnije, dobar trgovački duh. Da zna napraviti i prodati. Sve to mora biti u jednoj osobi.«

Imate li takvu osobu u svojoj obitelji i hoće li netko od Vaših nastaviti tradiciju cvjećarnice Krin?

»To je još uvijek nedoumica i zbilja ne znam. Postoje određeni planovi starijeg sina o mogućem preuzimanju posla. No, to još uvijek nije sve iskristalizirano, pa za sada i do daljnjeg ja i dalje moram držati cijelu radnju«, raširila je ruke i nasmijala se Marija Čović.

Dražen Prčić

Kako DSHV treba ići na izbore?

ALOJZIJE FIRANJ,
Sombor

U interesu Vojvodine

Simpatizer sam Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zato bih volio da moj glas koji ću dati na izborima bude glas koji će biti u interesu Vojvodine, jer Pokrajina je mjesto gdje mi živimo. Zato mislim da bi DSHV morao ići u koaliciju s takvim političkim strankama koje će podržati očuvanje naše opstojnosti na ovim prostorima. DSHV teško da može samostalno osvojiti zastupnička mjesta u Republici i Pokrajini, pa i na lokalnu i zato treba tražiti koalicijskog partnera. Ne bavim se politikom i ne poznajem stvari na terenu, ali mislim da ljudi iz DSHV-a znaju koje su to opcije koje se zalažu za očuvanje statusa i interesa Vojvodine. Ne treba naša ambicija biti Republika, jer objektivno mi nemamo tu snagu da uređujemo cijelu državu. Ali razina pokrajinske vlasti za nas je važna, jer je i naš identitet vezan za Vojvodinu. Recimo jedno od pitanja koje je za nas važno je pitanje prodaje zemlje i mislim da bi se to moralo rješavati na razini Pokrajine. Republika nameće vlast koja ne voli Vojvodinu i mi se tome trebamo suprotstaviti. Također, bitno je da budemo zastupljeni i u lokalnoj vlasti, jer se na tom nivou rješavaju pitanja koja su od svakodnevnog interesa. Mislim da bi Demokratski savez Hrvata u Vojvodini trebao tražiti partnere za predstojeće izbore, partnere koji nama odgovaraju, ima ih na političkoj sceni, ali još jednom ću reći da se ne bavim politikom pa taj odabir prepuštam političarima. Za mene kao glasača važno je da glas koji ću dati bude u interesu naše zajednice.

Z. V

ADAM NIKOLIĆ,
Sonta

Zastupnici na svim razinama

Predstojeći parlamentarni izbori su nam apsolutno nepotrebni. Prvo, ne dopadaju mi se događanja u našoj nacionalnoj zajednici. Pojava novih političkih opcija pokazuje našu razjedinjenost. Ukoliko nisam u pravu, to je samo zbog toga što nismo odgovarajuće informirani. Pitam se zbog čega nitko ne dolazi u Sontu kako bi nama, običnim smrtnicima, razbili sve nedoumice, ili bar riješili naše dvojbe. U svjetlu otvaranja poglavlja 23 i 24 mislim da bi bilo jako dobro ukoliko bi naša nacionalna zajednica imala zastupnike na svim razinama, kako bi se čuo i naš glas. Stoga bi DSHV, za kog mislim, što god tko govorio, da je naša daleko najjača politička opcija, trebao napraviti jako dobru procjenu s kim će u koaliciju. Prije svega, mislim da treba koalirati s onima koji bi nam omogućili da imamo zastupnika u Parlamentu Srbije. Mislim i da je vrlo bitno ući u strukture izvršne vlasti na lokalnu. Sonta, odnosno općina Apatin je možda jedno od mjesta u kojima bi DSHV, zbog relativno velikog postotka Hrvata, na lokalne izbore mogao ići samostalno. No, najveća opasnost je u terminu najavljenih izbora. U to vrijeme će veliki dio birača sklonih našoj nacionalnoj opciji biti na sezonskim poslovima u Njemačkoj, Italiji, Austriji, Hrvatskoj i sigurno neće biti u prigodi dati svoj glas bilo kome. Stoga mislim da bi čelnništvo stranke trebalo razmišljati i o koalicijama na lokalnu. Osobno, sklon sam opciji koja bi se zalagala za bolje uvjete, koji bi čovjeku omogućili dobar život od svojega rada. Jedino to bi, po meni, privuklo mlade da ostanu u svojim sredinama.

I. A.

JOSIP PAVLOVIĆ,
Šid

Uz one koji čine najbolje

Moje mišljenje je da DSHV na predstojeće izbore ne može izaći samostalno. Na prethodno održanim izborima, DSHV je izlazio s Demokratskom strankom. Mislim da na predstojećim izborima DSHV treba biti u koaliciji sa SNS-om. Činjenica je da će ta stranka osvojiti veliki dio glasova i da je trenutno vodeća stranka u zemlji. To je realnost. Naravno da sve zavisi od toga s kim će ta stranka pristati da bude u koaliciji, kako prije tako i poslije izbora. Mislim da stranke demokratskog bloka nude nesigurne i neizvjesne programe, a ni u prethodnih petnaestak godina nisu mnogo uradili. Tako da smatram da je bolje biti u koaliciji s onima za koje je već izvjesno da će biti pobjednici. I pored loših iskustava u devedesetim godinama, mislim da put Europske unije i demokratizacija tjera ljude da izmjene neke stavove u političkom djelovanju i samim tim smatram da nema osnova za strahove. Što se tiče nastupa na lokalnom nivou, također smatram da DSHV nema velike šanse u slučaju kada bi nastupao samostalno. Nažalost, mi danas nemamo pravu oporbu. Demokratska stranka se podijelila i razbila na tri stranke, tako da se ne može napraviti jaka koalicija s njima. Možda u nekom sljedećem krugu izbora, iako smatram da svatko mora imati neki svoj osobni stav i to treba poštovati. Treba se prikloniti onome tko će učiniti najbolje, ali svakako da treba sačuvati principijelnost i dostojanstvo. Također mislim da u nekoj bližjoj budućnosti treba više raditi na ohrabivanju ljudi i jačanju DSHV-a.

S. D.

**RAZGOVOR POVODOM
100. BROJA KUŽIŠA!?**
DAVOR BAŠIĆ PALKOVIĆ, UREDNIK ČASOPISA

Prostor za informiranje, ali i kreativno izražavanje

Skupini časopisa za mladež na jezicima nacionalnih manjina u AP Vojvodini (*Képes Ifjuság, Vzlet, Mak, Tineretea*) 2007. pridružio se *Kužiš!?*, mjesečnik na hrvatskom jeziku. List izlazi kao podlistak tjednika *Hrvatska riječ*, svakog posljednjeg petka u mjesecu, osim tijekom ljetnog raspusta. Idućeg petka izlazi 100. broj *Kužiš!?* a tim smo povodom razgovarali s urednikom časopisa i našim kolegom **Davorom Bašićem Palkovićem**.

Kažite nam više o koncepciji lista, odabiru tema...?

List piše o temama koje su od interesa za mlade, dakle za populaciju od 15 do 30 godina. Pišemo o trendovima u području omladinskih politika oslanjajući se na rad ureda za mlade (projekti, volontiranje, natječaji, najave događanja...), kao i o zbivanjima među mladima unutar

hrvatske zajednice s naglaskom na predstavljanje onih pojedinaца koji postižu izuzetne uspjehe u obrazovanju, sportu, nekoj od umjetničkih disciplina, poduzetništvu ili pak imaju neki zanimljiv hobi. Objavljujemo i tekstove iz područja popularne kulture – glazba, film, TV, internet, video igre. Nastojimo biti i edukativni, pišemo o značajnim ličnostima, trendovima u tehnologiji i znanosti, te donosimo savjete iz područja psihologije. Otvorili smo prostor i za kreativno izražavanje mladih, tu prije svega mislim na objavljivanje složenijih, komentarskih tekstova, u kojima iznose vlastita mišljenja i literarne radove. Također, naše naslovnice, pa i unutrašnjost časopisa, ponekad krase umjetničke fotografije ili likovni radovi čiji su autori iz redova omladinske populacije.

U kakvom ozračju dočekujete stoti broj?

Svakako da smo radosni i ponosni na ovaj jubilej. Nadamo se da smo u proteklih 99 brojeva, zahvaljujući također i ranijoj urednici časopisa **Olgi Horvat**, »bacili svjetlo« na određene događaje i mlade osobe iz hrvatske zajednice, koji bi bez *Kužiš!?* u javnosti bili manje vidljivi. Ponosni smo i na to što će se neki od naših suradnika u skorijoj budućnosti, ako se »kockice poslože«, profesionalno baviti novinarstvom ili pak poslovima koji zahtijevaju visok stupanj pismenog izražavanja. Ipak, pojedina događanja u medijskoj sferi, poput privatizacije lokalnih medija, u

kojoj su stradali i programi na jezicima nacionalnih manjina, zatim rezova u javnom sektoru, te činjenice da smo za produkciju *Kužiš!?* u ovoj godini dobili umanjena sredstva za 10 posto u odnosu na 2015., izazivaju određeni stupanj zabrinutosti. Zbog navedenog umanjivanja sredstava *Kužiš!?* će već od idućeg broja biti tiskan na papiru slabije kvalitete u odnosu na ovaj kojega sad koristimo. Sve u svemu, nadamo se da će projekti poput *Kužiš!?* i dalje biti prepoznatljivi od državnih tijela meritornih za javno informiranje. Mi se od početka financiramo iz proračuna AP Vojvodine, odnosno od Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje, a u jednom razdoblju dobivali smo i omanja sredstva po projektu od Ministarstva kulture i informiranja.

Kakve su dosadašnje reakcije čitatelja na *Kužiš!?*?

Reakcija čitatelja nema mnogo, ali su one gotovo stopostotno pozitivne. Drago nam je da časopis čitaju i oni koji ne spadaju u omladinsku populaciju, jer smo i od njih dobivali dobre kritike. Naš rad je vrlo pozitivno ocijenjen od kolega, urednika sličnih publikacija na jezicima drugih nacionalnih manjina u AP Vojvodini, kao i od dijela stručnjaka koje je okupila III. regionalna konferencija posvećena manjinskim medijima održana 2014. u Novom Sadu. Znači nam i to da se *Kužiš!?* koristi kao, uvjetno rečeno, pomoćno nastavno sredstvo pri izučavanju hrvatskog jezika s elementima

nacionalne kulture u Srijemskoj Mitrovici.

Je li *Kužiš!?* prisutan na internetu?

Nemamo vlastitu internetsku stranicu, ali je na sajtu *Hrvatske riječi* (www.hrvatskarijec.rs) dostupna arhiva naših brojeva u pdf formatu. Imamo profil na facebooku – *Hrcko Kužiš*.

Planovi?

Glavni plan je širenje mreže suradnika iz skupine srednjoškolaца. Tu nam već puno pomažu nastavnici koji predaju hrvatski u srednjim školama. Hrvatski odjeli postoje u dvije srednje škole u Subotici, dok se u Srijemskoj Mitrovici na srednjoškolskoj razini izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Spomenuti nastavnici nam prosleđuju najuspjelije sastavke učenika, ili radove s literarnih natječaja, koje onda objavljujemo. Iz pera srednjoškolaca donosimo i tekstove o njihovim ekskurzijama, izletima, priredbama... Nadamo se da bi ova suradnja mogla rezultirati i nekim literarnim ili likovnim natjecanjem, iako smo u dosadašnjim pozivima na takvu vrstu suradnje, kroz oglas u mjesečniku, naišli na minimalan odziv. Svakako da je poziv za suradnju stalno otvoren, kako i stoji u našem odjeljku na internetskoj stranici *Hrvatske riječi*. Dakle, svi mladi koji žele dati svoj doprinos *Kužišu!?*, kako pisanjem tekstova, tako i kreativnim idejama i sugestijama, mogu nam se javiti na email: kuzis07@gmail.com ili na telefon 024/55-33-55.

D. Prčić

Poslovi kraj Senćanskog puta

NEKAD
i
SAD

Stariji Subotičani po pričama još starijih, ili ranim sjećanjima iz djetinjstva, područje uz Senćanski put na izlazu iz grada pamte kao frekventno poslovno područje. »Tamo se nekada nalazila gradska plinara, kožara, put za klaonicu, ciglanu...«, ispričala je **Emilija Palfi** (u knjizi *Stare subotičke obitelji*) o izgledu ovog dijela Subotice u prvim desetljećima dvadesetog stoljeća.

Stara fotografija iz 1945. godine prikazuje poslovnu zgradu tvornice čarapa *Fako* (poslije Drugog svjetskog rata zvala se *La Passionarija*, pa 8. mart). Zgrada i danas postoji, a podizana je 1927. i kasnije dograđivana i proširivana. Prema značajnoj publikaciji *Industrija i industrijalci Subotice* (1918. – 1941.) autora **Stevana Mačkovića**, osnivanje tvornice čarapa *Fako* vezuje se za subotičke trgovce braću **Hütter** i sudjelovanje stranih investitora. Tvornica je prvo proizvodila isključivo pamučne, a od 1929. i svilene čarape. Prema pisanju lokalnog tiska 1939. godine, tvornica je smatrana najzdravijim poduzećem u Subotici, čije su čarape i trikotažu raznosili brojni trgovački putnici po čitavoj zemlji, a roba bila zastupljena u mnogim trgovinama u Jugoslaviji. Od 1945. poduzeće je potpalo pod Upravu narodnih dobara i naredne godine prenjeto je u vlasništvo države.

K. K.

19. veljače 2016.

REAGIRANJE

Sudjelovao sam na sjednici!

U Vašem listu br. 666 od 22. siječnja 2016. godine na str. 6. u tekstu Ispravak – Anišić podnio ostavku, stoji tvrdnja predsjednika HNV-a kako je meni »po samom zakonu« prestao mandat u HNV-u, jer nisam prisustvovao sjed-

nicama HNV-a od 9. prosinca 2014. do 11. prosinca 2015.

Ta tvrdnja nije točna, budući da sam u tom periodu barem jednom sudjelovao na telefonskoj sjednici. Budući da su sve sjednice – i brojne telefonske u HNV-u – zakonite, dakle, tvrdnja dr.

Slavena Bačića da nisam sudjelovao ni na jednoj sjednici u navedenom periodu nije istinita. Isto tako želim reći da nisam dobio nikakvu obavijest o »prestanku mandata«, jer u tom slučaju ne bi podnosio pismenu ostavku i uz to morao u Gradskoj kući ovjeravati

potpis na toj ostavci, budući da u HNV-u ne vjeruju čovjeku ni kad im osobno predaš dokument sa svojim potpisom.

Lijepo Vas molim da ovu istinu prenesete u jednom od narednih brojeva *Hrvatske riječi*.

Andrija Anišić, v.r.

Temeljem Rješenja o obrazovanju Komisije za utvrđivanje vrijednosti i provedbe postupka prodaje javnim nadmetanjem preostalog građevinskog materijala na objektu Sinagoga, donesenog od gradonačelnika 6. studenog 2015. godine pod brojem II-021-83/2015, Komisija za utvrđivanje vrijednosti i provedbe postupka prodaje javnim nadmetanjem preostalog građevinskog materijala na objektu Sinagoge 12. veljače 2016. godine, raspisuje

JAVNU PRODAJU

demontiranog crijeva i elemenata terakote s fasade objekta Sinagoge u Subotici, preostalog novo nabavljenog glaziranog crijeva za isti objekt, te demontirane drvene građe

I.

Predmet javne prodaje:

1. demontirani stari biber crijev boje opeke, dimenzija 16 x 35 cm – početna cijena je 9 dinara po komadu i demontirani stari biber crijev crvene boje, dimenzija 17 x 37 cm – početna cijena je 5 dinara po komadu, ukupno 9.000 komada + 3.000 komada;
2. demontirani stari biber crijev, čija je gornja strana glazirana u viša boja, dimenzija 16 x 35 cm, ukupno 12.600 komada – početna cijena je 12 dinara po komadu;
3. novokupljeni i neugrađeni biber crijev čija je gornja strana glazirana u zelenoj boji, dimenzija 15 x 35 cm i 18 x 38 cm, ukupno 7.375 komada – početna cijena je 120 dinara po komadu;
4. novokupljeni i neugrađeni biber crijev, čija je gornja strana glazirana u plavoj boji, dimenzija 15 x 35 cm i 18 x 38 cm, ukupno 1.760 komada – početna cijena je 120 dinara po komadu;
5. demontirani element od terakote koji je bio montiran oko ulaznih vrata, dimenzija 40 x 70 cm – početna cijena je 4.500 dinara po komadu;
6. demontirani element od terakote s cvjetnim motivom, dimenzija 60 x 55 cm – početna cijena je 4.500 dinara po komadu;
7. demontirani element od terakote sa srcem, dimenzija 36 x 25 cm – početna cijena je 650 dinara po komadu;
8. demontirana drvena vrata s dovratnicima (otpadno drvo) cca 1 m³ – početna cijena je 2.400 dinara.

Početne cijene materijala su dane s PDV-om, bez prijevoza.

II.

Javno nadmetanje će biti održano 1. ožujka 2016., s početkom u 10 sati u plavoj dvorani Gradske kuće Grada Subotice, Trg slobode 1.

Na javnom nadmetanju mogu sudjelovati fizičke i pravne osobe – punomoćnik s urednom punomoćju.

Zainteresirani sudionici mogu pogledati predmet javnog nadmetanja u dvorištu Sinagoge 29. veljače 2016. godine, između 9 i 10 sati i u magazinu *Interšpeda*, d.o.o. Subotica, Bolmanska 4, između 11 i 12 sati.

Javno nadmetanje će biti održano i u slučaju ako pristupi samo jedan sudionik.

Sudionik u javnom nadmetanju dužan je uplatiti garantni iznos od 5.000 dinara na licu mjesta prije početka dražbe.

Sudionik koji je ponudio najvišu cijenu dražbeni iznos dužan je uplatiti do 3. ožujka 2016. godine.

Predmet javne dražbe kupac preuzima nakon priloženog dokaza o uplati dražbene cijene.

Natječaj se objavljuje u listu *Subotičke novine*, *Magyar Szó*, *Hrvatska riječ*, u *Službenom listu* Grada Subotice i na službenom web-siteu Grada.

Predsjednica komisije
dipl. pravnik Ágota Bálint

SAMO JEDAN LIJEČNIK SKRBI O 4000 PACIJENATA

Smiju li Sonćani biti bolesni?

*U ambulanti u Sonti sistematizacijom predviđeno troje liječnika opće prakse *
Od Nove godine u stvarnosti radi samo jedan*

Iz godine u godinu evidentan je manjak medicinskog osoblja u domovima zdravlja, pogotovo u manjim gradovima. Čelnici ovih institucija teško nalaze najnužnija rješenja za saniranje katastrofalne kadrovske situacije. Stariji, iskusniji kadrovi odlaze, a zbog krutih propisa na njihova mjesta, u redovitoj proceduri s nekim

optimalnim rokom, nije moguće uposliti nove.

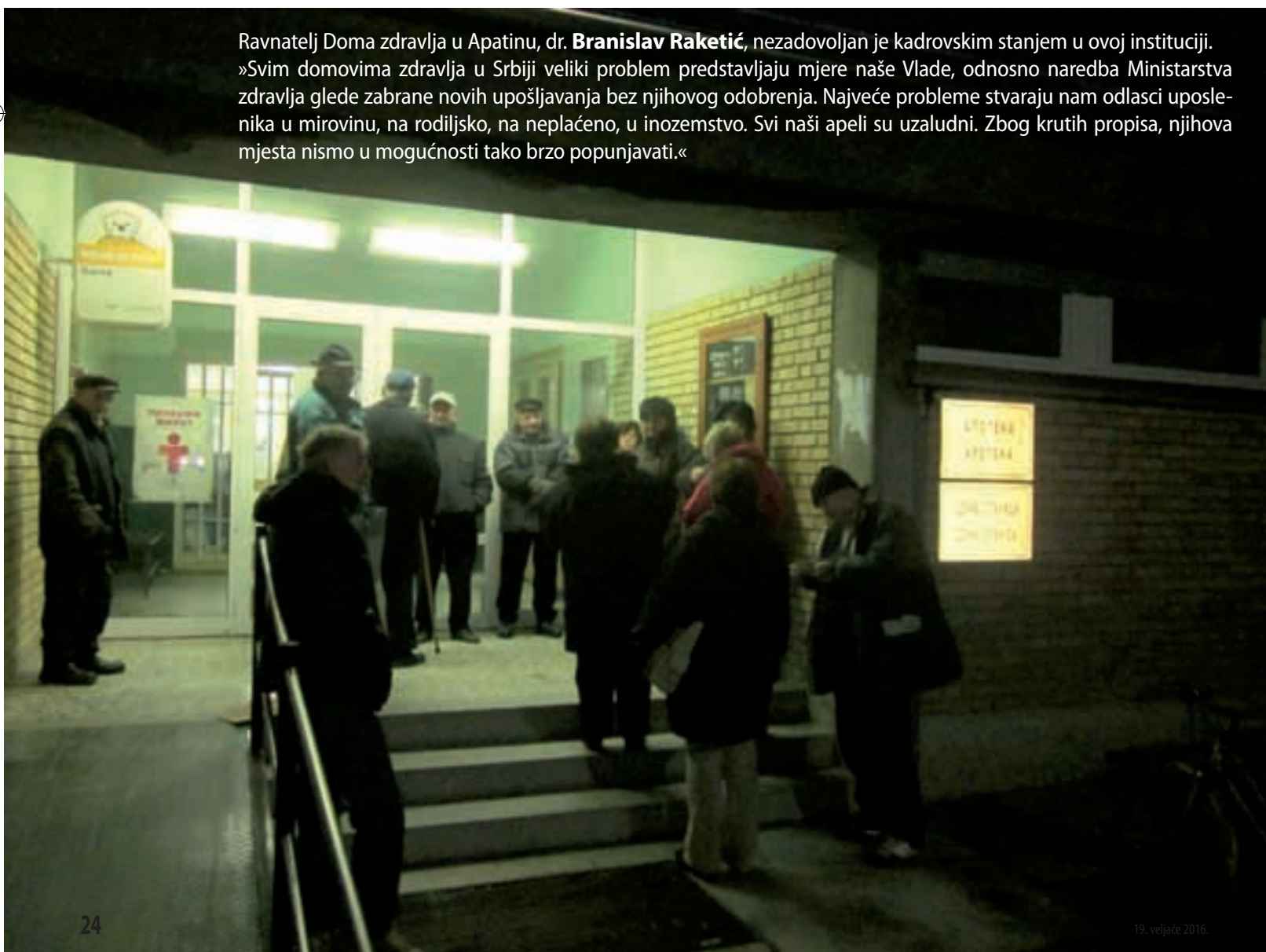
ODLJEV KADROVA

Ne samo liječnici, nego i medicinski kadrovi sa srednjoškolskom izobrazbom sve češće uhljebljenje traže izvan granica ove države. Za početak privremeno, uzimaju neplaćene dopuste i

odlaze na određeni rok, a po njegovom isteku na novoj destinaciji najčešće ostaju za stalno. Najveći problem za domove zdravlja je nemogućnost upošljavanja, čak i privremenog, drugog zdravstvenog radnika na mjesto odsutnog. Još jedan od velikih problema je i odlazak liječnika opće prakse na specijalizaciju. Razumljivo, svaki liječnik želi napredovati u svojoj

struci, pa po stjecanju potrebnih uvjeta nastoji otići na specijalizaciju. Njihovim odlaskom domovi zdravlja dolaze u novi problem. Na njihova dotadašnja mjesta nije moguće uposliti druge liječnike opće prakse, jer nitko u Ministarstvu zdravlja jednostavno nije predvidio ovu situaciju. Domovima zdravlja se dopušta jedino da angažira liječnike i to

Ravnatelj Doma zdravlja u Apatinu, dr. **Branislav Raketić**, nezadovoljan je kadrovskim stanjem u ovoj instituciji. »Svim domovima zdravlja u Srbiji veliki problem predstavljaju mjere naše Vlade, odnosno naredba Ministarstva zdravlja glede zabrane novih upošljavanja bez njihovog odobrenja. Najveće probleme stvaraju nam odlasci uposlenika u mirovinu, na roditeljsko, na neplaćeno, u inozemstvo. Svi naši apeli su uzaludni. Zbog krutih propisa, njihova mjesta nismo u mogućnosti tako brzo popunjavati.«

svega 10 posto od ukupnog broja uposlenih, isključivo pod uvjetom da troškove njihovih plaća snosi lokalna uprava.

Okako nastali manjak liječnika najviše pogađa pacijente, osobito iz sela koja ove institucije pokrivaju. U redovitom procesu rada nedostaje pet liječnika opće prakse i desetak specijalista. I broj nemedicinskog osoblja je ispod neophodnog minimuma. Upravo stoga Hitna služba Doma zdravlja funkcionira u teškim uvjetima. Jednim vozačem saniteta i jednom mobilnom ekipom u svakoj smjeni pokrivaju potrebe Apatina i četiri seoska naselja, s ukupno više od 30.000 žitelja. Tako se nerijetko događa da na poziv za izlazak na teren, u slučajevima kad su često i minute bitne, do pacijenta stižu tek nakon sat-dva, pa i više. O posljedica po bolesnike suviše je pisati. Rješenja za ovakvu situaciju postoje, ali su vrlo neefikasna zbog nepotrebnog administriranja. Za uposlenje neophodnog kadra potrebno je prvo ishoditi odobrenje od Ministarstva zdravlja. U slučaju pozitivnog odgovora posebno Vladino povjerenstvo to mora verificirati, pa je tek naredni korak formalno odobrenje. Neznano zbog čega, ova procedura je dugotrajna, rijetko kraća od godinu dana.

GUŽVE U SONČANSKOJ AMBULANTI

Očiti primjer nebrige o građanima je ambulanta u Sonti. Kako se potrebe općinskog središta moraju bar u određenoj mjeri ispoštovati, stanje u seoskim ambulantomama u sastavu Doma zdravlja postaje sve lošije. Više od 4.000 žitelja Sonte, najvećeg sela u općini Apatin, danas sa zebnjom pomišlja na mogućnost bilo kakvog, pa i najbezazlenijeg oboljenja. U mjesnoj ambulanti od početka 2016. godine svakodnevno ordinira samo jedna liječnica opće prakse, dr. **Dragana Grmuša** i tri puta na tjedan stomatolog, dr. **Milan Šimunov**. Dakako, dr. Grmuša niti uz najbolju volju, niti uz svakodnevno samoinicijativno produljenje radnog vremena, nije u stanju obraditi onoliki broj pacijenata koliko ih se dnevno prijavi. U ovoj ambulanti

sistematizacijom je predviđeno troje liječnika opće prakse i stomatolog s punim radnim vremenom. U stvarnosti već dulji niz godina u Sonti ordinira dvoje liječnika opće prakse, a unatrag mjesec i pol jedan. Reduciran je i broj radnih dana stomatologa, jer je država zacrtala da se odraslo stanovništvo u narednom razdoblju mora prebaciti na usluge privatnog sektora. U domovima zdravlja stomatološke usluge bi se ubuduće pružale samo djeci. Ordinirajućim liječnicima nitko više ne šalje ni zamjene u slučajevima odlaska na godišnje odmori, bolovanja, slobodne dane. I broj medicinskih sestara sveden je na neophodan minimum. Sončani, tako, imaju pravo na posjet liječniku pet dana u tjednu, tijekom radnog vremena prve smjene. Van toga vremena, te blagdanima, subotom i nedjeljom za njih je nadležna hitna služba Doma zdravlja u Apatinu.

RED OD RANOGA JUTRA

Kako bi predali zdravstvene legitimacije i uhvatili broj, sončanski bolesnici već od ranoga jutra staju u red ispred zaključanih vrata ambulante. Radno vrijeme ambulante počinje od 6.30.

»Došla sam još prije 5, a ispred mene je već bilo desetak onih koji čekaju kako bi predali zdravstvene knjižice. Ovo je dno dna, podsjeća me na rane devedesete, kad je moj otac već u pola noći stajao u red ispred banke kako bi uspio na vrijeme podići mirovinu. Mi danas, četvrt stoljeća kasnije, za ispisivanja najobičnijeg recepta za lijekove ili upute za specijaliste, moramo dobro poraniti i izgubiti pola dana, a nerijetko se događa da na red stignemo tek sutra. To mnoge tjera da niti ne čekaju ispis recepata za lijekove. Jednostavno ih odu kupiti u privatnu ljekarnu. Valjda Vlada računa da je za proračun i to neka ušteda. Zbog čega ne upošljavaju mlade liječnike kojih na tržištu rada ima dovoljno, nije mi poznato. Samo, jedna je država koja šteti na zdravlju svojih građana. Nemam druge riječi, nego sramota!« kaže Sončanka **Snežana Jakšić**.

Ivan Andrašić

TJEDAN U BAČKOJ

Crtica iz povijesti

Usrijedu je Sombor proslavio 267 godina od dobivanja statusa slobodnog kraljevskog grada, kao sjećanje na 17. veljače 1749. godine kada je austrijska carica **Marija Terezija** potpisala povelju kojom je Sombor uzdignut u rang slobodnih kraljevskih gradova. Ponositi su Somborci na taj dio svoje prošlosti i to s razlogom, jer je taj događaj bio prekretnica i pridonio je razvoju i napreku grada. Kada su Somborci počeli borbu za elibertaciju, Sombor je imao tek 4.000 stanovnika, ali to nije bila prepreka da se nekoliko godina bore sa svoj status. Ta borba, započeta 1745. godine, svoj epilog dobila je 1749. godine kada je Marija Terezija potpisala Povelju. Bilo je to već spomenutog 17. veljače, a carskom potpisu prethodio je financijski dio, jer je ovaj carski potpis plaćen 150.000 zlatnih forinti koje su Somborci uplatili u carsku blagajnu. I kada je već o novcu riječ, naravno da ga Somborci, i pored sve volje, želje i truda nisu mogli sakupiti pa su uradili ono što se tada (a i sada) obično radi – novac su posudili. Stajalo ih je to višegodišnjeg dužničkog ropstva, jer je samo dvadesetak godina kasnije dug narastao na 250.000 zlatnih forinti i trebalo je skoro pedesetak godina da se grad oslobodi vjerovnika i dugova. Ali da se vratimo tim burnim tjednima iz 1749. godine. Kroničari će reći da je posljednji tjedan travnja te 1749. godine bio najburniji u somborskoj povijesti. Stigla je u grad povelja, dakako brodom i to do Monoštora, a za njom je stigao i carski izaslanik grof **Johan Koler** čija je zadaća bila i službeno uručiti Povelju Somborcima. I to je upravo taj najburniji tjedan s kraja travnja. Uručena je službeno povelja i organizirani su izbori. Shvatili su Somborci značaj tog trenutka, pa je u gradu organizirano pravo slavlje. Za puk je ispečen vol koji je uz bačve vina bio postavljen na Trgu svetog Trojstva. Za one viđenije građane, odnosno plebs, proslava je bila u Plebaniji. Ali to što su spadali u viši stalež u odnosu na običan svijet nije bila prepreka da se slavi toliko burno da su već do ponoći polupane sve staklene čaše i boce, pa su prezane kočije i kočijaši poslani u šezdesetak kilometara udaljenu Bajú po novu staklariju. Slično slavlje organizirano je i kada su se Somborci oslobodili vjerovnika i dugova.

No, bez obzira na dugove i probleme koje oni nose, s pravom se može reći da je kraj XVIII. stoljeća i početak XIX. bilo zlatno doba Sombora. Postao je Sombor tada sjedištem Bačko-bodroške županije u čijem sastavu je bio prostor Bačke između Dunava i Tise, pa su ovoj županiji pripadali i Subotica i Novi Sad.

Z. V.

U ŠIDU ODRŽANA 19. SRIJEMSKA KOBASICIJADA

Recept se dobro čuva

Za pripremu dobre kobasice, osim kvalitetnog mesa, itekako je važna dobra i kvalitetna začinska paprika

Devetnaesta po redu privredno-turistička manifestacija *Srijemski svinjokolj i kobasicijada* održana je proteklog tjedna u Šidu. Čvarci, kobasice, krvavice, švargl, slanina, samo su neke od mesnih prerađevina koje su posjetitelji mogli kupiti na tradicionalnom srijemskom svinjokolju. Osim toga, sudionici su imali priliku i nadmetati se u brzom pravljenju i jedenju kobasica, kao i u natjecanju u najboljoj suhoj kobasici. Ova manifestacija, koju organizira SKUD *Jednota* iz Šida, iz godine u godinu okuplja sve veći broj posjetitelja. Karakteristična je za regiju Srijema i predstavlja jednu od najposjećenijih manifestacija. Poprimila je i međunarodni karakter, a ove godine, osim posjetitelja iz skoro svih gradova Srbije, manifestaciji su prisustvovali i gosti iz Slovenije, Hrvatske i Slovačke. Cilj održavanja je promoviranje i održavanje tradicije srijemskog svinjokolja kao i očuvanje brenda srijemskih kobasica.

KOBASICE KROZ POVIJEST

Govori se da su prve kobasice pravljene prvi put čak prije 4000 i 5000 godina. Također se priča

da je ovaj proizvod osmišljen s ciljem da se meso ne pokvari. Već krajem dvadesetog stoljeća, kobasica se počinje smatrati finom hranom iako se zna da imaju veliki postotak masti i soli. Danas se kaže da, ako volite ljute kobasice, je najbolje da ih potražite u Vojvodini jer ih Slovaci i Mađari prave najljucima. Slavonci i Baranji su u Hrvatskoj također poznati kao veliki ljubitelji i poznavatelji kobasica, a u Srijemu su suhe kobasice brend:

»Kako bi srijemska kobasica bila kvalitetna, osim vanjskog izgleda, važan je presjek, miris i okus. Sve to komisija u ocjenjivanju najbolje suhe kobasice boduje i tako se odlučuje za najbolju. Posao bude itekako težak, posebno ovdje u Srijemu gdje je kandidata iz godine u godinu sve više, a samim tim i kvalitetnih suhih kobasica«, ističe predsjednik stručnog žirija *Srijemski kobasicijade Zvonko Majer*.

Proizvodnja tradicionalnih proizvoda iz specifičnih krajeva Vojvodine kao što je na primjer turistička kobasica, srijemski kulen ili karakteristične vrste sireva samo su neki od proizvoda karakterističnih za određeno podneblje. U zemljama Europske

unije postoji tendencija da proizvodi organske proizvodnje i oni koji imaju oznaku geografskog porijekla imaju tri i pol puta veću cijenu od komercijalne. Prema riječima eminentnih stručnjaka Srbija ima oko 50 proizvoda s oznakom geografskog porijekla, što je znak da se krenulo u dobrom smjeru. Srijemska kobasica svakako je jedna od njih. Zato nije ni čudo što u Vojvodini postoji stara izreka koja kaže: »Ima dana više nego kobasica«.

SRIJEMSKI BREND

Srijemci nerado otkrivaju recept za svoje kobasice. Ipak kažu, da je za pripremu dobre kobasice osim kvalitetnog mesa itekako važna dobra i kvalitetna začinska paprika kako zbog okusa tako i zbog izgleda, a sve ostalo je stvar višegodišnjeg iskustva:

»Recept ne mogu odati, jer tako bi posjećenost ovoj manifestaciji bila manja. Zato svatko tko želi probati srijemsku kobasicu mora doći u naš Srijem, u naš Šid, kako bi uživao u njenom okusu. Upravo naš cilj i jeste da promoviramo i održavamo tradiciju srijemskog svinjokolja i proizvodnje kobasice. Želimo saču-

vati brend srijemske kobasice koja je nadaleko poznata. Dragom mi je što posjećenost ovoj manifestaciji raste iz godine u godinu i što poprima međunarodni karakter. To sve govori u prilog tome da se dobar glas daleko čuje. Svaka regija ima svoj brend, a Srijem svoju srijemsku kobasicu i mislim da je proizvodnja suhomesnatih proizvoda itekako važna za naše podneblje. Zato se mi i trudimo da na ovakvoj manifestaciji ističemo značaj srijemskih suhomesnatih proizvoda«, istaknuo je organizator *Srijemskog svinjokolja i kobasicijade* u Šidu **Stanko Đerčan**.

ZNAČAJ GASTROTRADICIJE

Gosti iz Hrvatske, iz Samobora, došli su u Srijem šesti puta za redom. Navode da je svinjokolj kod njih pomalo

zaboravljena stvar, pa je uvijek lijepo prisjetiti se. Ipak, jedna od također tradicionalnih sličnih manifestacija je *Salamijada* u Samoboru, kada se gotovo na istovjetan način promoviraju njihovi proizvodi:

»*Salamijada* je manifestacija koja okuplja 1.000 ljudi koji čuvaju tradiciju pravljenja salama u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske i sjeveroistočnom dijelu Slovenije. Nešto je

proizvodnja nestala. Industrijalizacija zapravo »melje« kao buldožer vrijedni dio kulture jednog naroda. Kao što je kulturna baština folklor i glazba, tako je i ta gastrotradicijska izuzetno važna. Zato pokušavamo u Samoboru stvoriti gastro-turističku destinaciju. Ona je kod nas poznata, a vjerujem da je tako i ovdje u Srijemu. Ovi proizvodi su vrlo cijenjeni što se može vidjeti i kod nas na *Salamijadi* kada Srijemci

PLODOVI MORA S HVARA

Među mnogobrojnim izlagačima na *Srijemskom svinjokolu i kobasicijadi* u Šidu izdvojio se jedan neobičan, nesvakidašnji gost s neobičnom ponudom. **Damir Čavić** iz Starog Grada na Hvaru, posjetitelj je počastio hvarskom kuhinjom, plodovima mora:

»U Šid me je dovelo prijateljstvo s ljudima iz organizacije koje sam upoznao u Samoboru. Posjetitelje sam počastio pohanom hobotnicom, tunjevinom i mogu reći da Srijemci reagiraju jako dobro na morske plodove. Gotovo isto kao što ja reagiram na čvarke i kobasice. Bez obzira na to što je mediteranska kuhinja lagana, naši ljudi vole i srijemske proizvode«, rekao je Čavić.

drugačije nego ovdje. Mi potičemo da i naša djeca njeguju tu tradiciju. Svaka tradicija je izuzetno vrijedna. Danas veliki dio ljudi, napose naša djeca, ni ne poznaju te proizvode. Oni su se negdje u tom vremenu izgubili, nestali, zato što je tradicionalna

donesu svoje suhomesnate proizvode. Ljudi obilaze taj srijemski gastronomski stol i kupuju proizvode«, izjavio je predsjednik udruge *Zlatna šajba* iz Samobora **Dubravko Viduč**.

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Razbijanje predrasuda

U Srijemu su se tijekom proteklog tjedna, točnije u Šidu, održale dvije značajne privredno-turističke manifestacije. Organizatori obje manifestacije kako *Srijemskog svinjokola* tako i *Srijemske vinijade* koja je ove godine 21. put održana u Berkasovu, osim isticanja značaja razvoja turističkog potencijala ove općine, brendiranja proizvoda s ovog podneblja, su posebno isticali i značaj povezivanja s ljubiteljima ovih proizvoda i iz ostalih regija. Ono što se mene dojmilo bilo je veliko prisustvo ljudi iz država regije: Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Bosne i Hercegovine. Svi oni su tijekom posjeta toj pograničnoj srijemskoj općini izražavali zadovoljstvo zbog održavanja ovih, može se reći, sada već međunarodnih manifestacija, koje pružaju priliku da se ljudi još više povežu, zbliže, sklope nova prijateljstva bez obzira na naciju i vjeroispovijest. U takvim trenucima zaboravljena su neka nametnuta neprijateljstva, skrojena, rekla bih, samo od političara. Stekla sam dojam da je kod većine njih sazrela svijest (ili je ona možda samo bila duboko skrivena) da odluke o tome s kime ćemo surađivati, družiti se i razmjenjivati iskustva, donosimo sami, nezavisno što o tome drugi misle. Tako blizu, a tako daleko, važilo je samo do prije nekoliko godina posebno u ovim pograničnim mjestima. Čini mi se da iz godine u godinu nekako postajemo bliskiji, a ovakve vrste okupljanja ljudi, koje povezuju slični interesi prilika su da se u to i uvjerimo. Samo na *Srijemskoj vinijadi* u Berkasovu ove godine zabilježen je rekordan broj uzoraka kako bijelog, tako i crnog vina: čak 90. Izlagači tih proizvoda bili su, osim velikog broja vinara iz Srijema, i iz Hrvatske: Iloka, Tovarnika, Bapske, pa čak i iz Đakova. I kao što kultura može biti spona dva naroda, ispostavilo se da dobra poveznica susjeda može biti i gastronomija, dok je vino posebno priča, a potvrda za to je upravo održana *Vinijada*. Druženja, sklapanje novih prijateljstava, isticani su kao osnovni ciljevi ovih manifestacija, što bi prema mišljenju svakoga čovjeka i trebalo biti. Je li tomu kriva dobra hrana, kvalitetna vina s ovih podneblja ili su ljudi konačno shvatili da jedni bez drugih ne mogu i da je u biti uvijek važno samo biti dobar čovjek, ne mogu tvrditi. Ipak bih voljela da točna bude posljednja konstatacija i da ovakvih susreta na obostrano zadovoljstvo bude iz godine u godinu sve više.

S. Darabašić

Gupčeva fotosekcija

Nizu nastavnih i izvannastavnih aktivnosti Osnovne škole *Matija Gubec* iz Tavankuta, pridružena je i fotosekcija koju vodi priznati fotograf **Augustin Juriga** u suradnji s ravnateljicom škole **Stanislavom Stantić – Prčić** i profesoricom srpskog jezika **Sonjom Zvekić**. Sekcija je uglavnom održavana na Etnosalašu *Balažević* zbog mogućnosti fotografiranja brojnih aktivnosti koje tamo organizira HKPD *Matija Gubec*, a kad su okolnosti to dopuštale članovi su rado napuštali salaš i u okolici kretali u potragu za dobrom fotografijom.

Nastupajuće doba društvenih medija sve više iziskuje fotografije koje će u što širem smislu ispuniti uvjete estetske prihvatljivosti i dubinu poruke koja se želi poslati. Tehnološka revolucija omogućila je dostupnima uređaje za fotografiranje velikom broju osoba, ali ta okolnost, kao što smo i sami svjedoci, nije garant kvalitete fotografije. Spomenuta fotosekcija ima za cilj odgovoriti na taj izazov i komplicirane zakone fotografiranja učiniti prijemčivima i na taj način ih približiti mladima. Otvorenje izložbe fotografija u predvorju Osnovne škole *Matija Gubec* je inspiriralo članove sekcije na dalje aktivnosti koje će ići u pravcu konkuriranja na projekte i organiziranjem izložaba u Subotici, Osijeku i Zagrebu, kao i prijavom na natječaj za izložbu u Rimu.

D. Bilinović

ČLANOVI FOTO-SEKCIJE

Marija Vuković, Ivan Skenderović, Zdravko Ostrogonac, Marijana Gadžur, Tijana Zubelić, Milica Vuković, Matea Milojević, Ana Kovač, Marko Štetaković, Dubravko Bilinović, Stanislava Stantić Prčić, Sonja Zvekić, Darko Prčić, Dragana Štetaković, Marijana Mačković, Anđela Vujić, Kristina Kovačić, Tabita Marton.

Novi spot ansambla Biseri

SUBOTICA – Ansambl *Biseri* iz Subotice snimio je video spot za pjesmu *Tamburaška bajka*, koji se može pogledati na youtubeu. Kameru i montažu potpisuje **Stipan Milodanović**. Autor teksta i glazbe je **Josip Francisković**, a aranžmana **Ante Crnković**.

Članovi UBH Dužijanica nagrađeni u Županji

ŽUPANJA – Članovi UBH *Dužijanica* iz Subotice bili su gosti na ovogodišnjem 49. *Šokačkom sijelu* u Županji. Na *Seljačkoj zabavi*, koja je održana u sklopu *Sijela*, članovi Udruge bili su odjeveni u

bunjevačku nošnju i natjecali su se u aranžiranju najoriginalnije uređenog stola za koji su i osvojili prvo mjesto. Stol je bio uređen u duhu *risarskog ručka* (domaći kruh, slanina, luk i *kiselna* (kiselo mlijeko)). Osim ovoga, stol su krasile i *duge* za vodu te *risarski vinac* ispleten od žita. Članica udruge **Marija Kujundžić** je sudjelovala u natjecanju krunjenja kukuruza gdje je osvojila treće mjesto.

Ča Grgine huncutarije na sceni Jadran

SUBOTICA – Predstava *Ča Grgine huncutarije* Dramskog odjela HKC *Bunjevačko kolo* bit će izvedena večeras (petak, 19. veljače) na sceni *Jadran* Narodnog kazališta u Subotici. Početak je u 19.30 sati.

Zagrebačka promocija Hrvatske kratke priče u Vojvodini

ZAGREB – Predstavljanje knjige *Hrvatska kratka priča u Vojvodini* (NIU *Hrvatska riječ*, 2016.) održat će se večeras (petak, 19. veljače) u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu. Knjigu će predstaviti: **Neven Ušumović**, **Tomislav Žigmanov**, **Lajčo Perušić** i **Ivan Karan**. Moderator predstavljanja je **Vladan Čutura**. Početak je u 18 sati.

Disco večer 2 u Dukatu

SUBOTICA – HKC *Bunjevačko kolo* organizira *Disco večer 2* koje će biti održano sutra (subota, 20. veljače) u restoranu *Dukat*. Najavljen je DJ iznenađenja. Početak je u 21 sat, a cijena ulaznice je 200 dinara.

Predstavljanje knjige Ispovijest crkvenog pauka

SUBOTICA – Knjiški prvijenac glavnog urednika katoličkog mjesečnika *Zvonik*, vlč. **Dragana Muharema**, *Ispovijest crkvenog pauka*, bit će predstavljen u četvrtak, 25. veljače, s početkom u 19 sati u čitaonici Gradske knjižnice Subotica.

Osim autora, o knjizi će govoriti ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** i urednica knjige **Katarina Čeliković**.

Objavljen kalendar natječaja u 2016.

BEOGRAD – Ured Vlade Srbije za suradnju sa civilnim društvom objavio je Kalendar natječaja za financiranje projekata i programa udruga i drugih organizacija civilnog društva iz sredstava proračuna Srbije u 2016. godini.

Kako je priopćeno, Kalendar nije potpun i njegovo popunjavanje bit će nastavljeno sukladno pristizanju obavještenja iz institucija o planiranim javnim natjecajima za 2016. godinu.

Kalendar natječaja za 2016. godinu moguće je preuzeti s internetske stranice Ureda – www.civilnodrustvo.gov.rs

HKUPD STANISLAV PREPREK NOVI SAD NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU

HKUPD *Stanislav Preprek* iz Novog Sada raspisao je Natječaj za kratku priču. Natječaj je javni, a pravo sudjelovanja imaju svi građani Republike Srbije, te iz inozemstva, koji pišu standardnim hrvatskim jezikom. Tema priče je slobodna.

Autori uz priču trebaju navesti svoje puno ime i prezime, broj telefona i adresu, te priložiti svoju fotografiju i kratak životopis. Priče pod pseudonimom neće biti objavljene, kao ni ulomci iz većih proznih cjelina, ili već objavljeni radovi te radovi poslani na druge natječaje. Priče se ne honoriraju, a rukopisi se ne vraćaju.

Priča može imati najviše 8.000 znakova (s prazninama), u programskom jeziku Word, u fontu Times New Roman i veličini fonta 12. Priča se šalje poštom, na CD-u, uz prilaganje ispisa na papiru, na adresu: HKUPD *Stanislav Preprek*, Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad, ili na e-mail adresu: tomlekin@eunet.rs, pri čemu u rubrici *subject* treba naznačiti ime i prezime autora.

Rok slanja priče je 1. svibnja. 2016. godine.

Peteročlano uredništvo (žiri) će odabrati najbolje radove za Zbirku kratkih priča *Preprekova jesen 2016.* koja će biti tiskana od strane Društva, te će rangirati prve tri.

Na promociji Zbirke, predviđenoj za 10. listopada 2016. godine prvoplasiranu priču će pročitati autor i bit će mu uručena plaketa i knjiga *Prognanik iz svijeta svjetlosti – život i djelo Stanislava Prepreka*, koju je uredio **Ivan Balenović**, a izdao Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata (Subotica, 2012.). Autorima drugoplasirane i trećeplasirane priče bit će uručene plakete.

PREMIJERA NOVOG FILMA BRANKA IŠTVANČIĆA

Sve je bio dobar san

Dugo iščekivana premijera dokumentarnog filma *Sve je bio dobar san* (*Le Frenchie de Vukovar*) redatelja **Branka Ištvančića** održana je u srijedu u zagrebačkom kinu *Europa*. Ovaj potresan i intiman dokumentarac proučava događaje iz vremena početka rata u Hrvatskoj, dolazak mladog francuskog dragovoljca **Jean-Michela Nicoliera** u Hrvatsku, njegovu borbu, tragiku obrane grada Vukovara kao i mučeničku smrt na Ovčari, a sve kroz emotivnu vizuru njegove majke **Lyliane Fournier** koja u filmu traga za informacijama kako bi došla do posmrtnih ostataka svog sina te ga dostojno pokopala, pripočila je Udruga *Artizana* koja je jedan od koproducenata filma. Neutješna, ali ponosna majka prisjeća se svog sina i njegove mladosti i pokušava otkriti razloge zbog kojih je otišao iz rodnog Vesoula na hrvatsko ratište. Sa svojim drugim sinom Paulom odlazi u Vukovar u potragu za istinom o posljednjim danima života njezina sina kojeg su JNA i srpske paravojske jedinice izvukle iz

hangara na Ovčari i pogubile.

Kako se ističe u najavi, ovo je film koji na posve drugačiji način progovara o Domovinskom ratu. U filmu se pojavljuje očevicac mučenja **Dragutin Berghofer – Beli**, pukovnik **Ivan Grujić** koji forenzički analizira posmrtnu ostatku nepoznatih osoba ubijenih za vrijeme Domovinskoga rata, **Josip Račić** koji je s Jean-Michelom ležao u razorenoj vukovarskoj bolnici, doktorica **Vesna Bosanac** i drugi.

Film je rađen u produkciji Udruge hrvatskih branitelja i dragovoljaca Domovinskoga rata, Udruge dr. Ante Starčević – Tovarnik, i Udruge *Artizana* iz Zagreba.

Film traje 90 minuta. Scenaristi su: Branko Ištvančić i **Silvio Mirošničenko**; snimatelji – **Robert Krivec**, **Tomo Sablijić**, **Darko Krakar**, **Tomislav Kučić**, **Joakim Erdelji**; montažeri – **Silvije Magdić** i Branko Ištvančić, a skladatelj originalne glazbe je **Dalibor Grubačević**.

H. R.

Od zrna do slike nagrađen u Španjolskoj

Dokumentarni film *Od zrna do slike* redatelja Branka Ištvančića nagrađen je Nagradom publike antropološkog odjela Cinemistica film festivala koji je održan tijekom 2015. godine u Granadi (Španjolska). Fokus filma je na bačkim umjetnicima naive *slamarkama*.

Film *Od zrna do slike* je dosad sudjelovao na niz svjetskih filmskih festivala te osvojio brojne nagrade.

KULTURAMA

Bibliografski pothvati

Prošloga je tjedna objavljena bibliografija časopisa za književnost, umjetnost i znanost *Klasje naših ravni* (opširnije na stranici 33), što nas je navelo da ovotjednu *Kulturamu* posvetimo pitanju bibliografskim nastojanjima i pothvatima u ovdašnjih Hrvata.

No, za početak, što znači ovaj pojam? Prema definiciji, bibliografija je popis bibliografski obrađene građe po načelima i metodološkim postupcima izradbe različitih vrsta popisa. Bibliografska djelatnost obuhvaća istraživanje, sabiranje, odabiranje, opisivanje, vrednovanje, klasificiranje i objelodanjivanje knjižne, a u novije vrijeme i neknjižne građe, sa svrhom da omogući korisnicima brzo pronalaženje bibliografskih podataka koji su im potrebni za znanstveni ili stručni rad ili za koju drugu svrhu.

U natuknici za pojam bibliografija u *Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca* navodi se kako su Hrvati u ugarskom Podunavlju znatno kasnije pristupili radu na bibliografskoj obradi vlastita književnoga i kulturnog naslijeđa – tek sredinom prve polovice 20. stoljeća. Prvi ozbiljniji bibliografski rad djelo je dr. **Matije Evetovića** a radi se o cjelovitog bibliografiji **Ivana Antunovića** (1935.). Kako se bilježi u *Leksikonu*, uslijedila su nastojanja svećenika **Ivana Kujundžića** da se izradi znatno obuhvatnija bibliografija koja bi obuhvatila cjelokupnu kulturnu baštinu podunavskih Hrvata. Prvi rezultat tih nastojanja je djelo *Prilog kulturnoj povijesti bunjevačko-šokačkih Hrvata* (Subotica, 1946.), a drugi, građom bogatija i opsežnija *Bunjevačko-šokačka bibliografija – Prilog kulturnoj povijesti bunjevačko-šokačkih Hrvata* (Zagreb, 1969.). Premalo je prostora ovdje da bismo pobrojali sva djela iz ovoga područja i njihove odlike, ali treba spomenuti da su se izradom bibliografija, u kontekstu zavičajnih tema, bavili još i **Ante Sekulić**, **Lazar Merковиć**, **Ive Prčić mlađi**, **Bela Gabrić**, **Stjepan Bartolović**, **Milovan Miković**, **Tomislav Žigmanov**, **Katarina Čeliković**, **Mario Bara**.

Važno je istaknuti kako su se bibliografska nastojanja odvijala najčešće izvan za to prikladnih institucija, te da su to najčešće djela pojedinaca. Valja dodati još jedan podatak: ni nakon osamdeset godina djelovanja na tom planu do danas nije izrađena cjelovita, obuhvatna i kritički obrađena bibliografija koja bi za predmet imala tiskovine ovdašnjih Hrvata. Ovo, ali i druga pitanja vezana za znanstveni pristup knjiškoj građi, možda bi moglo učinkovito riješiti otvaranje odsjeka (lektorata) za kroatistiku na novosadskom sveučilištu, gdje već postoje odsjeci za jezike i književnosti drugih nacionalnih manjina u AP Vojvodini – hungarologija, slovakistika, rusinistika i rumunistika. Hoće li lektorat, i kada, postati stvarnost, ostaje da se vidi.

D. B. P.

FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA, NAŠIH PRVIH PETNAEST FESTIVALA (2001. – 2015.), MARKO SENTE, VOJISLAV TEMUNOVIĆ, HGU FESTIVAL BUNJEVAČKIH PISAMA, SUBOTICA 2015.

Tu su moji dobri ljudi

Samo jedan pogled na knjigu bit će dovoljan da uočite niz fotografija – no, ne dajte se zavarati, nipošto nije riječ o fotomonografiji. Desetljeće i pol rada i iskustva u organiziranju Festivala daje dovoljno materijala za ozbiljnu prezentaciju, te je to i bio povod objavljivanju knjige *Festival bunjevački pisama, Naših prvih petnaest godina festivala (2001. – 2015.)* autora **Marka Sentea** i **Vojislava Temunovića**. Otvorite li ovu knjigu u njoj ćete naći ne samo fotografije i opis samih početaka nego i niz stihova i notnih zapisa koji su našli svoj put u ovu knjigu koja, izvrsno osmišljena, započinje osvrtnom dr. Sentea o tomu kad i kako se javila ideja za organiziranje festivala. Dalje, opis organizacije i prvih sastanaka Odbora, pravilnik Festivala i propozicije natječaja vode čitatelja do prvog *Festivala bunjevački pisama* koji je održan 22. lipnja 2001. u svečanoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*, a otvorio ga je **Bela Ivković**. A nakon toga, kako se običava reći, sve ostalo je povijest.

VIZUALNE CJELINE

Građa knjige je raspoređena tako da je svaki festival predstavljen kao zaokružena cjelina koja se i sadržajno i vizualno može izdvojiti. Uvod u svaki festival započinje fotografijom letka kojom je Festival najavljivan (ili je možda riječ o omotu nosača zvuka?) nakon čega slijedi *Program* koji donosi sve detalje od naslova pjesama preko podataka o autoru teksta, glazbe, aranžmana do imena izvođača. Popis nagrađenih pjesama svakog Festivala također je dan u potpu-

nosti. Niz fotografija s Festivala vizualno dočarava atmosferu, a tekstovi i notni zapisi nekih od

upoznaje i sa značajnim pojedincima koji su pridonijeli ne samo Festivalu nego i očuva-

nagrađenih pjesama poslužiti će zaljubljenicima u glazbu, kako amaterima tako i profesionalcima, da pjevuše, zasviraju i ne zaborave.

Fotografije su pomno birane da čitatelja vode i upoznaju s izvođačima, nagrađivanim autorima, voditeljima, publikom, obiteljima koje rado pomažu Festival, fotografima koji ga redovito prate ili da nas podsjetu na zanimljivosti – poput one da je specijalni gost III. Festivala bio **Zvonko Bogdan**. Osim sa službenim podacima, knjiga nas

nju hrvatske kulture i baštine općenito – poput prof. Vojislava Temunovića, **Stipana Bašića Škarabe**, **Josipa Franciskovića**... spomenemo samo neke.

BROJNI AUTORI I IZVOĐAČI

Pjesme, kao što vjerna publika zasigurno zna, tematski su vezane za podneblje, način života i baštinu Hrvata Bunjevaca iz Bačke, što se često ogleda već u samim naslovima: *Sombor stari*, *Daleko je Subotica*, *Bunjevac sam*, *Tamburaška bajka*, *Moja*

Bačka, *Voli sine Bačku i salaše*, *Bunjevačka mati*...Kroz niz imena, od kojih su danas mnoga etablirana i poznata, može se iščitati da vrijeme prolazi ali Festival, a s njim i mnogi autori, i dalje traju. S druge strane, nova imena koja nalazimo na stranicama ove monografije, ne samo na popisu izvođača i autora nego i u voditeljskim vodama, ukazuju na to da je Festival manifestacija koju ima tko voditi dalje.

Značaj i potrebu ovakve publikacije prepoznalo je i niz institucija koje su pomogle njezino izdavanje: Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske iz Zagreba, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Srbiji iz Beograda, Grad Subotica, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice iz Novog Sada, Hrvatsko nacionalno vijeće, te Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice. Monografija je, kako ističe **Ljubica Vuković – Dulić** »pristupačna širokom krugu korisnika ali i onima koji se zanimaju za povijest tamburaške glazbe u Bunjevaca«, ali je istovremeno i vrsta priznanja, kako kaže inicijator i organizator Festivala Marko Sente, onima koji su pridonijeli »da *Festival bunjevački pisama* živi već petnaest godina, da se razvija, raste, da postane prepoznatljiva manifestacija naše bunjevačke grane, da se čeka sljedeći, da mu se radujemo.«

I uistinu, danas je Festival događaj sezone za koji se traži karta više, a ova monografija živopisno svjedočanstvo toga!

Marina Balažev

NOVI, »SPECIJALNI« SVEZAK ČASOPISA *KLASJE NAŠIH RAVNI*

Bibliografija povodom 80. rođendana

Prošloga je tjedna objavljen novi svezak Časopisa za kulturu, umjetnost i znanost *Klasja naših ravni* (broj 5. – 12. za 2015. godinu). Radi se o »specijalnom« svesku budući da donosi bibliografiju časopisa (na 260 stranica) u povodu 80. obljetnice od pojave prvog sveska.

Za potrebe izrade bibliografije *Klasja* formiran je tim, u dogovoru sa sunakladnikom ovoga sveska, subotičkom Gradskom knjižnicom, u sastavu: **Izabela Papdi**, **Bernadica Ivanković** i **Nevena Mlinko**. Tim je sustavno pregledao i bibliografski obradio svaki

od 82 sveska *Klasja* (u 156 brojeva) što su nastali od 1935. do 2015. godine. Ti su svesci tiskani, po razdobljima gledano od 1935. do 1938. na 308 strana, od 1942. do 1944. na 312 strana, a od 1996. do 2001. na 894 strane, dočim su od 2002. do 2015. tiskani na 7.672 strane. Ukupno je to 9.186 stranica časopisa, što ih je ispunilo 1.116 suradnika i stvaratelja koji su obuhvaćeni u 2.680 bibliografskih jedinica.

»Jedinice su sređene prema Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji«, navodi se u napomenama priređivača. »U okviru iste skupine

jedinice su raspoređene abecedno, po prezimenima autora ili naslovu ... Uvidom u mjesto rođenja, te mjesto života i rada određena je pripadnost autora pojedinim književnostima uz savjete urednika **Milovana Mikovića**. Svaki članak je opisan prema Međunarodnom standardu za bibliografski opis sastavnih dijelova ISBD(CP) i sadrži sljedeće elemente: autor, naslov, godište, broj sveska, godina izdavanja, strane na kojima se nalazi članak«.

DE VISU OBRADA

Bibliografska obrada je rađena *de visu*, tj. svaki je svezak uzet u ruke. Većinu brojeva časopisa, kako u napomenama navode priređivačice, našle su u fondu Gradske knjižnice Subotica, a nedostajuće su im posudili **Katarina Čeliković** i **Milovan Miković**.

»Bibliografija ima Kazalo imena u kome su dana sva imena koja se javljaju u bibliografskim jedinicama. Uz ime je dan broj bibliografske jedinice u kome se ono pojavljuje. Sastavljen je i Registar razriješenih inicijala i pseudonima. Za ovaj registar rabljen je i rad **Đure Lončara** *Pseudonimi i inicijali autora koji su pisali o bunjevačkim i šokačkim Hrvatima*, koji je tiskan u *Klasju naših ravni* u broju 11-12 za 2006. godinu. Od ukupnog broja bibliografskih zapisa nešto manje od polovice pripada književnosti – 1.109 bibliografskih jedinica. Najveći dio ovoga materijala pripada književnosti Hrvata u Vojvodini, čak 827 bibliografskih jedinica. Najzastupljenija je poezija, skoro trećina, koja sa zapisima iz teorije književnosti čini polovicu bibliografskih jedinica iz hrvatske književnosti u Vojvodini«, navodi se u napomenama.

Poseban dio bibliografije čini popis likovnih priloga. Većina likovnih priloga je u boji, u slučaju izuzetka dana je napomena. Skupina crteža je crno-bijela. Pri razvrstavanju građe likovnih priloga priređivačicama je pomogao povjesničar umjetnosti **Branimir Kopilović**.

POVIJEST ČASOPISA

U uvodnom dijelu ovog sveska glavni urednik **Milovan Miković** piše o povijesti *Klasja naših ravni*, o uređivačkim politikama i uredničkim timovima, te se bavi propitivanjem književnog naslijeđa u časopisu rasvjetom aktualne bibliografije.

»Cjelokupan stvaralački opus suradnika *Klasja naših ravni*, bibliografskim obuhvatom svih razdoblja ostvarile su navedene djelatnice subotičke Gradske knjižnice, koja je suizdavač ovoga pothvata, a uredništvo *Klasja* i Matica hrvatska Subotica duguju im veliku zahvalnost na uloženom radu i nesebičnom zalaganju da se bibliografija *Klasja naših ravni* uradi prema svim važećim uzusima struke, što će, nema sumnje, pridonijeti kritičkom, književno-povijesnom sagledavanju pređena puta i određivanja mjesta i uloge *Klasja naših ravni* u širem kulturnom polju i obitelji hrvatske časopisne publicistike. Ukratko, bez ovoga se postignuća više neće moći pisati ni jedna relevantna povijest hrvatske književnosti, kako ovoga podneblja, tako ni matične književnosti«, navodi **Milovan Miković**.

Časopis *Klasja naših ravni* izlazi u nakladi Matice hrvatske Subotica, a svi svesci objavljeni od 2010. dostupni su na internetskoj stranici www.mh-subotica-klasje.com.

D. B. P.

HRVATSKE ŽUPANIJE KROZ POVIJEST

Najveća slavonska županija

Osječko-baranjska županija sa 4.155 km² i 330.000 tisuća stanovnika najveća je slavonska županija, smještena u sjeveroistočnom dijelu Hrvatske u njenom panonskom području. Upravno i gospodarsko sjedište Županije je grad Osijek, a osim njega u županiji se nalazi još šest gradova; Beli Manastir, Beliše,

hrvatska vojska protjeruje Turke iz Osijeka 1687. godine, a ubrzo oslobađa i cijelo područje županije. Nakon oslobađanja od Turaka, ovo područje se intenzivno gospodarski i društveno razvija, što se ogleda u velikim poljoprivrednim posjedima, jačanjem obrta, podizanjem tvornica, urbanim razvitkom naselja, nastankom prvih kul-

20 posto površine županije pod kvalitetnim šumama razvijena je proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira. Kao zasebnu zemljopisnu cjelinu treba izdvojiti Kopački rit koji se nalazi između Dunava i Drave. Kopački rit obuhvaća 17.770 hektara površine i zapravo je plavno područje između ove dvije rijeke, gdje Dunav, zahvaljujući Dravi na središnjem

jesnih spomenika među kojima se svakako izdvaja osječka Tvrđa. Nakon oslobađanja Osijeka od Turaka 1687., po nalogu **Eugena Savojskog**, počinje izgradnja baroknog grada-tvrđave, odnosno osječke Tvrđe u čijem se sustavu nalazilo cjelokupna gradska jezgra. Izgradnja tvrđave započinje 1. kolovoza 1712., a završena je 1722., dok su se pojedini detalji i manje dogradnje nastavile do 60-ih godina XVIII. stoljeća. Zaštitu tvrđavi pružalo je sedam bastiona koji su se pružali u pravcu istok-zapad oko gradske jezgre, a osim bastiona sigurnost tvrđavi pružali su zaštitni zidovi, okopi s vodom, te zaštitne utvrde s glasiljama ispred tvrđave. Na Tvrđi je postojalo troje izlaznih vrata: Porta Aquatica prema Dravi, Porta Nova i Porta Valpoviensis koja su vodila prema Valpovu. Godine 1783. po naredbi cara **Josipa II.** probijena su četvrta vrata – Porta Imperatoris, preko kojih se prilazilo mostu na Dravi koji je povezivao Slavoniju s Baranjom. U sustavu tvrđave nalazile su se mnogobrojne građevine u baroknom stilu, zgrade koju su služile za potrebe vojske, građanske kuće, crkve, samostani a postojala je i tiskara, kazalište i gimnazija. Tijekom vremena vojna uloga tvrđave sve se više smanjivala, napose nakon carske odluke da se vrhovno zapovjedništvo vojske za Srijem i Slavoniju izmjesti iz osječke Tvrđe i preseli u petrovaradinsku. Zidine tvrđave uskoro počinju kočiti razvitak unutarnjeg grada i njegovog povezivanja s ostalim dijelovima Osijeka. Stoga je stanovništvo zatražilo dozvolu za uklanjanje bedema tvrđave. Odlukom Gradskog poglavarstva 1923. započelo se s uklanjanjem glasilja, vanjskih bedema i revelina, a do 1926. u potpunosti su uklonjeni vanjski zaštitni bedemi tvrđave.

Osječka tvrđa

Donji Miholjac, Đakovo, Našice i Valpovo, te još i 35 općina.

Prostor Osječko-baranjske županije sredinom 7. stoljeća naseljavaju Hrvati, te je ovo područje dio hrvatske države i naseljeno je od samih početaka naseljavanja Hrvata na ovdašnja područja. Osječko-baranjska županija zauzima prostor koji je u povijesti bio na putu kojim su se kretale križarske vojne i mnogi hodočasnici prema Jeruzalemu; u srednjem vijeku ovo je područje u vlasništvu moćnih plemićkih obitelji. Početkom XVI. stoljeća područje županije izloženo je čestim turskim napadima, turska vojska predvođena sultanom **Sulejmanom II.** 1526. godine osvaja Osijek, a zatim i cijelo područje županije. Austrijsko-

turnih i obrazovnih institucija. Tada nastaju gradovi danas prepoznatljivog urbanog i arhitektonskog oblića.

ZEMLJOPIS I GOSPODARSTVO

Osječko-baranjska županija smještena je između Save, Drave i Dunava na plodnom ravničarskom tlu koje pogoduje razvitku poljoprivrede. Od ukupne površine županije plodne oranice zauzimaju 60 posto površine, te po prinosima svrstavaju Osječko-baranjsku županiju u najkvalitetniji dio hrvatske žitnice. Većinu gospodarskih djelatnosti na području županije čini prerađivačka industrija, tj. proizvodnja hrane i pića, a kako je

dijelu svoga toka, dobiva unutrašnju deltu. Ovo močvarno područje s jezerima i ritskim šumama zaštićeni je ekološki rezervat u kome se nalazi 54 vrste sisavaca i 293 vrste ptica, a predstavlja i jedno od najvećih mrijestilišta riba na cijelom toku Dunava.

KULTURNE I POVIJESNE ZNAMENITOSTI.

Osječko-baranjska županija obiluje vrijednim povijesnim spomenicima, koji uglavnom datiraju iz XVIII. stoljeća, odnosno razdoblja nakon oslobađanja od turske vlasti. Đakovačka katedrala, historicistički dvorac u Donjem Miholjcu, barokni dvorac grofova **Pejačević** u Našicama samo su jedni od mnogih povi-

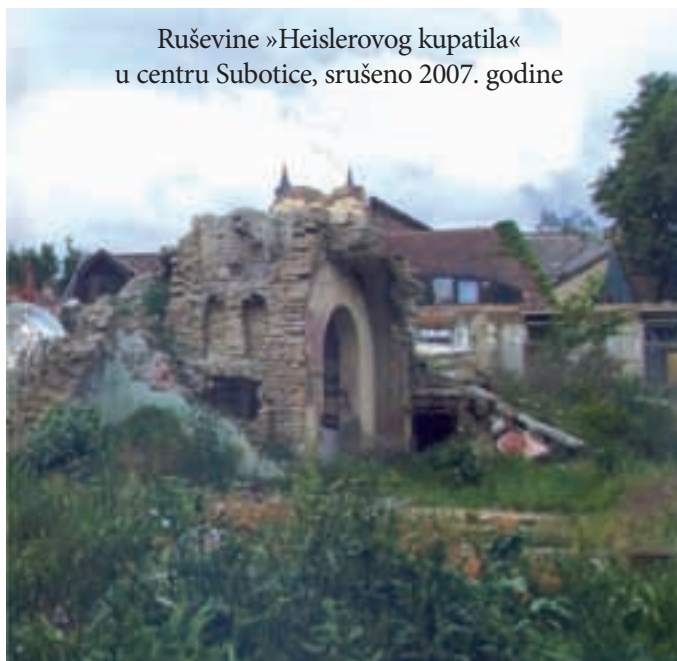
REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Novi vjetrovi i u planiranju

Politički analitičari, sociolozi i politolozi već godinama raspravljaju o tome je li se listopada 2000. godine u Srbiji »dogodila revolucija« ili je samo režim jednog čovjeka propao da bi je zamijenili drugom sličnom politikom – Sjaši Kurta, da uzjaše Murta, veli narodna poslovice. Na ovo pitanje pokušat ću dati neke odgovore, prije svega kroz nastale nove zakone, a naročito one koji su u svezi s izgradnjom i planiranjem. Od nove demokratske vlasti mi Vojvodani očekivali smo da se novim zakonima vrati u što potpunijoj mjeri oduzeta nam autonomija. (Drugu tadašnju pokrajinu neću ni spominjati, ona je riješila krenuti drugim putevima). Računali smo, ratovi na tlu bivše zajedničke države su završeni, nema više potrebe za strogom centralizacijom. Analizom važećeg Ustava i zakona, kao i političkih stavova vladajućih elita, već ranije pokazali smo da u »političkom govoru« postoji želja za većom demokracijom i decentralizacijom, a u zbilji se vodeća politička elita i dalje čvrsto drži stavova o potrebi što veće centralizacije u zemlji, tobož radi očuvanja jedinstva, sprečavanja daljeg »rastakanja tkiva države« i slično. Novi, opet izvanredni izbori su već na pragu, samo što nisu raspisani, ali osim te floskule »da lopovska vlada Vojvodine treba otići što prije« (dosta siromašan politički program), ništa drugo konkretno zasad ne čujemo, npr. kako vladajuća elita zamišlja budućnost jedine regije u državi. No, da se mi vratimo osnovnoj temi, koju smo nazvali »novi vjetrovi u planiranju«.

NOVA, STARA FUNKCIJA GLAVNI INŽENJER GRADA

Vlada Zorana Đinđića počela je ambiciozno i, po mojoj ocje-

Ruševine »Heislervog kupatila«
u centru Subotice, srušeno 2007. godine

ni, vrlo demokratski izrađivati nacrt novog Zakona o planiranju i izgradnji. Konzultirani su stručnjaci, stručne organizacije (npr. Savez arhitekata, Društvo građevinskih inženjera), urbanistički zavodi, općinske uprave itd. Prijedlog novog zakona (stari je bio usvojen 1995.) je rađen po ugledu europskih, prije svega njemačkih i austrijskih zakona. Zakon je predlagao ponovno uvođenje funkcije glavnog inženjera grada (Hauptarchitekt). Tvorcij prijedloga tu su se ugleдали i na susjednu Mađarsku, koja je tijekom tranzicije ponovno uvela tu funkciju. Rezultati rada tih glavnih inženjera – arhitekata su bili pomalo spektakularni, jer oni su gradeći po principima organske arhitekture stvorili vrlo dobra arhitektonska djela (jedan primjer smo već pokazali u prethodnom broju). Naime, ti glavni inženjeri po tradiciji imali su pravo i projektiranja. U ovoj zemlji rad svih arhitekata kontrolirala je jedna arhitektonska komisija, koja je dala konačnu ocjenu vrijednosti samog objekta (suvremenost, uklapanje u okoliš

itd.). Naš Zakon je isto predlagao formiranje »Komisije za planove«, čiji bi član, s pravom veta, bio i glavni arhitekt grada (kod nas je usvojen taj naziv), što znači da su nadležnosti i prava glavnog arhitekta bili obuhvaćeni ovim novim zakonom. Predloženo je i formiranje Agencije za prostorno planiranje, kao krovne institucije, prilikom izrade urbanističkih, odnosno prostornih planova. Kao novina bilo je i formiranje inženjerskih komora (arhitekata, urbanista, prostornih planera itd. pri Ministarstvu za građevinarstvo). Ovo je sa strane stručnih organizacija godinama traženo, jer smo se pozivali na postojeće odvjetničke ili liječničke komore. Novina je bila i procedura pojednostavljenja izdavanja građevinske dozvole, koja je sada dobila naziv »odobrenje za gradnju« – za ovu dozvolu trebao se predati izvod iz urbanističkog plana, idejni projekt i dokaz o vlasništvu ili zakupu građevinskog zemljišta (tako je bilo uređeno nekad). Konačno je dozvoljeno, uz određenu licencu, i privatno projektiranje.

IZ LIJEPOG PRIJEDLOGA RAĐA SE ČUDAN ZAKON

Novi Zakon o planiranju i izgradnji usvojen je 2003. godine (Sl. glasnik RS 47/03). Za nas, koji smo sudjelovali u javnoj raspravi, bilo je nekoliko »čudnih promjena« u odnosu na nacrt Zakona. Funkcija glavnog arhitekta je izostavljena (zapravo ni ne spominje se u ovom zakonskom tekstu). Komisija za planove nije postala glavni arbitar prilikom ocjene budućih prostornih, odnosno urbanističkih planova i idejnih projekata pojedinih objekata, nego je postalo tijelo koje pruža »stručnu pomoć« (prije svega općinskim tijelima i skupštini općine) prilikom izrade navedenih planova. Komisije su formirane najčešće na bazi lokalnih partijskih stručnjaka, (Pokrajina je delegirala određeni broj članova). Funkcija glavnog arhitekta se pojavila sljedeće godine u novom Zakonu o lokalnoj samoupravi, kao pomoćnik gradonačelnika odnosno predsjednika općine. Naravno, najveći problemi su se pojavili oko parcela, ili tzv. gradskog građevinskog zemljišta koji je dao povoda za mnoge nesporazume i zloporabe. Zakon je definirao da postoje dvije vrste gradskog građevinskog zemljišta: javno (ulice, parkovi škole itd.) i ostalo (uzeto u najam, dano na korištenje, privatno). Zahvaljujući ovoj nejasnoći, kao i nevratanju oduzete imovine, npr. subotičko JKP Čistoća i Zelenilo je srušilo »Heislervog kupatilo« (građeno 1879.), kojem je pripadao i najveći plac u strogom centru (koji je dobio na korištenje). Planirana je gradnja petokatnice (gotovi su bili i planovi), rukovodstvo je bio upozoreno da su potomci nekadašnjeg vlasnika živi (a Zakon o restituciji je bio u pripremi). Unatoč tome, zgradu su djelomice srušili.

KORIZMENE DUHOVNE VEČERI U SOMBORU

Milosrdni kao Otac

Duhovni centar Oca Gerarda i ove godine organizira Korizmene duhovne večeri ponedjeljkom. Tema ovogodišnjih duhovnih večeri je *Božje milosrđe*. Prva večer održana je u ponedjeljak, 15. veljače, a predavač je bio karmelićanin otac **Antonio-Mario Čirko**, župnik Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Remetama u Zagrebu. Govorio je o Božanskom milosrđu kao neiscrpnom izvoru čudesa.

Svoje predavanje počeo je pričom o baroknoj slici

koja se nalazi u jednoj seoskoj crkvi u Njemačkoj.

»To je slika raspetoga Krista, ali na toj slici je i đavao i u ruci mu je podulji list papira s ispisanim ljudskim grijesima. Đavao kao da govori Isusu: 'Vidi kakvi su ti ljudi, evo njihovih grijeha, svi će oni pripasti meni'. Na drugoj strani slike vidi se anđeo. U ruci mu spužva na koju kaplje krv i voda s Isusova probodena boka. I anđeo spužvom briše grijeha na đavoljoj listi. Što je slikar htio reći? Htio je reći da je Isus svojom krvlju opravdao

IN MEMORIAM

Tomislav Mađarević pokopan u Srijemskim Karlovcima

Dana 8. veljače pokopan je na mjesnom groblju u Srijemskim Karlovcima **Tomislav Mađarević**, uzoran vjernik, dugogodišnji djelatnik u Biskupijskom ordinarijatu Srijemske biskupije u Petrovaradinu, koji je preminuo 5. veljače.

Rođen je 13. ožujka 1954. godine u katoličkoj obitelji. Otac **Stanislav** i majka **Nada**, rođena **Đanić** donijeli su ga na krštenje 20. ožujka 1954. godine u crkvu svetoga Jurja, mučenika u Petrovaradinu. U skladnom braku sa suprugom Nadom, rođenom **Vitorac**, podigao je četvero djece: **Damira**, **Ivana**, **Kristinu** i **Petra**.

Župa *Presveto Trojstvo* i mještani Srijemskih Karlovaca oprostili su se od Tomislava u ponedjeljak, 8. veljače. Obred sprovoda predvodio je na srijemskokarlovačkom groblju **Doka mons. Đuro Gašparović**, srijemski biskup, u prisustvu generalnog vikara Srijemske biskupije mons. **Eduarda Španovića** i svećenika Srijemske biskupije, te brojnih mještana Srijemskih Karlovaca i okolice.

U homiliji biskup se osvrnuo na životni put pokojnika i posebno naglasio njegov marljivi rad u Biskupiji i uzoran vjernički i obiteljski život, kao dobrog župnog suradnika i oca obitelji.

»Danas imamo razloga biti Bogu zahvalni. Svojevrsna zahvala ne smije potisnuti našu žalost zbog ovozemaljskog gubitka našeg brata, oca, susjeda, župljanina župe Srijemski Karlovci, djelatnika u Srijemskoj biskupiji i prijatelja u vjeri Tomislava Mađarevića. No, ako sad nakon njegove smrti promislimo o njegovu životu, imat

ćemo sigurno razloga za zahvalnost. To je zahvalnost za njegov život od rođenja 13. ožujka 1954. godine, krštenja 20. ožujka u crkvi *Svetog Jurja*, mučenika u Petrovaradinu, školskih i studijskih dana, zalaganja na povjerenim mu radnim mjestima i sve do zauzetosti u tada Vikarijatu srijemskom, a do danas u Srijemskoj biskupiji. To je

zahvalnost za njegovu požrtvornost, zajedno sa svojom suprugom Nadom rođ. Vitorac, za obitelj, za djecu Damira, Ivana. Kristinu i Petra. To je zahvalnost za njegov požrtvorni rad u svom pozivu koji mu je Bog povjerio – kršćanskom, društvenom i građanskom. Nije bilo lako obavljati svoje kršćanske dužnosti osobne i obiteljske i biti redovit i točan na radnom mjestu u Biskupiji na raspolaganju biskupu, svećenicima i raznim ustanovama. A svagdje je bila prisutna ljubav prema prijateljima. I ovaj čas nas pokojni Tomislav, od kojega se opraštamo i kojemu iskazujemo počast ukopa, želi još jednom obdariti i pružiti nam veliku uslugu i dobročinstvo, ljudsko i prijateljsko, i to tako da razmišljamo o smislu života«, rekao je biskup.

On je zaključio da smrću završava ovozemaljski život Tomislava, ali sva dobra djela i zasluge, svi naponi i dobra što ih je postigao za života smrt sada ne može obezvrijediti niti razoriti, jer svako njegovo potvrđeno dobro djelo dobiva svoju puninu u vječnosti. Proživio je uzoran vjernički život i vjeru je prenio na članove svoje obitelji. Važno je sada moliti za pokojnog Tomislava onako kako se on molio za druge i kako vjernik moli za sve pokojnike. Važno je da njegov ovozemaljski život nadahne druge, pa da se zapitaju koliko njihov život u običnoj svakodnevici, često tako sivoy i tmurnoy, postaje most za budući život.

»Ohrabrimo se danas, budimo milosrdni, služimo jedni drugima, međusobno se poštujemo«, pozvao je biskup.

Tiskovni ured Srijemske biskupije

sve ljudske grijehe, da nas je pomirio s Bogom«, kazao je otac Čirko.

Bog je neiscrpivi izvor milosrđa o kome trebamo razmišljati, Bog u kojemu uistinu trebamo prepoznati stvarnost života.

»Bog neizmjerljivo poštuje našu slobodu, ali kada mu se čovjek otvara događaju se čuda. Sa svoje strane, dakle, Bog je po Isusovoj smrti i uskrsnuću otvorio prostor za svakoga od nas da imamo put u Nebo, a od svakoga od nas ovisi što ćemo izabrati. Evandeoska logika uključuje svijest da čovjek što više prima milosti u vlastitom životu, da se u čovjeku što više javlja želja da se on daruje za druge«, kazao je otac Čirko, koji je kao svećenik i ispovjednik naveo nekoliko primjera Božijeg milosrđa, gdje se vidi da Bog ne želi da itko propadne i uvijek daje priliku.

Naredno predavanje bit će održano 22. veljače u prostoru Udruge Nijemaca *Gerhard*.

Z. V.

Taizé molitva u Subotici i Novom Sadu

Molitva u duhu Taizéa, na kojoj će biti prisutan i brat **Richard** iz te ekumenske zajednice u Francuskoj, bit će održana sutra (subota, 20. veljače) s početkom u 16.30 sati, u Franjevačkoj crkvi u Subotici. Nakom molitve, u 17.30 sati slijedi misa, a u 19 sati u Gradskoj kući bit će održana promocija knjige teologa **Oliviera Clementa** o zajednici Taizé.

Sutradan (nedjelja, 21. veljače) molitva u duhu Taizéa bit će održana u Novom Sadu, u vjeronaučnoj dvorani župe Imena Marijina, s početkom u 18 sati. Poslije molitve planirano je druženje na kojem će biti prisutan i brat Richard.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Evandjelje druge korizme nedjelje govori nam o Isusovom preobraženju. U tom izvješću nalazi se mnogo biblijske simbolike i poruka za rast u vjeri. Prije svega, sve se događa na brdu koje je u Bibliji mjesto Božje objave i njegove blizine čovjeku, svjetlo je mjesto Božjeg boravka kojim se on »zaogrće kao plaštem« (usp. Ps 104,2), a Mojsije i Ilija, kao svjedoci starozavjetne objave, igraju veliku ulogu i u Novom zavjetu. Tako u korizmeno vrijeme, kada se vjernik više preispituje i trudi se popraviti, kada želi više raditi na svom duhovnom rastu, ovo evandjelje nudi smjernice kako to ostvariti.

NEOBIČAN DOGAĐAJ

Događaju Isusovog preobraženja prisustvovala su samo tri svjedoka: Petar, Ivan i Jakov. Iako su vidjeli što se dogodilo, nisu razumjeli. No, to iskustvo bit će za njih važno kada se suoče s Kristovom žrtvom. Evandelist Luka od ovog događaja naviješta Kristovu smrt kao ključ povijesti spasenja i konačne proslave. U ovom događaju, kao i kod krštenja Bog Isusa objavljuje kao svog ljubljenog Sina. Ali, kod preobraženja ta je objava snažnija, jer je njegova tjelesnost prožeta sjajem nebeskog svjetla. Sjaj Kristova božanstva postaje vidljiv na njegovu licu, ipak, punina objave njegove osobe dogodit će se u potpunosti tek po muci, uskrsnuću i uzašašću na nebo.

Evandjelje o Isusovom preobraženju

Iako se iz konteksta može iščitati da se sve odvija u noći, san koji hvata apostole nije toliko tjelesne, koliko duhovne naravi. Oni ne mogu vidjeti puninu značenja Kristova otajstva. Tek će vazmeno iskustvo otkloniti njihovo nerazumijevanje, tek će u svjetlu njega shvatiti događaj čijim su svjedokom bili u prošlosti. Ljepotu trenutka u kojem su se našli Petar želi zadržati, ali to nije moguće. Ovaj događaj je samo najava Isusove konačne proslave, ali kojoj će prethoditi strašna muka i smrt. I učenici će biti svjedoci, vidjet će Uskrsnulog, ali prije toga moraju ga vidjeti kako visi na križu.

MOLITVA

Neposredno prije preobraženja Isus se odvojio od svojih učenika da bi molio. To je činio često, svaki put kada bi se našao pred nekom važnom odlukom. A sada je bio možda pred najvažnijom, jer se nalazio na putu prema muci i smrti. Zna kakva ga poniženja i boli uskoro očekuju.

Isusova molitva u ovako važnim trenucima snažna je poruka za njegove nasljedovatelje. Svaki vjernik u nevoljama i teškoćama svoga života, kada se nalazi u kušnjama i na raskrižjima, kada ne zna kako će, hoće li moći, treba se u molitvi susresti s Bogom. Koliko god da se osjećamo napušteno, koliko god da nam je teško i nitko nam ne može pomoći, ne znači da smo sami. Bog je uvijek s nama i strpljivo čeka da mu povjerimo sve što nas tišti. Po Isusovom uzoru kada Bogu povjerimo sve, onda trebamo strpljivo oslušivati što je njegova volja, a ne očekivati da Bog ispunjava naše želje, pa kada se one razlikuju od njegove volje, da padamo u razočaranja i na njega se ljutimo. Ako, poput Isusa, prihvatimo njegovu volju,

on će nas nagraditi mirom i snagom da je izvršimo, čak iako nam se čini da nećemo moći. U tim situacijama očituje se snaga naše vjere, a za sve drugo snaga dolazi od Boga. Svaka teškoća je kušnja u kojoj je Bog uz nas i pruža nam ruku, ako je želimo prihvatiti i prepustiti se njegovoj volji.

PREOBRAZITI SE

Kao što je vrijeme molitve, korizma za vjernika treba biti i vrijeme preobraženja. Promjena na Isusovom licu u trenutku preobraženja ne odnosi se na njegovu prepoznatljivost, on ostaje isti, ali se mijenja odnos. Tim iskustvom odnos postaje drugačiji. Isto tako, kada se ljudi mijenjaju za druge, mijenja se odnos. Upravo vrijeme korizme treba biti vrijeme mijenjanja odnosa, vrijeme obrata i obraćenja. Zato smo pozvani popeti se na brdo Preobraženja i svoj život promatrati iz druge perspektive, koja uključuje i križ i uskrsnuće. Molitve, postovi i druge korizmene odluke trebaju nam u tome pomoći. Ako nam postanu teret i izvor nestrpljivosti, nervoze i narušavanja pozitivnih odnosa, ako nas potiču na oholost, one gube svoj smisao, i ne da nam ne koriste na putu našeg preobraženja, nego nas u nekim stvarima čine lošijima nego što smo bili.

Korizma je uistinu vrijeme milosti, koje nam pomaže da bolje sagledamo sebe, da dublje zavirimo u svoju nutrinu i odbacimo sve one lažne slike o sebi koje smo stvorili, a s druge strane, nudi nam toliko toga što nam pomaže da se obratimo, da doživimo vlastito preobraženje koje će nam pomoći da preobrazimo i naše odnose s bližnjima, ali i s Bogom. Zato ovo vrijeme treba dobro iskoristiti, a plodove uživati i kada ono prođe.

MINI INTERVJU: BILJANA ZORIĆ, UČENICA IZ PLAVNE

Umjetnička duša

Biljana Zorić je na prvi pogled sasvim prosječna, obična djevojčica, međutim, kako smo doznali, u njoj se krije umjetnička duša. Voli pjevati, recitirati, plesati, svirati, crta, a ponekad ponešto i napiše.

Učenica je šestog razreda osnovne škole *Ivo Lola Ribar* u Plavni. Živi s majkom i bakom.

Od kada datira tvoja ljubav prema umjetnosti?

Ja sam od prvih godina svog života voljela pjevati, a potom i plesati. Kada sam naučila prva slova, to mi je bilo pravo otkriće pa sam sve više i više čitala. Potom sam, kao i svako dijete, pomalo crtala. Kada je osnovana udruga *Matoš* u Plavni, shvatila sam, kao malena djevojčica da želim

igrati u folkloru, jer je i ples jedna od mojih ljubavi. Volim i poeziju, volim slušati kada netko govori stihove, a i sama volim recitirati.

Koja je tvoja uloga u udruzi *Matoš*?

Kao što sam rekla, ja sam u udruhu *Matoš* pristupila prvenstveno zbog plesa u folkloru. Kasnije sam počela sudjelovati i u prigodnim igrokazima, gdje sam shvatila da volim recitirati, a i glumiti poneke uloge. Uz ples ponekad i pjevamo. Sada, otkako učim svirati tamburicu prim, nastupam i kao solistica na primi.

Kako postižeš uskladiti obveze u školi i obveze prema sviranju, plesu, recitiranju?

Kad se nešto voli, nađe se i način da se sve uskladi. Sviranju na tamburici prim podučava me **Zoran Adamović**, voditelj tamburaškog odjela u *Matošu*, pa sate tamburice prilagodimo mom slobodnom vremenu van škole. Probe u folklornom i literarnom odjelu uglavnom su popodne pa i to postignem jer je nastava u našoj školi uvijek prije podne. U školi pohađam i sate hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture pa tu i pjevamo i recitiramo i čitamo i pišemo.

Koji predmet u školi ti je najdraži?

Osim glazbenog odgoja najviše volim engleski jezik.

Što te čini sretnom?

Najsretnija sam kada u školi dobijem visoku ocjenu i kada publika na mojim nastupima bude zadovoljna i nagradi me aplauzom.

Imaš li neki hobi?

U slobodno vrijeme igram igrice na računalu ili idem u posjet drugaricama ili one dođu k meni. Kući imamo malenog umiljatog psića, našeg kućnog ljubimca, pa i njemu posvetim dio svog slobodnog vremena.

Kakvi su tvoji planovi za budućnost?

Željela bih da uspijem završiti neku dobru školu, a potom i fakultet. Voljela bih da proputujem po svijetu i da postanem uspješna u sviranju primice.

Z. Pelajić

IGRA

Pauk pasijans

Cilj: Uklonite sve karte s table u najmanjem mogućem broju poteza.

Tabla: Pauk pasijans se igra s dva špila karata. U zavisnosti od nivoa težine, špilovi se sastoje od jedne, dvije ili četiri različite boje.

Karte su raspoređene u deset kolona. Gornja karta u svim kolonama je otvorena, a ostale karte su zatvorene. Preostale karte su naslagane u donjem desnom kutu table.

Kako igrati: Da biste pobijedili, morate ukloniti sve karte s table tako što ćete napraviti kolone organizirane opadajućim redoslijedom, od kralja do keca. Na srednjem i naprednom nivou karte se moraju podudarati i po boji. Kada uspješno napravite kolonu u odgovarajućem nizu, ona nestaje s table.

Ako ostanete bez poteza, kliknite na gomilu na dnu table i Windows će podijeliti novi red karata.

Ne postoji ograničenje koje propisuje da morate premještati jednu po jednu kartu. Ako karte u nizu imaju istu boju i poredane su redom po brojevima, možete ih premještati kao da je u pitanju jedna karta.

Bodovanje: Igru započinjete s 500 poena. Od tog broja Windows oduzima broj poteza potrebnih da završite igru. Taj podzbir zatim povećava za proizvod broja 100 i broja nizova uklonjenih s table.

Prijedlozi i savjeti: Zatražite prijedloge. Imate problem? Pritisnite taster H da bi Windows zasvijetlio karte koje trebate odigrati u sljedećem potezu. Ovo za početnike također predstavlja dobar način da nauče kako se igra ova igra. Oslobodite prostor. Brzo ispraznite kolone i započnite pravljenje novih kolona. To vam omogućava da napravite najduže nizove.

Otvorite karte. Ubacite više karata u igru tako što ćete osloboditi kolone i otvoriti karte na početku kolona. Što je više karata u igri, imate više poteza, a manje su šanse da nastanu blokirani nizovi ili da izvlačite karte iz špila. Nemojte blokirati karte. Pri postavkama nivoa veće težine, izbjegavajte postavljanje niskih karata na druge karte različite boje. To ih blokira u igri dok ne premjestite niže karte.

TV PREPORUKA

SUBOTA, 20. VELJAČE, HRT1 17:42

Lijepom našom: Pregrada (1. dio)

Glazbeno putovanje *Lijepom našom* ove subote nastavljamo posjetom najzapadnijem dijelu Hrvatskog zagorja. Grad Pregrada, u Krapinsko-zagorskoj županiji, domaćin je dviju emisija u kojima nastupaju brojni poznati solisti i ansambli kao i kulturno-umjetnička društva ovoga kraja.

U dvorani Srednje škole Pregrada nastupaju: KUD *Pregrada*, KUD *Antun Mihanović* - Klanjec, KUD *Zabok*, KUD *Krapina*, klapa *Kmeti* - Pregrada, VS KUD-a *Pregrada*, TS KUD-a *Pregrada*, ŽVS *Sotelja*, **Lucija Belošević**, **Milko Peer**, **Olena Ciglenjak**, *Dečki z bregov*, *Zvuci Zagorja*, *Optimisti Zagorja*, *Vinski brati*, *Nikola Kristić*, *Kirjales*, **Branko Greblički Ventek**, **Gordana Ivanjek Tušek**, **Višnja Korbar**, **Adam Končić**, **Renata Kos**, **Nives Celzijus** i *Tarapana*, *Učiteljice*, *Podvinčani*, **Željko Krušlin Kruška**, **Adalbert Turner Juci**, **Barbarta Suhodolčan**, **Rajko Suhodolčan**, **Zlatko Pejaković** te kvartet *Gubec*.

Čut ćemo skladbe: *Išel budem v kleticu*, *Stiha, stiha povedaj mi, mati*, *Vužgi ga*, *Blaž*, *Veselo, veselo*, *Zagorci*, *Kad procvatu u proljeće jabuke*, *Kak taubeka dva*, *Se počinja v Zagorju* i dr.

Rubrika Tradicija govori o *Kostelskim kuburašima*, a s tradicionalnim jelima i pićem ovoga kraja upoznaju nas redovite rubrike *Uslast* i *Živjeli*.

Urednik i voditelj: **Branko Uvodić**

Producent: **Miro Mioč**

Redatelj: **Vladimir Košević**

VRIJEDI PROČITATI

ZVONIMIR MILČEC

Zvižduk s Bukovca

Zvižduk s Bukovca Zvonimira Milčeca zanimljiva je knjiga koja nam prikazuje uzbudljive dogodovštine dječaka koji trenutno pohađaju peti razred. Ona govori o tome kako su dječaci provodili svoje veselo djetinjstvo u zagrebačkom kvartu Bukovcu. Ovaj dječji roman sastavljen je od devetnaest poglavlja. Roman je po svojoj strukturi i kompoziciji te jeziku prilagođen dječjoj čitateljskoj publici. Ima linearan tijek radnje s kronološkim nizanjem događaja te ga je lako pratiti.

Ispripovijedan je u trećem licu, a u središtu radnje je glavni lik Vlatko Gizelin zvani Giza. Osim priče o tome kako su dječaci provodili svoje vrijeme i njihovim dogodovštinama, ovo je priča i o Gizinu putu prema adolescentskoj dobi, njegovu sazrijevanju i o tome kako je zaslužio titulu vođe u svom društvu.

Za razliku od ostalih dječaka iz njegova društva, on nije jednodimenzionalan karakter jer ga pripovjedač izlaže različitim situacijama i okolnostima u kojima on pokazuje svoju dosjetljivost, snalažljivost, empatiju i postaje junak, pa tako od početka romana možemo pratiti njegov razvoj. Na početku je on običan dječak koji se divi Trulome i želi postati nenađmašiv u zviždanju poput njega. Kako radnja odmiče, Giza zaslužno zauzima mjesto Trulog i postaje pravi vođa.

Jezik romana ima dosta urbanih zagrebačkih izraza i pisan je u humorističnom štihi iako pripovjedač svoje likove dovodi i u ozbiljne situacije. Iz današnje perspektive nam je zanimljiv jer je smješten u 1950. godinu te nam prikazuje kako su djeca tada provodila vrijeme, kada nije bilo razvijene tehnike, mobitela ni računala.

PJESMA ZA DUŠU:

Morska vila Daleka obala

Kao da je morska vila
sve je moje snove ostvarila
na obalama vrelim
neprospravane noći

Kao da je dio plime
modro more šumi njeno ime
i sklada tihe pjesme

pjesme o samoći

Kao da je dio sna
što me nosi zvijezdama

I dok je ljubim
ona se pretvara da spava
grijana zlatnim suncem
moje ljubavi

I dok je ljubim, kao more
njeno tijelo podrhtava
povedi me prostranstvima
gdje svi pjevaju o ljubavi

Pjevaju o ljubavi
(4x)

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 19. do 25. veljače

19. VELJAČE 1933.

U subotičkom Gradskom kazalištu održana je prva književna matineja na kojoj nastupaju novosadski i beogradski literati: **Mladen Leskovac**, **Desanka Maksimović**, **Dušan Mikić**, **Nenad Mitrov** i **Žarko Vasiljević**. Domaćin je bio gimnazijski profesor **Milivoj V. Knežević**, spisatelj i urednik časopisa *Književni sever*.

19. VELJAČE 1990.

Nakon višegodišnje stanke KUD *Bunjevačko kolo*, obnovilo je tradicionalni običaj bunjevačkih Hrvata – Veliko prelo, koje je priređeno u Sajamsko-sportskoj dvorani kraj Dudove šume.

20. VELJAČE 1911.

U Hrvatskom Majuru, rođen je prim. dr. **Vinko Perčić**, vrsni liječnik, internist, gastroenterolog, istraživač i organizator u međunarodnim razmjerima zapaženog medinsko-znanstvenog skupa. Uza sve bio je gorljivi kolekcionar zbirke djela likovne umjetnosti, iznimne vrijednosti. Dio svoje ostavštine darivao je HAZU, odnosno Galeriji Juraja Strossmayera u Zagrebu, a drugi dio, zajedno sa zgradom u kojoj je živio, radio i stvarao, poklonio je gradu Subotici, temeljem kojega je ustanovljena Zavičajna galerija Dr. Vinko Perčić.

21. VELJAČE 1919.

Započeo je velik i dobro organiziran štrajk subotičkih željezničara, poštanskog osoblja, radnika Elektrane i drugih tvrtki. Trajao je dva dana, prekinut je nakon energične prijetnje srpskog vojnog zapovjedništva kako će pritvorene kolovođe i

uglednije osobe uhititi i protjerati preko demarkacione linije koja tada dijeli Suboticu od Mađarske.

22. VELJAČE 1792.

Rođen je pjesnik **Josip Rudić**, doktor filozofije (1809.) i prava (1811.), više od tri desetljeća prvo dožupan, a potom veliki župan Bačke županije. Svojim javnim djelovanjem zadobio je naslov baruna, a bio je i član Mađarske akademije umjetnosti i književnosti. Rudić je nesebični mecena mnogih pjesničkih i književnih djela svojih suvremenika (npr. **Aurora Károlya Kisfaludyja** s kojim druguje i dr.), knjižnice, te kazališta. Autor je više knjiga na mađarskom i latinskom jeziku. Oдавно je već sazrelo vrijeme da se pokrene bibliografski i znanstveno utemeljeno sumjeravanje mjesta i uloge baruna Rudića i drugih članova ove ugledne i zaslužne obitelji u javnom i kulturnom životu. Subotice i županije, a također i na zemaljskoj razini. Umro je 21. kolovoza 1879.

22. VELJAČE 1935.

U Subotici je rođen **Danilo Kiš**, pjesnik, pripovjedač, romansijer, esejist, gorljivi pamfletist, prevoditelj s francuskog, mađarskog i ruskog jezika, jedan od u europskim razmjerima vjerodostojan književni stvaralac u drugoj polovici 20. stoljeća. Umro je u Parizu, 15. listopada 1989. Uspomenu na njegov lik i djelo u Subotici, uz bistu ispred Gradske kuće Gradske knjižnice, časopis *Rukovet* i Gradske knjižaru *Danilo Kiš*, čuvaju tradicionalni susret književnika i kritičara, znakovita naziva; *Kišobrani*, te dio novoutemeljenih institucija

koje se služe njegovim imenom, a okupljaju mahom mlade stvaraoce.

23. VELJAČE 1971.

Umro je **Nikola Babić**, poznati društveni djelatnik. Zbog svojih političkih aktivnosti proganjan je i sudski kažnjavao. Na izborima 1939. bio je na listi HSS. Nakon rata je predsjednik Narodnooslobodilačkog odbora Bajmaka. Jedan je od utemeljivača HKUD *Bunjevačko kolo*. Rođen je 22. veljače 1900.

24. VELJAČE 1784.

Prvi put je javno prikazan projekt kojim bi se jezero Palić, posredstvom kanala, povezalos Ludaškim jezerom i preko rječice Kireš spojilo sa rijekom Tisom. Sredinom 1810. godine vijećnik **Jakov Sučić**, ponovno otvara ovo pitanje, ukazuje na važnost izgradnje navedenog kanala i zalaže se za ostvarenje toga projekta, ali on nije mogao biti proveden zbog protivljenja vlasnika zemljišta horgošskog vlastelina **Kárásza**.

24. VELJAČE 1894.

Rođen je **Matija Evetović**, pjesnik, znanstvenik, kulturni i javni djelatnik. U Zagrebu završio studij hrvatskog jezika i književnosti, gdje je i doktorirao (1923.). Pjesništvo mu je prožeto mladalackim nemirima i rodoljubljem. Za prvu *Hrvatsku enciklopediju* **Mate Ujevića**, napisao članke: *Bunjevačko narječje*, *Bunjevačko školstvo*, *Ime Bunjevac*, *Vjerske i crkvene prilike*. Zapažene su njegove monografije o **Ivanu Antunoviću** i **Paji Kujundžiću**. Sveobuhvatna *Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata* što ju je nakon dva desetljeća dovršio počet-

kom 1941. godine, po obujmu je najveće, a po sadržaju najvažnije njegovo djelo. Ova znanstvena radnja, predstavlja summu svih do tada dostupnih izvora s podacima bitnim za razumijevanje uvjeta pod kojima je živjelo autohtono hrvatsko pučanstvo u Podunavlju. Tragom tih izvora M. Evetović obuhvaća i razloge koji su od XIII. do XVII. stoljeća utjecali na seobu stanovništva iz jugozapadnih hrvatskih područja u prostor južne Ugarske. Objedinjujući građu za bolje razumijevanje naše prošlosti obradio je pojedinosti iz života onih pojedinaca koji su utjecali na očuvanje identiteta hrvatskog pučanstva, pogotovu u razdoblju buđenja nacionalne svijesti, ukazujući na tada uspostavljenu suradnju sa Zagrebom kao središtem probuđenog hrvatstva i kasnije veze s matičnim etničkim i kulturnim prostorom. Djelo je objavljeno tek 2010. godine nakladom NIU *Hrvatska riječ*.

24. VELJAČE 1954.

Rođen je **Josip Skenderović Ago**, likovni umjetnik i pedagog. Studij slikarstva završio u Zagrebu (1978.) u klasi **Ante Kuduza**, nakon toga je na četverogodišnjem specijalističkom studiju u Parizu (Atelje 17 u radionici **S. W. Haytera**, na pariškoj Akademiji likovnih umjetnosti i Nacionalnom centru za aerografiju). Prvi put izlaže s **I. Szajkóm** na Paliću (1978.), prvu samostalnu izložbu priređuje godinu dana kasnije u Radovljici (Slovenija), a prvu izložbu u Parizu 1986. Od tada je priredio mnogo samostalnih izložbi u vodećim europskim središtima i SAD. Živi u Parizu, dobitnik je visokih francuskih odličja.

Pjevački zbor župe Isusova uskrsnuća u Subotici

Kad sam u jednom od prošlih brojeva *Hrvatske riječi* vidio fotografiju Pjevačkog društva *Neven*, snimljene 1931. godine, sjetio sam se da i ja imam jednu fotografiju jednog drugog pjevačkog društva, doduše nešto mlađu nego što je pret hodna od gospodina **Ljudevita Vujkovića Lamića**. Slika potječe iz 1946. godine, a na njoj je pjevački zbor iz župe *Isusova uskrsnuća* ili tzv. Male crkve u Subotici. U to vrijeme, poslije Drugog svjetskog rata, u župi su djelovali svećenici dominikanci ili tzv. *bili fratri*. Kako vidimo, na slici je svećenik dominikanac, po sjećanju, bio je to pater **Stanko**, voditelj župe i zbora.

DOMINIKANCI U SUBOTICI

Otkuda dominikanci u župi poslije Drugog svjetskog rata? Kako su došli na te prostore? Kada je u Bačku u proljeće 1941. ušla mađarska vojska, mađarske vlasti uhitile su subotičkog biskupa **Lajču Budanovića** (1873. – 1958.) i nasilno ga odvele (protjerale) iz svoje biskupije i iz grada. Poslije tog događaja širile su se glasine da su ga obeščašćenog vodili po

gradu do zgrade u kojoj je bio kratko zatvoren, a potom odveden u Mađarsku i smješten u jedan dominikanski samostan u Budimpešti. Tamo su ga dominikanci primili srdačno kao punopravnog člana svoje zajednice, kao visokog poglavara Crkve, gdje je boravio od 1941. do 1943. godine. Za vrijeme svog boravka kod dominikanaca u Budimpešti biskup Budanović je bio ugodno iznenađen njihovom humanošću, učenošću i pastoralnom djelatnošću. Dok je biskup boravio u njihovu samostanu u Budimu, presudnu ulogu za njegov boravak i oporavak je odigrao o. dr. **Sándor Horváth**, profesor filozofije i teologije na dominikanskom sveučilištu u Budimpešti. Njemu za zahvalnost biskup je obećao, kad se vrati doma u Suboticu, da će onamo dovesti i *bile fratre*. To je i učinio. Tako su trojica dominikanaca 29. studenoga 1945. godine došli iz zagrebačkog dominikanskog samostana u Suboticu, gdje ih je biskup Lajčo Budanović, nakon što ih je pred narodom svečano uveo u crkvu, prepustio im duhovnu službu u župi Isusova uskrsnuća.

ŽUPNA CRKVA

Župu *Isusova uskrsnuća* osnovao je biskup Lajčo Budanović. Crkva se počela graditi 1933. godine, ali zbog raznih administrativnih i financijskih nedaća nije dovršena, nego je građena u fazama sve do 1940. godine. Po završetku gradnje crkva je 1940. dobila današnji oblik, iako je prvotno biskup Budanović planirao da ona postane katedralna crkva. Crkvu je projektirao ing. **Karlo Molcer**, a gradonačelnik **Lazar Mamužić** je brinuo za novčana sredstva. Biskup Budanović ju je svečanim obredom posvetio *Isusovu uskrsnuću*, koja je do danas ostala u nedovršenom planiranom izgledu. Duga je 25, široka 18 i visoka 17 metara. Pastoralni rad dominikanaca u župi je bio cijenjen, temeljit; župljani su voljeli svoje *bile fratre*, pogotovo što ih je bilo više u župi i imali su prisniji kontakt s njima. Okupljali su vjernike, brinuli se za što bogatiji liturgijski život, a za to je trebalo poticati razne aktivnosti u župi. Kasnije generacije su od svojih starijih čuli o njima samo poznati dominikanac dr. **Tomo Vereš** (1930. – 2002.), mislilac, filo-

zof, poznavatelj marksizma i prevoditelj, a imao je i vrlo istančan stav o bunjevačkim Hrvatima u Bačkoj. Upravo na temelju takva djelovanja nastao je i ovaj mješoviti pjevački zbor nazvan jednostavnim imenom Pjevački zbor župe *Isusova uskrsnuća*. Na slici su pjevači koji se (ako ih još ima živih) mogu prepoznati ili ih mogu prepoznati njihove mlađe generacije. Tako je njihov pastoralni rad u ono vrijeme i u ovoj župi ostao dugi niz godina u sjećanju župljana.

Da se vratim na fotografiju. Otac **Stanko** i njegova subraća bili su jako zauzeti za liturgijski život u župi, što je imalo velikog utjecaja na život župljana o čemu sam kasnijih godina čuo brojne pohvale na njihov račun. Uspješno su pokrenuli vjerski život i uveli neke novosti koje su oduševile vjernike. Otac Stanko je ubrzo optužen od nove jugoslavenske vlasti i osuđen na zatvorsku kaznu. Boravak dominikanaca u Subotici postao je onemogućen, pa su ih 19. travnja 1948. tadašnje vlasti protjerali iz grada s upozorenjem da se ne smiju kretati 15 kilometara u krug oko Subotice. Zbor se međutim i dalje razvijao i bio aktivan.

Lajčo Perušić

Martina Buljovčić iz Subotice osvojila nagradu za »Najljepše ljubavno pismo«

Valentinovo je iza nas kao i natječaj o kojem smo vas svojedobno informirali i poticali da sudjelujete. Srećom ima i onih koji su poslušali našu najavu, te sada s velikom radošću i ponosom možemo objaviti i rezultate natječaja. **Martina Buljovčić** iz Subotice napisala je jedno od deset najljepših ljubavnih pisama. No, krenimo sve po redu.

Mali maturanti OŠ *Matko Vuković*, ali i subotičke Gimnazije *Svetozar Marković* uključili su se u 3. natječaj za najljepše ljubavno pismo. Knjižnice grada Zagreba, točnije njihov ogranak Knjižnica Sesvete i *Čitafora*, mreža čitateljskih klubova koju čine Knjižnica Sesvete, Knjižnica Jelkovec, Knjižnica Selčina i Knjižnica Dubec raspisali su natječaj za najljepše ljubavno pismo u nekoliko kategorija: za osnovnoškolce, srednjoškolce i odrasle.

Učenicima je uvijek teško pisati o osjećajima, no ovaj put učenici 8. h razreda iznenadili su svoju nastavnicu, a i same sebe, te smislili originalne izjave ljubavi svojim simpatijama i zatrpali »ljubavni sandučić«. Iako su predložili da pišu ljubavna pisma iz perspektive Romea pa da šalju pismo Juliji, odustali su od te zamisli i nisu se krili iza maski književnih likova. Pisma su individualizirana, posebna, baš kao i odabranici njihovih srca.

Od ukupno 68 pisama pristiglih na natječaj stručno povjerenstvo u sastavu **Biserka Gašparac** (predsjednica), **Diana Petrak**, **Ivan Babić** (književnik) i **Zvonko Zečević**

(dramski umjetnik i pjesnik) izdvojilo je 10 najuspješnijih u trima kategorijama među kojima je 2. mjesto u kategoriji osnovnih škola osvojila **Martina Buljovčić**, učenica 8. razreda OŠ *Matko Vuković* iz Subotice.

U sklopu svečanosti koja je održana 11. veljače u Zagrebu dodijeljena su priznanja i zaslužene nagrade, kao i zahvalnice za sudjelovanje, a nagrađena pisma su i pročitana. Naše nagrade i zahvalnice su na putu i nestrpljivo čekamo da stignu u Suboticu.

Do tada pročitajte nagrađeno Martinino ljubavno pismo.

Duša izgubljena u snovima

Kako započeti ovo pismo? Da napišem ono »Heej!« kojim započinjem svaki razgovor ili ono klasično »Dragi...«? Ili da uopće ne započinjem ovo pismo? Još uvijek nisam sigurna hoće li tvoje meke ruke dotaknuti ovaj papir, hoće li tvoje tajnovite oči ikada ugledati ova moja obla slova. U meni trenutno buja izvor osjećaja. Hoće li ovaj papir pretrpjeti sve moje riječi koje bih ti voljela reći?

Prvi put kada sam te opazila krajičkom oka, u meni su se leptirići počeli igrati lovece, a srce je počelo nepravilno kucati. Tvoj taman lik zapečatio se u moje misli. Od tada tebi ni traga. Lutala sam večernjim satima dugim, pustim ulicama nadajući se da ću te opaziti bar izdaleka. Ni traga ni tebi, ni tvojoj sjeni. Prestala sam se nadati. Nadati se da ću ikada više sresti tvoj lik. Potisnula sam svoje osjećaje u kavez svoga srca. No, tog dana ti si se odlučio ponovo pojaviti u mom životu. Samotno šetajući gradskim šetalištem opazila sam u daljini dobro poznati stas. Tvoj stas. Moji osjećaji naglo su pobjegli iz kaveza i opet je sve počelo. Ovoga puta još jače. U meni se više nisu bezbrižno igrali leptirići. Ovoga puta bili su to pravi usplahireni zmajevi. Cijelim tijelom počeli su mi prožimati trnci. Srce mi je počelo otkucavati svaki treći otkucaj. Iako sam bila podosta udaljena od tebe, jasno sam mogla vidjeti ta tvoja dva tamna oka. Duboki bazeni noći, koji izgledaju kao da skrivaju tajne, bili su osvijetljeni zrakama sunca. Nisam mogla. Spustila sam glavu i samo prošla pored tebe, iako bih najradije omotala ruke oko tvoga tijela i nikada ne bih izlazila iz tvoga toplog zagrljaja. Oči su mi se napunile suzama znajući da si bio si tako blizu, a kilometrima daleko. Niz moje pognuto lice spustilo se nekoliko kapljica suza. Prošavši pored tebe u moje nosnice zavukao se tvoj savršeni miris. Mogu ga osjetiti i ovoga trenutka.

Znam da nikada neću moći nasloniti svoju glavu na tvoja prsa tražeći zaštitu. Nikada se moji prsti neće zamrsiti s tvojima. Nikada te neću moći zvati »mojim«. To me boli i slama moje srce na milijun djelića. Niti jedna riječ, pa ni »volim te«, ne može opisati što trenutno osjećam prema tebi. Nikada ti neću moći dovoljno dobro opisati svoje osjećaje. U ovom trenutku oni se ne mogu izreći u nekoliko riječi. Tvoje me ime podsjeća na tebe. Miris koji osjetim kada pođem leći, podsjeća me na tebe.

Prolazeći onim mjestom gdje sam te posljednji put vidjela, osvrnem se u nadi da još uvijek stojiš tu. U nadi da se još uvijek mogu vratiti i ispraviti pogrešku. No, tebe nema. Nema te. Možda je i bolje tako. Znam da će se sudbina nastaviti poigravati sa mnom, da ćeš se ponovno odjednom pojaviti u mom životu i izazvati erupciju osjećaja, a ja ponovno neću biti dovoljno jaka i prići ti.

I dok osmijehom budem skrivala žudnju za tvojim toplim zagrljajem, rijeka mojih osjećaja prema tebi teći će u vječnost. I dok vjetar budem uzimala kao izgovor za svoje suzne oči, znaj voljet ću te. Sad i zauvijek.

Martina Buljović, 8. h, OŠ Matko Vuković, Subotica
Mentor: Ivana Matić, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti

Sad je vrijeme milosno! Sad je vrijeme spasa!

Korizma je... počelo je vrijeme pripreme za Isusovo uskrsnuće. Svi želimo pripremiti svoju dušu i tijelo za ovaj važni blagdan koji je pred nama. Sigurno će biti i propusta, padova ali nadam se i ponovnih pokušaja. Bilo kako bilo, ne obeshrabrujte se. Važno je da želite biti bolji. Čak i da pojedete parče čokolade koje ste se možda odrekli u korizmi, ne odustajte nego krenite iz početka jer Bog voli svoju djecu i vjeruje u nas!

I mališani iz vrtića *Marija Petković Sunčica* svečano obilježili početak korizme.

Pepeljanje u vrtiću Marija Petković Sunčica

Na čistu srijedu, 10. veljače djeca iz vrtića *Marija Petković Sunčica* u kapelici u samostanu imala su svetu misu i obred pepeljanja. Velečasni

Marko Forgić rekao je da smo se iz praha rodili i da ćemo se u prah pretvoriti kada jednog dana odemo na nebo. Koliko je to nama malenima teško shvatiti, možete samo zamisliti... No, shvatili smo to da je počelo jedno vrijeme iščekivanja Uskrsa u kom se trebamo truditi biti bolji, poslušniji; odreći se slatkiša ponekad, pomagati starijima, svojim mlađim vršnjacima, otići na križni put, na misu, više moliti. Koliko ćemo toga uspjeti napraviti, vrijeme će pokazati, no volja je tu i zato krenimo mjenjati sebe u korizmi!

PETAK
19.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:07 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:32 Velika obitelj , serija
 10:28 Zemlje - ljudi - pustolovine : Posljednji planinski poljoprivrednici na Karpatima, dokumentarna serija
 11:14 Riječ i život
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dama pod velom, telenovela
 13:18 Kod doktora , talk-show
 14:00 Normalan život
 14:45 Znanstveni krugovi
 15:10 Kuća od karata , serija
 16:02 Ono što jesam: Pas de deux, dokumentarna serija
 16:50 Hrvatska uživo
 17:37 Život je lijep
 18:10 Manjinski mozaik: Sačuvane uspomene
 18:29 Potrošački kod
 19:00 Dnevnik 2
 20:05 Briljantin, američki film - Filmovi s 5 zvjezdica
 21:55 Uvijek kontra, talk-show
 22:50 Eurojackpot
 23:00 Dnevnik 3
 23:24 Opaki par , humoristična serija
 23:48 Ledena kolonija, kanadski film
 01:19 Don Matteo , serija
 02:10 Kod doktora , talk-show
 02:51 Fotografija u Hrvatskoj (R)
 03:05 Hrvatska uživo
 03:48 Život je lijep
 04:20 Manjinski mozaik: Sačuvane uspomene
 04:35 Riječ i život
 05:05 Dama pod velom, telenovela
 05:57 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:53 Odmori se zaslužio si , humoristična serija
 10:33 Kruške i jabuke
 11:22 Čarolija , serija
 12:15 Slastice a la Mimi , dokumentarna serija
 12:41 Don Matteo , serija
 13:37 Svjedokinja umorstva, američki film
 15:08 George Clarke - Čudesne zamisli
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Magazin rukometne lige

prvaka
 17:14 Stipe u gostima , humoristična serija
 17:49 Seoska gozba (R)
 18:44 Odmori se zaslužio si , humoristična serija
 19:27 Glas naroda, humoristična serija
 20:02 Umorstva u Midsomeru, serija
 21:52 Inspektor George Gently, serija
 23:26 Pohlepa, serija
 00:27 Svjedokinja umorstva, američki film
 01:57 Magazin rukometne lige prvaka
 02:22 Noćni glazbeni program

05:30 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:15 Sve u šest, magazin (R)
 06:40 Lego Ninjago, animirana serija (R)
 07:10 Svemoguća Kim, animirana serija
 08:00 TV prodaja
 08:15 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
 09:10 TV prodaja
 09:25 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 10:45 TV prodaja
 11:00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 11:50 Hitna služba, dramska serija
 12:50 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija (R)
 13:50 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
 15:15 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 15:55 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:15 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20:00 Sumrak, igrani film, romantični/ fantazija/ avanturistički
 22:15 Odvedi me kući večeras - TV premijera, igrani film, komedija
 00:05 Dadjila, film, komedija
 01:35 Nepobjedivi 3: Iskupljenje, igrani film, borilački
 03:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04:10 Kraj programa

SUBOTA
20.2.2016.

07:06 Klasika mundi: Simfonijski orkestar Praškog konzervatorija pod ravnanjem Jiříja Bělohlávka na 66. Praškom proljeću (R)
 07:47 Destry ponovno jaše, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna (R)
 09:21 Duhovni izazovi
 09:55 Prizma
 10:40 Kulturna baština
 10:57 Uvijek kontra, talk-show
 12:00 Dnevnik 1
 12:24 Veterani mira
 13:13 Povijest mafije: Veliko suđenje mafiji 1986., dokumentarna serija
 14:14 Top Gear
 15:11 Imitacije aristokracije, humoristična serija
 15:35 Skica za portret (R)
 15:50 Briljantin, američki film - Filmovi s 5 zvjezdica
 17:38 Lijepom našom: Pregrada
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 7/39
 20:02 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
 21:41 Ubijte glasnika, američki film
 23:33 Dnevnik 3
 23:53 Pink Floyd - Priča o albumu Wish You Were Here, dokumentarni film (R)
 00:56 Destry ponovno jaše, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna (R)
 02:26 Top Gear (R)
 03:19 Kulturna baština
 03:34 Skica za portret (R)
 03:47 Duhovni izazovi
 04:17 Veterani mira
 05:02 Prizma
 05:47 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 10:00 Umorstva u Midsomeru, serija
 11:45 Roditelji i djeca , serija
 12:30 Hestonova fantastična jela, dokumentarna serija
 13:20 Veliki preporod britanskog vrta , dokumentarna serija
 14:25 Heavenly Match, američki film
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Gospodin Selfridge , serija
 19:00 Korak u život, prijenos

21:09 Dva lica siječnja, britansko-francusko-američki film
 22:45 Maher za tehnologiju , dokumentarna serija
 23:10 Vikinzi , serija
 00:00 Vladařica , serija
 00:50 Heavenly Match, američki film
 02:14 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:35 Legenda o Tarzanu
 07:00 Lego Ninjago
 07:55 Svemoguća Kim, animirana serija (R)
 08:45 TV prodaja
 09:30 Mijenjam ženu, (R)
 10:45 TV prodaja
 11:00 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
 11:55 Mađioničari, zabavna emisija
 13:00 TV prodaja
 13:15 Vulkan, igrani film, akcijski
 15:05 Bez obaveza, igrani film, romantična komedija (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16:40 Bez obaveza, igrani film, romantična komedija (R)
 17:10 Kriza, humoristična serija (R)
 17:50 Kriza, humoristična serija (R)
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Galileo - nove epizode, zabavna/ obrazovna emisija
 20:00 Snjeguljica i lovac - TV premijera, igrani film, fantastični
 22:25 Prometej, igrani film, znanstveno-fantastični
 00:40 Wolfman, igrani film, horor
 02:30 Astro show, emisija uživo
 03:30 RTL Danas
 04:10 Kraj programa

NEDJELJA
21.2.2016.

06:48 Lijepom našom: Pregrada
 08:03 Hobson's Choice, britanski film - Zlatna kinoteka
 09:50 Portret Crkve i mjesta: Mače
 10:00 Mače: Misa, prijenos
 11:00 Biblija

11:10 Pozitivno
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Labirint
 15:50 Mir i dobro
 16:15 Poldark, serija
 17:15 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 6/45
 20:05 Patrola na cesti, dramska serija
 21:00 Montirani proces
 21:40 Alka, dokumentarni film
 22:26 Dnevnik 3
 22:49 Samo kulturno, molim
 23:35 Poldark, serija
 00:40 Nedjeljom u dva
 01:40 Ekonomija & t
 02:15 Hobson's Choice, britanski film - Zlatna kinoteka
 04:00 Skica za portret
 04:15 Manjinski mozaik: Sačuvane uspomene (R)
 04:30 Plodovi zemlje
 05:20 Pozitivno
 05:50 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:49 Detektiv Murdoch , serija
 10:39 Grantchester , serija
 11:32 Teenozoik
 12:01 Nećemo reći mladenki , zabavno-dokumentarna serija
 13:05 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
 14:08 Mafijaški kolačići, američki film
 15:41 Tri muškarca Melite Žganjer, hrvatski film
 17:20 Poirot , serija
 19:00 Škoro i tambure, snimka koncerta
 20:05 Konačni obračun: Ecks protiv agentice Sever, američki film
 21:42 Anthony Bourdain: Upoznavanje nepoznatog , dokumentarna serija
 22:42 Grantchester , serija (R)
 23:32 Pa to je fantastično! , humoristična serija
 00:02 Elitni klinici , serija
 00:32 Elitni klinici , serija
 01:02 Konačni obračun: Ecks protiv agentice Sever, američki film
 02:32 Noćni glazbeni program

05:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:05 Legenda o Tarzanu, animirana serija

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa:
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

06.35 Lego Ninjago, animirana serija
 07.25 Svemoguća Kim
 08.10 TV prodaja
 08.25 Mijenjam ženu, (R)
 09.40 TV prodaja
 09.55 Pčelica Maja - TV premijera, igrani film, animirani
 12.10 TV prodaja
 12.25 Spašeni!, igrani film, humorna drama
 14.05 Snjeguljica i lovac, igrani film, fantastični (R)
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.40 Zvezdice - nova sezona, glazbeno-natjecateljski show (R)
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19.15 Galileo - nove epizode, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Doušnik - TV premijera, igrani film, akcijski triler
 22.25 Opstanak, igrani film, avanturistički
 00.30 Prometej, igrani film, znanstveno-fantastični
 02.40 Astro show, emisija uživo
 03.40 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04.25 Kraj programa

PONEDJELJAK 22.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:27 Velika obitelj, serija
 10:20 Plodovi zemlje
 11:13 Treća dob
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dama pod velom, telenovela
 13:18 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža - medicina
 15:10 Jezik za svakoga
 15:25 Patrola na cesti, dramska serija
 16:20 Eko zona (R)
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:12 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 BezVeze
 20:50 Kuća od karata, serija
 21:45 Otvoreno
 22:35 Dnevnik 3

23:00 Zemlje - ljudi - pustolovine : Mijanmar - putovanje zemljom tisuću pagoda, dokumentarna serija
 23:47 Igra prijestolja, serija
 00:40 Don Matteo, serija
 01:25 Otvoreno
 02:10 Kod doktora, talk-show
 02:51 Hrvatska uživo
 03:33 Život je lijep
 04:05 Mir i dobro
 04:30 Skica za portret
 04:36 Vita jela, zelen bor
 04:56 Dama pod velom
 05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:55 Nećemo reći mladenki, dokumentarno-zabavna serija
 11:00 Poirot, serija
 12:45 Don Matteo, serija
 13:35 Posljednja mogućnost, američki film
 15:05 Ovisni o kupovanju: Dovedite kuću u red
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Magazin LP
 17:15 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:55 Kruške i jabuke
 18:43 Zdravi predah - smoothie
 18:48 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
 19:30 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 19:53 Drevni misteriji, dokumentarna serija
 20:04 Prepredenjači iz prirode: Sex, Lies & Dirty Tricks, dokumentarna serija
 21:02 Tv Bingo
 21:48 Stadion - sportska emisija
 22:58 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 23:45 Zločinački umovi, serija
 00:30 Posljednja mogućnost, američki film (R)
 01:57 Magazin LP
 02:22 Stadion - sportska emisija
 03:27 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:40 Sve u šest, magazin (R)
 07:15 Legenda o Tarzanu, animirana serija (R)
 07:40 Svemoguća Kim, animirana serija
 08:30 TV prodaja
 08:45 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
 09:40 TV prodaja
 09:55 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica

11.15 TV prodaja
 11.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 12.25 Hitna služba, serija
 13.25 Shopping kraljica - (R)
 14.20 Doušnik, igrani film, akcijski triler (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.15 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20.10 Andrija i Anđelka
 20.45 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22.15 RTL Direkt, informativna emisija
 22.45 Andrija i Anđelka
 23.10 Kriza, humoristična serija
 23.45 Zločinački umovi, kriminalistička serija
 00.40 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička serija
 01.30 CSI, kriminalistička serija
 02.20 Astro show, emisija uživo
 03.20 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04.05 Kraj programa

UTORAK 23.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:32 Velika obitelj, serija
 10:25 Zemlje - ljudi - pustolovine : Mijanmar - putovanje zemljom tisuću pagoda, dokumentarna serija
 11:20 Glas domovine
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dama pod velom
 13:15 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:10 Kuća od karata, serija
 16:00 BezVeze
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:12 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Satirikon
 20:50 Kuća od karata, serija
 21:53 Otvoreno
 22:43 Dnevnik 3
 23:08 Zemlje - ljudi - pustolovine : Kineski zeleni biser, dokumentarna serija
 23:53 Igra prijestolja, serija
 00:50 Don Matteo, serija

01:38 Otvoreno
 02:23 Kod doktora, talk-show
 03:04 Hrvatska uživo
 03:46 Život je lijep
 04:18 Skica za portret
 04:31 Vita jela, zelen bor
 04:56 Dama pod velom
 05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:55 Odmori se zaslužio si
 10:30 Kruške i jabuke
 11:20 Čarolija, serija
 12:10 Slastice a la Mimi
 12:42 Don Matteo, serija
 13:35 Laži i prijevare, američki film
 15:05 Ovisni o kupovanju: Dovedite kuću u red
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Sportski magazini
 17:15 Stipe u gostima
 18:00 Kruške i jabuke
 18:50 Odmori se zaslužio si
 19:25 Večerna škola
 20:05 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom - dokumentarna serija
 21:15 Legenda o Fong Sai Yuku, hongkoški film
 22:50 Magazin EURO 2016.
 23:21 Zločinački umovi, serija
 00:06 Laži i prijevare, američki film (R)
 01:36 Sportski magazini
 02:01 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:25 Sve u šest, magazin (R)
 06:50 Lego Ninjago, animirana serija (R)
 07:15 Svemoguća Kim
 08:05 TV prodaja
 08:20 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
 09:20 TV prodaja
 09:35 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 10:50 TV prodaja
 11:05 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 12:05 Hitna služba, serija
 13:00 Shopping kraljica - (R)
 13:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
 15:25 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 15:55 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin

18.30 RTL Danas
 19.20 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20.10 Andrija i Anđelka, humoristična serija
 20.50 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show
 22.15 RTL Direkt, informativna emisija
 22.45 Andrija i Anđelka, humoristična serija
 23.20 Kriza, humoristična serija
 23.55 Zločinački umovi, kriminalistička serija
 00.45 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička dramska serija
 01.40 CSI, kriminalistička serija
 02.30 Astro show, emisija uživo
 03.30 RTL Danas, (R)
 04.10 Kraj programa

SRIJEDA 24.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:27 Velika obitelj, serija
 10:25 Zemlje - ljudi - pustolovine : Kineski zeleni biser, dokumentarna serija
 11:20 Eko zona
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dama pod velom, telenovela
 13:18 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:10 Kuća od karata, serija
 16:05 Satirikon
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:12 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 7/39
 20:01 Pogledi: Lijepo mi je s tobom, znaš - dokumentarni film
 20:50 Domovina, serija
 21:45 Otvoreno
 22:35 Dnevnik 3
 23:00 Zemlje - ljudi - pustolovine : Vlakom kroz Andaluziju, dokumentarna serija
 23:47 Igra prijestolja, serija
 00:43 Don Matteo, serija
 01:28 Otvoreno
 02:13 Kod doktora, talk-show
 02:54 Hrvatska uživo
 03:36 Život je lijep
 04:08 Eko zona
 04:33 Skica za portret
 04:39 Vita jela, zelen bor

04:59 Dama pod velom
05:51 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:55 Odmori se zaslužio si
10:30 Kruške i jabuke
11:20 Čarolija, serija
12:10 Volite hranu
12:45 Don Matteo, serija
13:35 Das Wunder von Karnten, njemački film
15:05 Ovisni o kupovanju: Dovedite kuću u red
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
17:15 Stipe u gostima
18:00 Kruške i jabuke
18:50 Odmori se zaslužio si
19:25 Provodi i sprovodi, humoristična serija
20:00 Nogomet, LP - emisija
20:35 Nogomet, LP - prijenos utakmice
22:35 Nogomet, LP - emisija i sažeci
23:35 Zločinački umovi, serija
00:20 Das Wunder von Karnten, njemački film
01:50 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
02:15 Noćni glazbeni program

05:50 RTL Danas, (R)
06:30 Sve u šest, magazin (R)
07:00 Lego Ninjago, animirana serija (R)

07:25 Svemoguća Kim
08:15 TV prodaja
08:30 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
09:25 TV prodaja
09:40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
11:00 TV prodaja
11:15 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12:10 Hitna služba, serija
13:05 Shopping kraljica - (R)
14:05 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
15:25 Andrija i Anđelka, (R)
15:55 Andrija i Anđelka, (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet - nove epizode
20:10 Andrija i Anđelka
20:45 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22:15 RTL Direkt
22:45 Andrija i Anđelka
23:20 Kriza, humoristična serija
23:55 Zločinački umovi, kriminalistička serija
00:45 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička serija
01:40 CSI, kriminalistička serija
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, (R)
04:10 Kraj programa

**ČETVRTAK
25.2.2016.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Vita jela, zelen bor
09:31 Velika obitelj, serija
10:25 Zemlje - ljudi - pustolovine : Vlakom kroz Andaluziju, dokumentarna serija
11:15 Živjeti s tradicijom, emisija pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:23 Dama pod velom
13:18 Kod doktora, talk-show
14:00 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
15:10 Domovina, serija
16:00 Labirint
16:50 Hrvatska uživo
17:40 Život je lijep
18:12 Potjera
19:00 Dnevnik 2
20:00 Ono što jesam: Hrabri u 24 slike, dokumentarna serija
20:50 Domovina, serija
21:45 Otvoreno
22:35 Dnevnik 3
23:00 Zemlje - ljudi - pustolovine, dokumentarna serija
23:47 Igra prijestolja, serija
00:38 Don Matteo, serija
01:23 Otvoreno
02:08 Kod doktora, talk-show
02:49 Hrvatska uživo
03:31 Život je lijep
04:01 Skica za portret
04:22 Vita jela, zelen bor

04:48 Dama pod velom
05:38 Biblija
05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:55 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
10:30 Kruške i jabuke
11:20 Čarolija, serija
12:10 Volite hranu, dokumentarna serija
12:42 Don Matteo, serija
13:30 Heart of the Matter, američki film
15:07 Ovisni o kupovanju: Dovedite kuću u red
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
17:15 Stipe u gostima, humoristična serija
18:00 Kruške i jabuke
18:50 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
19:25 Genijalci
20:03 Australija - život na rubu: Obala zapadne Australije, dokumentarna serija
20:57 Nogomet, EL - prijenos utakmice
22:57 Nogomet, EL - sažeci
23:32 Zločinački umovi, serija
00:17 Heart of the Matter, američki film
01:41 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
02:06 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:25 Sve u šest, magazin (R)
06:50 Lego Ninjago, (R)
07:15 Svemoguća Kim
08:05 TV prodaja
08:20 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
09:15 TV prodaja
09:30 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
10:50 TV prodaja
11:05 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12:00 Hitna služba, serija
12:55 Shopping kraljica - (R)
13:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
15:20 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
15:55 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet - nove epizode, kviz
20:10 Andrija i Anđelka
20:50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22:15 RTL Direkt
22:45 Andrija i Anđelka
23:20 Kriza, humoristična serija
23:55 Zločinački umovi, kriminalistička serija
00:45 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička serija
01:40 CSI, kriminalistička serija
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, (R)
04:10 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Moirišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE: 18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Boja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

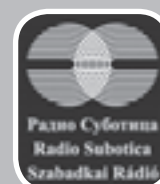
• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvođanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

TURNIR U MALOM NOGOMETU SRIJEMSKIH HRVATSKIH KULTURNIH UDRUGA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Nije uvijek važno pobijediti

Osim domaćina, na turniru su sudjelovale ekipe iz Golubinaca, Rume, Petrovaradina i Ljube

Prvi ovogodišnji malonogometni turnir hrvatskih kulturnih udruga iz Srijema, održan je u nedjelju, 14. veljače u Srijemskoj Mitrovici. Hrvatski kulturni centar *Srijem – Hrvatski dom*, već četvrti put zaredom bio je domaćin malonogometnih susreta čiji je cilj prema riječima domaćina, okupljanje i druženje ljubitelja sporta pripadnika hrvatske zajednice iz Srijema. Na prvom malonogometnom turniru u

Srijemskoj Mitrovici okupile su se ekipe iz pet mjesta u Srijemu. Osim domaćina, sudjelovale su ekipe iz Golubinaca, Rume, Petrovaradina i Ljube.

»Naš cilj jeste da se tijekom godine okupimo u neformalnom druženju. Postoji veći broj okupljanja članova hrvatskih kulturnih udruga iz Srijema, ali samo kada je riječ o nekim kulturnim manifestacijama. Ti susreti se uglavnom završe na programu i kratkim susretima.

Sportska okupljanja su prilika da se cjelodnevnom druženjem upoznamo, razmijenimo iskustva i samim tim stvorimo neke nove ideje za buduće projekte. Oni su važni radi okupljanja pripadnika hrvatske zajednice napose za mlade koji se bave sportom i koji nemaju afiniteta za kulturne aktivnosti«, istaknuo je voditelj sportskog odjela HKC *Srijem-Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice **Zlatko Načev**.

PRODUBLJIVANJE PRIJATELJSTAVA

Dogovor je da ovakve vrste sportskih susreta ne budu više natjecateljskog karaktera nego u sportskom duhu i produbljivanju prijateljstava, a postoje i nago-vještaji da će se ovakvi susreti proširiti i u ostalim dijelovima Vojvodine.

»Suparništvo smo otklonili tijekom ovih godina. Greške smo rješavali u hodu tijekom svih

Finalisti - ekipa Golubinčana

Najbolji igrač Vladimir Volarić i Zlatko Načev

Mija Erceg

ovih godina održavanja turnira i bolje je ovako. Nema natjecanja, iako se na kraju dodeljuju sim-

PODRŠKA INSTITUCIJA

U okviru Hrvatskog nacionalnog vijeća djeluje i odbor za sport koji podržava ovakve vrste susreta. »Imamo sportske ekipe od Šida do Zemuna i na terenu se mladi upoznaju, druže i pobjednik je uvijek u drugom planu. Važno je druženje i učvršćivanje stečenih prijateljstava«, rekao je u ime HNV-a **Andrej Španović**.

Podršku ovakvim vrstama susreta u Srijemskoj Mitrovici HKC Srijem-Hrvatski dom ima i od samog Grada Srijemska Mitrovica: »Sa HKC Srijem-Hrvatski dom, imamo izuzetno dobru suradnju kako što se tiče realizacije projekata od općeg javnog interesa tako i svih ostalih aktivnosti. Nadam se da će se kako sportske tako i kulturne manifestacije održavati i ubuduće i smatram da bi primjer hrvatske nacionalne manjine trebale da slijede i ostale manjine u gradu, da na ovakve načine njeguju svoju kulturu i tradiciju i time svakako afirmiraju ovu našu multietničku sredinu«, rekao je **Ilija Nedić** načelnik za kulturu, sport i omladinu Grada Srijemska Mitrovica.

bolične nagrade i sve je u duhu lijepog druženja i njegovanja prijateljstava«, rekao je voditelj

Vladimir Zjak

19. veljače 2016.

sportskog odjela HKPD Matija Gubec Ruma **Pavle Mišar**.

Većini sudionika turnira nogomet je velika ljubav. Jedan od njih je i **Mija Erceg** iz Golubinaca koji za sebe kaže da je cijeli svoj život posvetio sportu, nogometu. Član je reprezentacije Hrvata Vojvodine i jedan od kapetana te momčadi s kojima je prošle godine u Zagrebu, kako kaže, osvojio krov Europe:

»Za mene je sport i nogomet jedan veliki dio života. Od svoje 12. godine bavim se sportom i želio bih da to svoje iskustvo prenesem i na mlađe. Mislim da su i ovakve vrste susreta prilika

Srijemu i ovo nam je četvrti put da dolazimo. Sudjelovali smo na turnirima u Zemunu, Rumi, Golubincima i evo nas drugi put u Srijemskoj Mitrovici. Nama puno znači što nas pozovu i uvijek se rado odazivamo. Mi smo najmlađa udruga i donedavno se nije ni znalo da postojimo i ovakvim našim predstavljanjem više će se čuti za nas«, kaže najstariji član HKD Ljuba **Vladimir Zjak**.

PETROVARADINCI I GOLUBINČANI U FINALU

Bez obzira što ovoga puta natjecanje i pobjednici nisu bili u prvom planu, svim sudionicima uručena su priznanja a nagrađene su i najuspješnije ekipe i natjecatelji. Prvo mjesto pripalo je sportskoj ekipi iz Petrovaradina, drugo Golubinčanima, treće domaćinima iz Srijemske Mitrovice, četvrto ekipi iz Ljube i peto mjesto osvojila je ekipa iz Rume. Za najboljeg igrača proglašen je **Vladimir Volarić** iz Rume, a za najboljeg vratara **Davor Panian** iz Petrovaradina. »Treće poluvrijeme« nastavljeno je druženjem u Hrvatskom domu, a stigli su gosti i iz Bačkog Monoštora koji su došli upoznati se s organiziranjem turnira u Srijemu. Izvjesno je da će se ovakve vrste sportskih susreta proširiti i na cijelu Vojvodinu. Dogovoreno je i da će se idući malonogometni turnir održati u šestom mjesecu u Ljubi.

Suzana Darabašić

CRVENO – BIJELA ZABAVALA

Obilježeno 115 godina postojanja

NK Bačka 1901 organizirao je tradicionalnu crveno-bijelu zabavu na kojoj je svečano obilježeno 115 godina postojanja najstarijeg nogometnog kluba u

državi. Okupila se Uprava kluba, igrači prvog tima, članovi radne zajednice, veterani i prijatelji kluba koji su u veseloj atmosferi uz druženje proslavili još jednu uspješnu godinu.

Klub ni ovoga puta nije zaboravio na svoje najstarije i istaknute članove. Predsjednik kluba **Nemanja Simović** prigodnim darovima zahvalio se **Antunu Rajčiću** i **Šandoru Kalmaru** za dugogodišnji doprinos klubu.

NOVOGODIŠNJA AKCIJA!

Tooth optika

Subotica
Maksima Gorkog 20
024 551 045

od 1.12.2015. do 29.02.2016.

50%
50%
20%
5%

POGLED S TRIBINA

Proljeće

Nije greška. Iako je zima još uveliko, nogometno proljeće je započelo s 22. kolom nastavka prvenstva 1. HNL. Nakon gotovo dva mjeseca mirovanja, lopta je ponovno krenula s centra i nogomet se vratio na hrvatske travnjake. Jer, ovo je godina Europskog prvenstva u Francuskoj i sva ligaška natjecanja moraju biti završena prije uobičajenog vremena.

Očekivano, sve tri vodeće momčadi su zabilježile pobjede i najvjestile nastavak svojih aspiracija za osvanje naslova prvaka. Istina, bodovni saldo izdvaja branitelja naslova *Dinamo* i prvu pratilju *Rijeku* u red glavnih favorita, no i *Hajduk* još uvijek gaji potajne nade kako bi se mogao umiješati u šampionsku borbu.

Zanimljivost prvog kola nastavka prvenstva, uz već spomenute pobjede favoriziranih pretendena, ogleda se u činjenici kako su preostala dva susreta završila neodlučenim rezultatom, što potvrđuje glavnu karakterističnost ovog prvenstva. *Dinamo*, *Rijeka* i *Hajduk* su prema pokazanom ponovno ispred svih, a ostali su u većoj ili manjoj mjeri izjednačeni. Kako drugačije komentirati izravni duel osmoplasirane *Istre 1961* i devetoplasiranog *Osijeka*, sraz momčadi koje se bore za izbjegavanje mjesta koje vodi u doigravanje za ostanak u ligi, koji je završio bez pogodaka.

Liga je zbilja zanimljiva, i bit će još zanimljivija kako se bude mo bližili kraju prvenstva. Gotovo svako novo kolo donosi neki novi derbi susret, bio on za vrh ili za goli prvoligaški život, a niti svaki favorit nije apsolutno siguran. *Dinamo* je, primjerice, jedva uspio izboriti važnu pobjedu protiv već ispalog *Zagreba* i zadržati vrh tablice.

A već sljedeće kolo, ovoga vikenda, donosi nova dva derbi susreta. Derbi *Dinama* i *Rijeke*, koji bi pobjedom domaćina u mnogome mogao usmjeriti sudbinu borbe za naslov, te još jedan veliki duel donjeg doma između *Istre 1961* i *Intera*. Svaka od ove dvije utakmice ima svoj veliki naboj, ali i veliki ulog.

Na radost svih ljubitelja hrvatskog klupskog nogometa.

D. P.

NOGOMET

Pobjede vodećih

Dinamo je minimalnom gostujućom pobjedom (2:1) protiv *Zagreba* održao prednost i zadržao vodstvo na tablici 1. HNL. Prvi pratitelj *Rijeka* je svladala *Lokomotivu* (2:0) i ostala na dva boda zaostatka.

Ostali rezultati: *Hajduk* – *Slaven* 2:0, *Osijek* – *Istra 1961* 0:0, *Inter* – *Split* 1:1

Dinamo protiv Hajduka

Ždrijeb je bio neumoljiv pa će se umjesto u velikom finalu već u polufinalu nogometnog kupa Hrvatske sastati dva najveća hrvat-

ska kluba, *Dinamo* i *Hajduk*. Prvi susret igrat će se 16. ožujka u Splitu, a uzvrat je predviđen za 6. travnja u Zagrebu.

KOŠARKA

Tri od tri

Sva tri hrvatska predstavnika upisala su pobjede u 24. kolu ABA lige, ostajući na svojim pozicijama na tablici. *Cedevita* je pobijedila *Metalac* (77:63), *Cibona* je bila bolja od *Krke* (85:78), dok je *Zadar* slavio protiv *Skoplja* (84:72). Treće plasirana *Cedevita* je i dalje jedini realni kandidat za mjesto na završnom turniru četiri najbolje momčadi.

Ivica Zubac prešao u Mega Leks

Mladi hrvatski košarkaš Ivica Zubac, kome je nedavno Hrvatski košarkaški savez poništio prijelazak iz *Cibone* u *Cedevitu*, odlučio je karijeru nastaviti u momčadi *Mega Leks* iz Srijemske Mitrovice.

Ugovor je potpisan do 2108. godine, s mogućnošću da talentirani centar ranije ode u NBA ligu.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovađa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. van Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljinu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceeve, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 26. 2. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:
Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:
Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR
Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

LEKTOR:
Zlatko Romić

REDAKCIJA:
Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik Kužiša)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica Hrčka)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:
Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:
Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:
Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Библиотека
Матиче српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

U NEKOLIKO SLIKA

Vrijeme kiše

IZ IVKOVIĆ ŠORA

U budžak...

Piše: Branko Ivković

» E to ti ga sad. Kažem mu lipo da ne ide tudak oko badnja jel će ga uvatit šarov, a on opet tira po svom ko nimac tra-la-la. I sad mu vrag kriv što su mu izderane pantalone«, velim ja Josi, a on ne mož da se ne smije. Sve se siroma zacinio od smija;

pocrvenio da sam mislijo da će mu tribat davat prvu pomoć, jel veštačko disanje, ne daj, Bože. A znam da se uvijek naide bilog luka. Poide po cilu glavicu da sve pravi trag u ajeru. Ko bi to izduro, čeljadi moja. Al, fala Bogu, smirio se kojikako, nije tribalo ni priteć u pomoć, pa će još i dalje onako sjajni očivi: »Ta da si ti njega vidijo kako je išo na salaš! Ta nije lipo, čovče moj, al moram oma otić i donet tvom šarovu jednu komadinu krvavice. Ta šta divanim: zaslužio je i divenicu. Tako me niko nije nasmijo kugod Periša kad je jurio Ivković šorom. Nikako nije mogo sakrit jamu na čakširama, pa sve porebarski ide kad kogod naiđe. I da vidiš: jeto, baš kad triba naišla snaš Roza. A znaš kaki ona ima jezik, ne mož ga čovik ni vrengijom izmirit a ne meterom, pa će ti ona onako kugod da je navik ozbiljna: 'Jal, Pere, ispisani su već izbori?' On će njoj: 'Kaki izbori?' Naivan ko i uvijek, a ona jedva dočekala: 'Ta vidim da si ti već obisio reklamu na čakčire odastrag. Cigurno ćeš bit pricidnik kake siromaške partije kad nemaš polak čakčira odastrag.' Hu, kad je to čuo, bogo moja, pa kad se ondak zauko u njegov put... Da sam imo i onu kinesku biciglu što ne triba okrećat pedale, ne bi ga stigo cigurno. Neka-neka. Samo, mogo si i ti, rodo moj, nasradat. Da je šarov malko dublje zagrizo, jeto tebi nevolje. Sad ovi novi renderi mogu borme lipu kaznu naplatit za to. Nije dosta što je kalamljen, već kera triba nosit u špitalj za vaške na kontrolu, pa ondak ispitat jel čime zaražen, a na kraju borme suđenje pa kazna«. Gledim ja u njeg, pa se sve niki oladio. Dobro divani moj Joso. Trevilo se to već u šoru – borme su za to velike globe sad. Ma vidi ti vraga, mislim se sad već fajn ozbiljno, čeljadi. Da je, ne daj, Bože, do tog se trevalo, ja bi borme završio u apsu. Novaca nemam ni za doktora, a kamoli za globu. Ni ja nisam na cocijalnim a ne šarov, a nemam ni da podmažem kugod ovi bogatuni kad zgriše pa njeve artije kogod metne u kaki budžak i posli lipo popali i nikom ništa. Av, iziš šarova! Pa on me mogo bacit u taku nevolju da se ne zna... Čim Joso ode, ima oma da ga metnem na kaki lanac. Neće on meni ni lajat više kad oće već kad mu ja to odobrim. Sve po novim zakonima. Nema više radi šta oš neg sve pod komandu... Samo viknem: »Šarov, laj« i ima da sluša jel borme oma slide sankcije. Još ću ga naučit da poštiva i onu kako se kaže... isprija tišinu. Neće on meni više kidat čakčire svakom kome se siti, samo po naredbi. A moram ga i ograničit. Jevo, oma lanac skratit za meter. Joso, ajd pa 'š mi pomoć, sad će ovi počat vućat kojikake artije, pa će još kogod nasradat. Ajd zbogom.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Trbu ne poznaje
ni moje, ni tvoje

Što dalje, bać Ive i sokočalo sve više izgleda ko televizija. Sve je više ni što ti se utrpu prid oči već o ranoga jutra i samo ti skoleću da čitaš no što su natrukovali, a ni ne znaš otkud se to našlo baš ko tebe. Otkud jim samo atresa, a vamo lipo natrukovano da niste pajtaši. To znadu samo oni. Evo i sad, otkako naj što vlada obnarodovo da će se na proliće ope izbirat, vaj put priko reda, pa š vrmena na vrime veli da se još ni do kraj prošodiro, a ka se prošodira možda i neće, njegovi se, kanda, već dobro pripravili. Niko jutro bać Ivina

Piše: Ivan Andrašić

već najranije u vraci našla njevu šarenu, sjajnu cidulju i donela mu. Metnili priko noći, vada jim sramota ako ji kogod vidi. Lipo natrukovano da bi tribovali dat krsta njima, pa će svima bit bolje i iće se samo naprid. Na cidulje dva, naj brundati i jedan malo manje brundat, kažu da je otud i da će potli izbiranja vladat u njeve varoši. Cidulja tako debela i sjajna, da š njom nit mož potpalit špojer, nit mož koišta otrisat. Bać Iva teško izdane i sidne za sokočalo. Gledi šta je novoga, skoro sve ko i sinoć. Nikaki jastrebovi, nikaki zmajovi i druge aždaje samo zovu na izbiranje i pljuju, malo po vima što vladu, malo po nima što su vladali prija, a najviše jedni po drugima. Vi što sad vladu, cigurno se slatko smiju, jel dok se vi dobro ne ispljuju, projće i izbiranje, a oni to neće ni primetit. Bać Iva jako brine što u poslidnje vrime o njegovi ni abera. Prija se to već unaprid znalo ko će šta i kako i ko će s kim, a sad samo ko će protiv koga. Jedino što znade je da su se prvać izdilili natroj, načetveroj, pa svaki za se veli da će radit kako triba, a ne ko vi drugi. Jedni drugima se malo prdačili, malo ji grdili, al sve nikako mlako. Sad se kanda svi nikud pozavlačili, pa samo iz mraka gledu ko bi se i kako mogo dovatit što bolji jasli. Više put bać Ive izgleda da će se njegovi priklonit vima što i sad vladu, jel kanda o ni što su prija bili pod njima neće bit ništa. Ti nikako da se sporazumu šta će i kako će, pa u tomu svemu nemu ni vrmena za naše. Uto u kujnu bane kum Tuna, ni vraca ni Taksu nisu čuli. »Aha, jeste čuli, biće čistke u državni službi, evo naš obnarodovo koliko nas može ostat, a koliko se nji mora otpušćat«, veli i sidne zastal. »Kume, ope naj ojedamput tvoj, a prvać si tako lipo reko da je to samo ko forme, a da se znade ko ti je u srcu«, veli bać Ivina i naspe mu jedan polučak. Bać Ive naspe bukaricu mlika, jutros još ni popijo. »E, kumo, služba se mora čuvat, o kruva se živi! Eto, već je naj što je našemu oma do kolina, reko da ni ja, ni moja, ni dica ne moramo drščat za službu. Veli dosta smo toga radili za partiju, a ko nji je to na cine. A niko se ne može požalit da na poslu pravimo kakegod štete, jal da komugod smetamo. E, moj kume, da si mi na vrime poslušo, unišo bi i ti, pa bi danas bijo možda i na većemu položaju neg ja. A ti nećeš, pa nećeš, pa samo moji, pa moji. Omatorijo si, al si osto tupav. Još nisi naučijo da trbu ne poznaje ni moje, ni tvoje«, veli kum Tuna, izdune polučak i polako otide doma.

MISLI POZNATIH

- **Gabor:** Nemojte se vjenčavati zbog novca. Uvijek možete jeftinije proći ako ga pozajmite.
- **Aleksandar Veliki:** Nitko me na svijetu nije pokorio, nego samo ja sebe.
- **Voltaire:** Jedina vrlina kojom se čovjek ne može pohvaliti je skromnost.

KVIZ

Hanibal Lucić

Koje godine i gdje je rođen hrvatski renesansni pjesnik **Hanibal Lucić**?

Što je radio na Hvaru?

Gdje se sklonio za vrijeme Pučko-seljačke bune?

Čiji su utjecaji u njegovoj lirici?

Na kojem dijalektu je pisao?

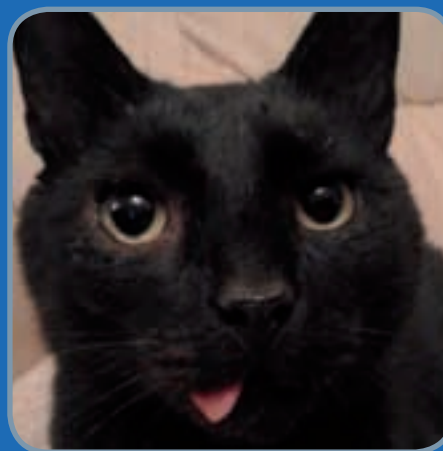
Kako se zove njegova proslavljena pjesma?

A kako njegova glasovita drama?

Kada i gdje je umro Hanibal Lucić?

Radio se 1485. godine na Hvaru.
Bio je sudac i odvjetnik hvarske gradske optine.
U Split i Trogir.
Petrarke i Bemba.
Na južnočakavskom dijalektu.
Jur nijedna na svit vil.
Robinja.
Umro je 14. prosinca 1553. godine u Veneciji.

FOTO KUTAK

Vruće mi je!

VICEVI

Pokazuje unuk baki svoje računalo:

- Vidiš bako, ovim klikom možeš otvoriti mnogo prozora.
- Sine, gasi tu spravu. Ubit će nas propuh!

Djed doživio sto godina. Došli novinari i tv ekipe.

- Otkrijte nam kako ste uspjeli doživjeti duboku starost?

Djed odgovara:

- Djeco, nikad se nisam raspravljao
- Ali to je nemoguće!
- U pravu ste!

RUKOMET

PPD Zagreb rutinirano uzeo bodove

SUBOTICA – Hrvatski prvak PPD Zagreb gostovao je kod *Spartak Vojputa* u 18. kolu Regionalne rukometne SEHA lige u Subotici, pa je domaća publika imala prilike u Gradskoj dvorani sportova vidjeti

još jednog sudionika Lige prvaka. Zbog bolesti nekoliko prvotimaca zagrebačke momčadi, posebice oba reprezentativna vratara **Stevanovića** i **Ivića**, umjesto u subotu navečer, utakmica je odigrana u podnevnom nedjeljnom terminu. Iako oslabljena, momčad **Ve-**

selina Vujovića rutinirano je od samog početka dominirala protiv domaćeg *Spartak Vojputa*, postupno povećavajući svoju prednost i rješivši poluvrijeme s 13:8 u svoju korist. U drugom dijelu igre Zagrepčani su se još više razigrali, ponajprije ulaskom kapetana **Horvata**, koji je uz **Mandalinića** bio najefikasniji igrač gostujuće momčadi. U jednom dijelu susreta PPD Zagreb je imao i deset pogodaka prednosti, no »putari« su u posljednjoj fazi utakmice zaigrali angažiranije, uz odličnu partiju **Rakocije** i njegovih 11 pogodaka, pa je semafor na kraju pokazao 35:29.

NOGOMET

Prijateljska pobjeda

OSIJEK – Nogometašice *Spartaka* zabilježile su pobjedu (1:0) protiv aktualnih prvakinja Hrvatske, ekipe *Osijeka* u prijateljskom susretu odigranom u Osijeku. Jedini pogodak na susretu, koji je i odlučio pobjednika postigla je **Alegra Poljak** u šezdeset i osmom minutu. Ove dvije ekipe sastale su se ljetos, također u Osijeku, kada su igrale u kvalifikacijama za Ligu Šampiona. Nogometašice *Spartaka* slavile su i tada, s uvjerljivih 3:0.

KOŠARKA

Tijesan poraz

KRUŠEVAC – U susretu 20. kola Prve košarkaške lige Srbije košarkaši *Spartaka* poraženi su na gostovanju u Kruševcu od momčadi *Napretka* rezultatom (68:61). Subotičani se nalaze na desetom mjestu s osam pobjeda i dvanaest poraza. *Spartak* u sljedećem kolu na svom terenu dočekuje prvoplasiranu momčad *FMP-a*.

Slavlje Vrbašanki

SUBOTICA – Gostujuća ekipa *Vrbaš Medela* nanijela je košarkašicama *Spartaka* novi prvenstveni poraz (60:65). Ovo je deseti poraz *Spartaka* u devetnaest odigranih kola, pa se Subotičanke trenutačno nalaze na sedmom mjestu prvenstvene tablice. U narednom kolu košarkašice *Spartaka* gostuju u Novom Sadu ekipi *Vojvodine*.

ODBOJKA

Kiks Golubica

STARA PAZOVA – Odbojkašice *Spartaka* poražene su na gostovanju kod *Jedinstva* u Staroj Pazovi (3:1), u utakmici petnaestog kola Super lige za odbojkašice. Novim porazom »Golubice« su vrlo vjerojatno izgubile priliku za osvajanje trećeg mjesta pred početak doigravanja za naslov prvakinja države. Subotičanke će u 16. prvenstvenom kolu na svom terenu ugostiti posljednjeplasiranu ekipu *Kraguj Volejforma*.

Uvjerljivi Spartak

SUBOTICA – Sigurnom igrom u sva tri seta odbojkaši *Spartaka* su slavili maksimalnu pobjedu (3:0) protiv beogradskog *Željezničara* u 15. kolu Prve lige Srbije. S novim osvojenim bodovima Subotičani se nalaze na trećem mjestu, a u sljedećem kolu gostuju u Valjevu kod momčadi *VA014*.

GORAN MATIĆ, SPORTSKI RADNIK IZ SONTE

Najbolji

U organizaciji Sportskog saveza općine Apatin i uz potporu lokalne samouprave, 5. siječnja su proglašeni najbolji pojedinci i kolektivi u oblasti sporta za 2015. godinu. Po tradiciji nagrade su dodijeljene u 8 kategorija. Plaketa za najboljeg sportskog radnika dodijeljena je **Goranu Matiću** iz Sonte.

PRIZNANJE ZA RAD I RED

Matić je profesor tjelesnog odgoja u OŠ *Ivan Goran Kovačić*. Svestrani je sportaš od rane mladosti. Za njega, osim sporta, drugo zanimanje nije postojalo, pa je upisao i završio DIF. Svojim radom i upornošću, što je san mnogih iz njegovih generacija, uspio se nametnuti i uposliti u struci za koju se obrazovao. U dobi u kojoj većina aktivno upražnjava sport Goran je odabrao trenersku klupu. Kao dvadesetogodišnjak okupio je skupinu darovite djece i utemeljio nogometnu školu sončanskog *Dinama*. Kao tridesetogodišnjak opetovano je okupio skupinu djevojčica i djevojaka i oživio rad privremeno neaktivnog ŽRK-a *Sonta*. Skupa s kolegom **Željkom Vinkom** radio je i s polaznicima sportskih sekcija OŠ *Ivan Goran Kovačić*. Na natjecanjima su bili vrlo uspješni, svojoj školi su donijeli veliki broj odličja. Organizirao je i brojne dobrotvorne akcije sončanskih sportaša, malonogometne turnire i prijateljske sportske susrete učenika osnovnih škola. Ovaj rad je od lokalne zajednice prepoznat, pa je nakon sedamnaest godina bogate aktivnosti uslijedilo i navedeno priznanje.

VODITELJ NOGOMETNE ŠKOLE

Dinamovu nogometnu školu utemeljio je u vrijeme upisa druge godine fakulteta.

»Bilo mi je naporno, trebalo je uskladiti brojne obveze. U prvih godinu dana okupljali smo

Nagrada za dugogodišnji rad s brojnim sportašima

djecu, bez ikakvog selektiranja. Nakon godinu dana uključeni smo u natjecanja odgovarajućih dobnih skupina, što mi je u pojedinim razdobljima stvaralo poprilične teškoće glede koordiniranja termina s obvezama na fakultetu. Samo zahvaljujući suradnicima **Spomenku Kušljiću**, **Željku Tadijanu**, kasnije **Željku Kurucu** i **Josipu Đaniću** ostvarili smo kontinuitet od šesnaest natjecateljskih sezona«, kaže Matić. Među ljubiteljima nogometa vladaju dva oprečna razmišljanja. Jedni zastupaju tezu da bi darovita djeca trebala u što ranijoj dobi započeti s organiziranim treniranjem, dok su drugi skloni tvrdnji da najbolje nogometaše rađa ulica.

»Na strani sam prvih. Nogomet je napredovao u odnosu na vremena kad su se nogometaši, kako kažete, rađali. Bez sustav-

nog rada darovitost danas ne daje odgovarajuće rezultate. Nekada se više igralo na potez, utakmice bi vrlo često znali rješavati daroviti pojedinci. Danas je to raritet. Naprotiv, mnogi veliki talenti ne mogu se uklopiti u sustav, u kolektivnu igru. Svakako, najbolje rezultate daje kombinacija talenta i upornog rada i odgovorno tvrdim da jedno bez drugog ne daje vrhunske rezultate«, tvrdi Matić.

U *Dinamovoj* nogometnoj školi uvijek se vodilo računa i o odgoju, ne samo o učenju nogometa.

»Život nije samo nogomet, a sport nije rat. Tu je ključni čimbenik obitelj. Ukoliko roditelji vode računa o svojem djetetu, ukoliko mu u obitelji postave dobre temelje glede odgoja, mi samo nastavljamo s nadogradnjom. Od samog upisa u nogometnu ško-

lu djecu učimo da je najbitnije postati dobar čovjek, a tek onda dobar nogometaš. To je oduvijek moje geslo i uvijek će i ostati. Najbolja potvrda takove orijentacije je jedna djevojka, **Viktoria Nikolić**. Upornija od mnogih dječaka, radna i vrlo lijepo odgojena, postigla je jako puno za svoje godine. Tri puta je bila državna prvakinja Srbije s nogometnom reprezentacijom Vojvodine, za koju je odigrala više od 150 utakmica. Papiri su joj u ŽNK *Vojvodina 2*, vrijeme će pokazati koji su njezini stvarni dometi. I pored oprečnih mišljenja o nogometašima, Viktoria je pristojna, kulturna i vrlo lijepo odgojena djevojka«, kaže Matić.

RUKOMET

Pet sezona u kojima je Matić vodio ŽRK *Sonta* ostat će zauvijek upamćene.

»U cijelu priču ušao sam na izričit zahtjev ovih djevojčica i njihovih roditelja. Tadašnjoj upravi sam predložio da isključivo od djevojaka iz mjesta stvorimo nešto što će trajati minimalno pet godina. Prihvatili su i prionuli smo radu. Okosnica ekipe bile su cure iz generacije 1998. pojačane s nekoliko iskusnijih rukometašica. Uključili smo se u natjecanje TRLS – Srijem – Južna Bačka, gdje smo u sve četiri sezone u kojima sam ih vodio, po dobi igračica bili najmlađa ekipa. Sada je urađeno novo, radikalno pomlađivanje, a mislim da će moje nasljednice na klupi ŽRK-a *Sonta* **Jelena Daničević** i **Terezija Bukovac** biti jednako uspješne u stvaranju nove ekipe«, optimist je Matić.

Svakako, zbog ovakvog rada najviše trpi obitelj.

»To je točno. Na moju sreću, u obitelji nailazim na potpuno razumijevanje. Supruga **Katarina** mi je najbolji prijatelj i potpora u svemu. Već sada kćerke **Dora** i **Mia** pokazuju puno sklonosti ka sportovima općenito, pa mogu reći da sam zahvaljujući obitelji, sretan čovjek« završava priču Goran Matić.

Ivan Andrašić

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 300 dinara.